

Programma- begroting 2021

Gemeente Westerkwartier

7 oktober 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	6
Technische uitgangspunten	13
Programma's.....	14
Programma 0 – Bestuur en ondersteuning	15
Programma 1 – Veiligheid	17
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat.....	21
Programma 3 – Economie	25
Programma 4 – Onderwijs.....	28
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie	31
Programma 6 – Sociaal domein.....	39
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu	46
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	51
Algemene dekkingsmiddelen	56
A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen	61
B. Overhead	63
C. Heffing VPB	64
D. Onvoorzien	64
Paragrafen	66
Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen	67
Paragraaf B – Financiering.....	73
Paragraaf C – Bedrijfsvoering	78
Paragraaf D – Verbonden partijen	86
Paragraaf E – Grondbeleid.....	98
Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	103
Paragraaf G – Lokale heffingen	109
Paragraaf H – Novatec	115

Financiële begroting	128
Incidentele baten en lasten	132
(Geprognoseerde) balans	135
Bijlagen	136
Beleidsindicatoren	141
Investeringsoverzicht	142
Algemene uitkering meerjarig.....	143
Kerngegevens	145
Totaaloverzicht ombuigingen	146
Categorie 3 lijst potentiële aanvullingen op het beleid.....	147

Voorwoord

Besturen en rekenen met onzekerheid. Dat was de titel van de perspectiefnota die uw raad op 1 juli vaststelde. Die onzekerheid is sindsdien zeker niet minder geworden. We zullen haar voorlopig moeten accepteren als een gegeven. Een onzekerheid waar we ons niet door laten verlammen, maar waarin we onze ambities zo veel mogelijk doorzetten. Een onzekerheid waarin we daar waar mogelijk de kansen pakken die deze crisis ook biedt.

Op de afgelopen Prinsjesdag noemde minister Hoekstra van Financiën het opstellen van een rijksbegroting "sturen in de mist". Die mist komt zoals bekend voort uit de onzekere macro-economische ontwikkelingen door de corona-crisis.

Op de schaal van het Westerkwartier is er weliswaar ook mist, maar ook al zien we dan niet alles, door als college en met u als raad dichtbij onze inwoners, instellingen en bedrijven te zijn blijven we wel in verbinding staan. Zo weten we wat er speelt en leeft zodat we daarnaar kunnen handelen.

Ons college is het eerste college van deze nieuwe gemeente. Een college dat het als zijn verantwoordelijkheid ziet om het fundament te leggen voor de toekomst van het Westerkwartier: dichtbij, nuchter en ambitieus. Vanuit die gedachte is een ambitieus collegeuitvoeringsprogramma neergezet. We zijn er trots op dat we ondanks de ombuigingen in deze begroting aanvullende middelen toe kunnen voegen aan dat collegeuitvoeringsprogramma zodat we door kunnen gaan op de ingeslagen weg en onze ambities kunnen voortzetten. Ons college kiest ervoor om te blijven investeren.

Met de koers en keuzes die we maken in deze begroting denken we recht te doen aan de situatie waarin we nu verkeren, we zijn een nieuwe gemeente en willen het Westerkwartier vanaf het begin op de kaart zetten. Ook willen we inwoners en ondernemers perspectief blijven bieden, juist in deze onzekere tijd. En dit geldt bijvoorbeeld ook voor de recreatieve sector en het bloeiend verenigingsleven in onze 41 dorpen.

Daarom kiezen wij juist voor het zoveel mogelijk handhaven van onze ambities en willen we de koers die we hebben uitgezet met ons collegeprogramma vasthouden en zelfs intensiveren. We willen onze inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen perspectief blijven bieden, juist in deze onzekere tijd. We willen blijven investeren in: goede voorzieningen voor onze inwoners, onze ondernemers, recreatie en toerisme, ons verenigingsleven, het klimaat, onze infrastructuur, onze jeugd, kwetsbare inwoners, sportvoorzieningen en cultuur. In dit maatregelenpakket korten we daarom vrijwel niet op middelen die we voor deze sectoren al ingezet hadden.

Het financiële beeld ziet er met name voor 2021 en 2022 niet goed uit. Nu zwaar bezuinigen en diep ingrijpen, terwijl ons financiële beeld in 2023 en 2024 er al naar verwachting weer gunstiger uitziet, verdient niet onze voorkeur. Naar verwachting brengt diep ingrijpen veel onrust en onzekerheid met zich mee en het is ook maar de vraag of wij op zo korte termijn (met ingang van 2021) de bezuinigingen kunnen doorvoeren.

Onze ambitie is ook dat het Westerkwartier een degelijk financiële gemeente is en blijft. De financiële situatie heeft het nodig gemaakt om scherp te kijken naar ons huishoudboekje. Dat hebben we

gedaan conform onze strategie uit de door u vastgestelde perspectiefnota. Een strategie die we geconcretiseerd hebben in onze brief van 25 juni 2020 over de effecten van de meicirculaire waarin we de koers van onze maatregelen en het vervolg van het begrotingsproces uiteen hebben gezet.

We presenteren een samenhangend pakket aan maatregelen, zoals het zoveel mogelijk vasthouden aan onze ambities en deze daar waar mogelijk (slechts) temporiseren of minder intensiveren dan in de perspectiefnota voorzien. Ook ten aanzien van bestaand beleid houden we onze voornemens nog eens goed tegen het licht en dit leidt tot een pakket aan maatregelen dat ons financieel iets meer ruimte geeft. Daarnaast kijken we kritisch naar het extra genereren van inkomsten door de reeds ingecalculerde OZB-verhoging voor 2021 en 2022 te handhaven, maar daarbovenop geen extra verhoging door te voeren. Tot slot kijken we naar dienstverleningstarieven en onderzoeken we waar we op termijn (extra) kosten kunnen toerekenen. Hiervoor ramen we vanaf 2022 extra middelen in onze begroting.

Door het toch grotendeels handhaven van onze ambities blijven we ook de mogelijkheid houden om externe financiering en/of subsidies te genereren. Middelen die bijna altijd alleen beschikbaar worden gesteld wanneer wij als gemeente een deel van de kosten van een te realiseren plan of ambitie voor onze eigen rekening nemen.

Met het volgen van deze lijn zijn we ons terdege bewust dat we financieel scherp aan de wind zeilen. En we zijn ons ook terdege bewust dat er meer wegen naar een sluitende begroting leiden. Zo kunnen we er voor kiezen om fors in de organisatie te snijden, maar zoals in de perspectiefnota aangegeven zal dit ook iets betekenen voor het realiseren van al onze mooie ambities, zowel op korte als op lange termijn. Deze stappen kunnen niet los van elkaar worden ingezet. Ook kunnen we kiezen voor het nog meer verhogen van onze OZB, bijvoorbeeld tot het gemiddeld niveau van de Groninger gemeenten. Wij vinden inzet van deze maatregelen niet passen in deze onzekere tijd. Wel blijven we onderzoek doen naar schaal- en efficiencyvoordelen.

Kort gezegd: we willen zoveel mogelijk onze ambities en beleidskeuzes die we vorig jaar hebben ingezet handhaven en juist in deze onzekere tijd daar waar mogelijk enige zekerheid blijven bieden aan onze inwoners. We realiseren ons dat we de komende tijd samen in voldoende mate discipline moeten opbrengen om binnen de grenzen van onze begroting te opereren. Wat helpt is dat we steeds beter grip krijgen op onze begroting en daardoor met meer zekerheid de voorgestelde financiële koers kunnen varen. Het verbeteren van ons begrotingsproces werpt nadrukkelijk zijn vruchten af en biedt steeds meer garanties naar de toekomst.

We zijn trots dat we in gezamenlijkheid dit eindresultaat aan u kunnen voorleggen. Uw inbreng en die van enkele van onze inwoners en/of verenigingen tijdens het debat over de perspectiefnota in juli draagt daar aan bij. Juist in deze tijd is het des te belangrijker dat we het samen doen en samen het Westerkwartier maken zoals we bij de start van onze gemeente in ons coalitieakkoord hebben vastgelegd. Ook in deze tijd zien we er naar uit om hier samen met onze inwoners, uw raad en ons college uitvoering aan te geven. Dat doen we door de mist heen. We houden moed en we houden vol!

Namens het college,

Ard van der Tuuk
burgemeester

Astrid Schulting
gemeentesecretaris

Inleiding

Zoals aangegeven in het voorwoord hebben we ons doel, het presenteren van een structureel sluitende meerjarenbegroting, behaald.

Het financiële beeld heeft zich sinds onze brief van 25 juni als volgt ontwikkeld:

bedragen x €1.000	2021	2022	2023	2024
1. Saldo begroting na meicirculaire (<i>brief van 25 juni</i>)	-4.941	-3.463	-1.809	-1.207
2. Effect nadere analyse financiële ontwikkelingen uit eerste bestuursrapportage 2020	712	772	796	820
3. Effect schrappen opschalingskorting in 2021	550	0	0	0
4. Aanvullende ontwikkelingen	176	126	76	76
Nieuw saldo begroting = doelsaldo ombuigingen	-3.855	-2.817	-1.089	-463

Regel 1 toont het financiële beeld zoals dat ook in onze brief van 25 juni was opgenomen. Conform onze toezegging hebben wij een nadere analyse gedaan op een aantal grote financiële ontwikkelingen uit de eerste bestuursrapportage. In de tweede bestuursrapportage gaan wij daar uitgebreid op in. Deze nadere analyse heeft een positief effect op het meerjarenbeeld, zoals regel 2 toont. Tot slot hebben wij vooruitlopend op de verwerking van de septembercirculaire (deze volgt als begrotingswijziging in uw raad van december) het effect van het tijdelijk schrappen van de opschalingskorting meegenomen (regel 3). Daarmee ontstaat het geactualiseerde doel voor het opstellen van een sluitende ontwerpbegroting.

In aanvulling daarop zijn door ons nog drie ontwikkelingen meegenomen (regel 4). Ten eerste het witte vlekken plan inzake de brandkranen, zoals op 2 september in uw raad vastgesteld. Daarvoor ramen we in 2021 en 2022 jaarlijks € 0,05 mln. Ten tweede blijkt vervanging van het dak van het Barontheter nodig. Daarvoor ramen we in 2021 een bijdrage van € 0,05 mln. Tot slot bleek dat een financieel-technisch noodzakelijke verandering in de overheadtoerekening tot structureel € 0,076 mln extra kosten leidt. Deze aanvullende ontwikkelingen maken dat ons doelsaldo voor ombuigingen stijgt.

Een uitgebalanceerd maatregelenpakket

Om die meerjarig sluitende ontwerpbegroting te bereiken hebben wij in lijn met onze strategie een maatregelenpakket opgesteld dat uiteenvalt in drie hoofdonderdelen: 1. scherp kijken naar onze ambities, 2. gericht keuzes maken in ons bestaand beleid en 3. bepalen welke mogelijkheden we zien aan de inkomstenkant. We zijn erin geslaagd te komen tot een uitgebalanceerd maatregelenpakket met een evenwichtige verdeling tussen die hoofdonderdelen waarin er vanuit alle portefeuilles een bijdrage is geleverd voor ons gezamenlijke doel.

Hieronder lichten we een aantal grotere maatregelen eruit.

Maatregelen inzake onze ambities

Het eerste hoofdonderdeel betreft de ambities. In de perspectiefnota hebben wij voor € 1,2 mln tot € 1,3 mln aan aanvullende beleidsontwikkelingen opgenomen (zie bijlage tabel 2 uit de perspectiefnota). Het merendeel van die ontwikkelingen kunnen we doorzetten. Op onderdelen, in het bijzonder binnen de programma's bestuur en ondersteuning, sport, cultuur en recreatie, onderwijs en volksgezondheid en milieu hebben we kortingen doorgevoerd of slimme combinaties gemaakt.

Zo hebben we voor trainees € 0,1 in plaats van € 0,15 mln geraamd en aan de directie gevraagd om het resterende deel te vinden in de bestaande personeelsbegroting. Ook combineren we de budgetten voor recreatieve initiatieven en regiomarketing zodat we in tegenstelling tot de perspectiefnota niet € 0,15 mln extra structureel hoeven toe te voegen maar € 0,12 mln en vanaf 2023 € 0,1 mln. Voor het actieprogramma aantrekkelijke centra voegen we 75% extra middelen toe van wat we voorzagen in de perspectiefnota.

Verder realiseren we voordelen doordat projecten verschuiven in de tijd, zoals de ontwikkeling van RSG De Borgen, de infrastructuur daaromheen en de deelname van Biblionet in de campus. Door de grote omvang van de investeringen heeft dit ook een groot temporiserend effect op kapitaallasten. We blijven substantieel inzetten op armoedebeleid en verwachten dat we de effecten daarvan in 2023 en verder zullen zien waardoor vanaf dan € 0,05 mln minder extra budget nodig zal zijn dan we bij de perspectiefnota voorzagen.

Bij duurzaamheid hebben we goed gekeken naar de reguliere budgetten in de begroting en de daaraan toegevoegde budgetten vanuit ons ambitieprogramma. Door slim te combineren en door in te zetten op samenwerking met en financiering door partners kunnen we € 0,125 mln structureel op dit budget korten terwijl we onze ambities overeind houden.

De bij de begroting 2020 geplande extra ophoging van middelen voor Boa's van € 0,05 mln vanaf 2022 zetten we niet door. Wel begroten we structureel ruim € 0,1 mln extra voor uitvoering en handhaving van de APV.

We hebben besloten te stoppen met Let's Gro. Wel houden we onze onderzoeks- en innovatieagenda overeind. Dit is belangrijk om meer en meer voorop de golf te komen, te innoveren en om te kunnen anticiperen op en participeren in regionale en landelijke ontwikkelingen.

Ontwikkelingen waarbij de provincie of het Rijk programma's opstelt en middelen beschikbaar heeft waar gemeenten in kunnen participeren. Programma's waar het Westerkwartier baat bij heeft. Wij hebben onze ombuigingen zo ingericht dat we niet alleen in 2020, maar ook in de jaren daarna middels cofinanciering kunnen participeren in dergelijke programma's.

Verder korten we in de jaren 2021 en 2022 het beschikbare budget themafondsen met € 0,1 mln. Dit sluit aan op de verwachte realisatie 2020. Voor 2023 en verder handhaven we deze fondsen op het initiële bedrag van € 0,25 mln.

Tot slot is er een aantal meer technische aanpassingen. Inzake de groene dorpsrand bleek er sprake van een dubbeling in de begroting die we corrigeren. Dit levert voor zowel 2021 als 2022 € 0,1 mln op. Het budget voor implementatie van de omgevingswet was structureel geraamd. Corrigeren hiervan levert € 0,05 mln op in 2023 en € 0,15 mln in 2024. In de perspectiefnota presenteerden we verder de kapitaallasten voor label A huisvesting in 2024. Dit gaan we bekijken in samenhang met

de scenario's voor de nieuwe huisvesting. Dit temporiseren bespaart € 0,19 mln op de jaarschijf 2024.

Per programma geven we inzicht in de ambities uit de begroting 2020 en de aanvullende ambities die we in deze begroting toevoegen. In de tabel achterin deze begroting vindt u een totaaloverzicht van alle aanpassingen die we verwerkt hebben.

Maatregelen inzake het bestaand beleid

Het tweede hoofdonderdeel betreft het bestaand beleid. Hierbij stellen we vooral maatregelen voor binnen de programma's bestuur en ondersteuning, verkeer, vervoer en waterstaat en het sociaal domein.

In de periode 2018-2022 ontvangen we een herindelingsuitkering van het Rijk ter compensatie van incidentele kosten van een herindeling. In de afgelopen tijd hebben we o.a. voor de bedrijfsvoering en harmonisatie gebruik gemaakt van dit frictiebudget. Veel incidentele herindelingszaken zijn inmiddels afgehandeld en we hebben een inschatting gemaakt welke zaken de komende tijd nog aandacht vragen, en waarvoor budget moet worden geraamd.

Op basis van dit inzicht denken we dat er uiteindelijk een budget resteert van zo'n € 1,35 mln. Gelet op onze financiële omstandigheden kiezen wij ervoor om het restantbedrag nu in te zetten als ombuiging. Daarmee beseffen we ons dat we ook ten aanzien van de nog resterende zaken qua bedrijfsvoering scherp aan de wind moeten zeilen en niet (meer) beschikken over extra middelen voor onvoorziene zaken gerelateerd aan de herindeling.

Binnen het fysieke domein hebben we een taakstelling opgenomen van € 0,2 mln in 2021 tot € 0,28 mln in 2022 en verder. Voor 2021 betreft dit een directe budgetkorting, voor 2022 en verder is de invulling afhankelijk van besluitvorming in uw raad over het kwaliteitsniveau openbare ruimte. Ook onderzoeken we het temporiseren van wegenprojecten waardoor we een beperkte besparing op kapitaallasten kunnen realiseren.

In zowel 2021 als 2022 is het mogelijk om € 0,15 mln winstneming te begroten uit de grondexploitaties. Dit betreft een voorzichtige raming. Met het oog op die voorzichtigheid doen we dat ook alleen incidenteel.

Binnen het sociale domein voorzien we dat we door scherpere indicatiestelling een korting kunnen realiseren op de benodigde Wmo middelen voor hulp in het huishouden en begeleiding, zonder te tornen aan kwaliteit. Het gaat om € 0,1 mln in 2021, oplopend naar € 0,2 mln in 2022 en € 0,25 mln in de jaren daarna. Deze korting komt bovenop de reeds ingeboekte taakstelling van € 0,7 mln.

Ten aanzien van Novatec zien we een daling in de SW-populatie wat negatieve gevolgen heeft voor het begrote bedrijfsresultaat, zoals u kunt lezen in de paragraaf Novatec. In dat kader gaan we vanaf 2021 erop inzetten om de dalende lijn ten gevolge van uitstroom (vooral pensioen) van SW-ers te compenseren door inzet van nieuwe doelgroepen (met name afspraakbanen). Dit betekent jaarlijks een plus van € 0,05 mln, dus oplopend van € 0,05 mln in 2021 naar € 0,2 mln in 2024.

Verder heeft het bestuur van de GR Publieke Gezondheid & Zorg besloten tot een takendiscussie waarmee een budgetkorting van 5% gerealiseerd kan worden wat voor ons neerkomt op € 0,09 mln. In Aduard en Oldehove onderzoeken we of we inzake de bibliotheekfunctie slimme combinaties kunnen maken en zo middelen kunnen besparen. Vooralsnog zetten we daar geen taakstelling op. Tot slot hebben we voor € 0,19 oplopend tot € 0,24 mln ruimte gevonden door de verkoop van het

gebouw Agora in Leek en door scherp te kijken naar de rek in (beleids)budgetten en deze terug te brengen naar niveau 2019, zonder dat direct ten koste gaat van onze ambities.

Per programma geven we inzicht in de eventuele ombuigingen die we op dat programma inboeken inzake bestaand beleid. In de tabel achterin deze begroting vindt u een totaaloverzicht van alle aanpassingen die we verwerkt hebben.

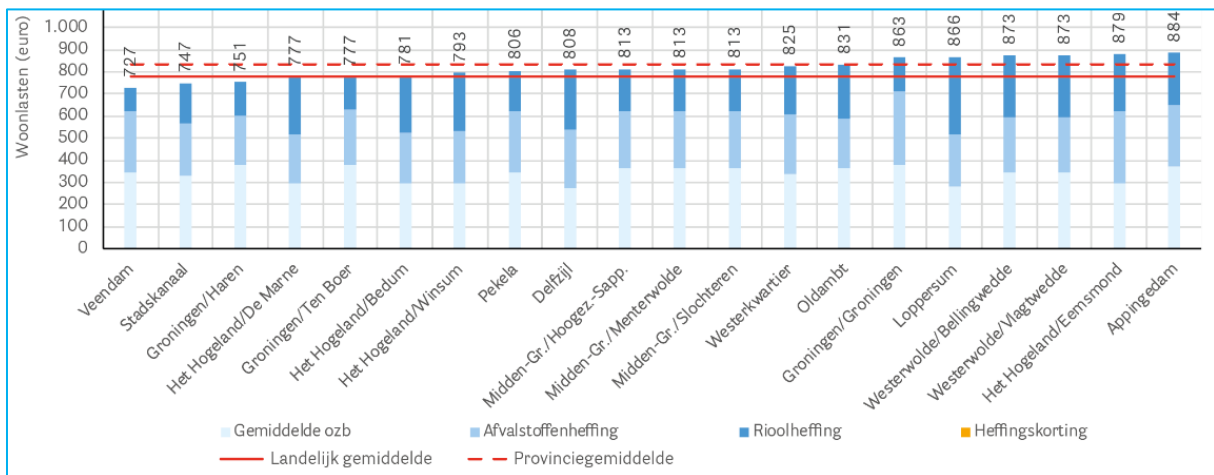
Maatregelen inzake inkomsten

Het derde en laatste hoofdonderdeel betreft de inkomstenkant. Hierbij is, naast de reeds ingecalculeerde verhoging OZB, vooral gekeken naar het programma bestuur en ondersteuning.

Zoals we in onze brief van 25 juni aangaven zien we het verhogen van de inkomsten uit OZB met 5% in 2021 en 5% in 2022 als onvermijdelijk. In de begrotingsaldi in de door u vastgestelde perspectiefnota is deze verhoging ook al opgenomen.

Met die verhoging blijven de woonlasten in het Westerkwartier ook in 2021 onder het Groninger gemiddelde. De OZB op het Groninger gemiddelde brengen zou voor 2021 € 0,3 mln extra opleveren. Hier kiezen wij echter niet voor. Voor afval en riool geldt dat we op de huidige tarieven een reguliere indexering begroten. In december stelt uw raad de tariefstelling vast.

Onderstaand overzicht toont de benchmark 2020 van de woonlasten in Groningen.

Benchmark woonlasten Groningen 2020 (Bron: Coelo)

Verdere maatregelen aan de inkomstenkant nemen we niet in 2021. Zo kiezen we er heel bewust voor om de tarieven voor onze verenigingen voor het gebruik van accommodaties in deze toch al moeilijke periode niet extra te verhogen.

Wel kiezen we ervoor om over de breedte van de dienstverleningstarieven nader onderzoek te doen naar de kosten die we maken en die we toerekenen. Over de uitkomsten daarvan informeren wij u bij de perspectiefnota 2021. We ramen hiervoor een extra opbrengst van € 0,35 mln ingaande 2022. Die raming heeft niet te maken met een verhoging van het kostenniveau, maar vindt met name zijn grondslag in een mogelijke aanpassing van de systematiek inzake kostendekkendheidscalculatie waarin ook de BTW kosten volledig betrokken kunnen worden. Een en ander vergt nader onderzoek.

Een structureel sluitende meerjarenbegroting

Met bovenstaande maatregelen realiseren we een structureel sluitende meerjarenbegroting, zoals onderstaande tabel laat zien.

<i>bedragen x €1.000</i>	2021	2022	2023	2024
Saldo begroting = doelsaldo ombuigingen	-3.855	-2.817	-1.089	-463
Maatregelen inzake ambities	525	833	1.025	770
Maatregelen inzake bestaand beleid	2.125	1.075	1.025	1.075
Maatregelen inzake inkomsten	0	350	350	350
Nieuw saldo begroting	-1.205	-559	1.311	1.732

De jaren 2023 en 2024 laten een positief beeld zien. Voor de eerste twee jaren is er sprake van een tekort. We gebruiken de overschotten uit de jaren 2023 en 2024 om de jaren 2021 en 2022 sluitend te maken. Dat doen we door in 2023 en 2024 (een deel van) het positief saldo toe te voegen aan de algemene reserve. Dat bedrag benutten we om in 2021 en 2022 het tekort op te vangen.

We begroten meerjarig zowel de onttrekkingen als de toevoegingen aan de algemene reserve. Toevoegingen aan de algemene reserve zijn een nadeel in een begrotingsjaar (N), onttrekkingen een voordeel (V). Door ze te begroten zijn deze toevoegingen en onttrekkingen in beeld en garanderen we dat we ze ook realiseren.

Deze werkwijze is afgestemd met de provinciaal toezichthouder en is gelijk aan de werkwijze die u met de begroting 2020 heeft vastgesteld. Om overzicht te houden tonen wij in onderstaande tabel de effecten.

Inzet en aanvulling algemene reserve	2020	2021	2022	2023	2024	cumulatief
Begroting 2020	2.000	500	-1.250	-1.250		0
Begroting 2021 alg. reserve regulier		1.205	559	-1.311	-453	0
Saldo inzet/ aanvulling alg. reserve	-2.000	-1.705	691	2.561	453	0
Cumulatief effect algemene reserve	-2.000	-3.705	-3.014	-453	0	

De tabel laat zien dat we de middelen die we in 2020 en 2021 nodig hebben vanaf 2022 weer terugstorten in de algemene reserve. Het cumulatieve effect op de algemene reserve is dus 0. In het overzicht Reserves en Voorzieningen is meer informatie opgenomen over het begrote verloop in de algemene reserve.

Om te toetsen of er sprake is van een *structureel* meerjarig sluitende begroting is het van belang om duidelijk onderscheid te maken in de structurele en incidentele componenten uit de begroting. De provinciaal toezichthouders hebben daar in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenten 2020 een uniforme tabel voor opgesteld die we hieronder tonen waarbij we de verrekening van het resultaat met de algemene reserve omwille van de aansluiting met bovenstaande uitlichten.

Structureel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten (voor bestemming)	-1.534	2.913	2.115	1.286
Saldo mutaties reserves exclusief resultaat	329	-3.472	-804	446
Saldo baten en lasten (na bestemming)	-1.205	-559	1.311	1.732
Verrekening resultaat met AR	1.205	559	-1.311	-453
Begrotingssaldo	0	0	0	1.279
Saldo incidentele baten en lasten	2.141	-1.778	-3.022	-567
Structureel begrotingssaldo	-2.141	1.778	3.022	1.846

In 2021 is het structurele begrotingssaldo negatief: minus € 2.141.000. In de jaren daarna is het structurele begrotingssaldo positief. In het Overzicht incidentele lasten en baten in de financiële begroting is een verdere uitwerking opgenomen.

Het blijft besturen en rekenen met onzekerheden waarin we elkaar vasthouden

Met bovengenoemd maatregelenpakket hebben we zware ingrepen weten te voorkomen. Maar zoals gezegd blijft het besturen en rekenen met onzekerheden. Grote onzekerheden betreffen naast de coronacrisis de herijking gemeentefonds, het onderzoek naar extra (of minder) middelen jeugdhulp, de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden en de koers van het nieuwe kabinet dat in 2021 aantreedt en het effect daarvan op het gemeentefonds voor 2022. Daarmee kan het snel om substantiële bedragen gaan.

Vanuit ons uitgangspunt degelijk financieel anticiperen we waar mogelijk op deze ontwikkelingen. We kijken waar we kansen kunnen pakken door samen te werken met lokale, regionale of landelijke partners. Zo zoeken we onder meer mogelijkheden voor cofinanciering. Enerzijds om invulling te geven aan de taakstelling die we onszelf daarvoor in de begroting 2020 gesteld hebben, maar anderzijds natuurlijk ook om mooie projecten voor ons Westerkwartier te realiseren.

Moties en toezeggingen uit het debat over de perspectiefnota

Om deze periode goed door te komen is het van belang elkaar vast te houden. Dat doen we door te delen wat we weten, waar we staan en hoe we verder gaan. Dat doen we ook door te luisteren naar de kaders en suggesties die u ons als raad meegeeft. In de context van deze begroting gaat het dan bijvoorbeeld om de toezeggingen en moties die voortkomen uit het debat over de perspectiefnota op 1 juli.

In die vergadering zijn vijf moties overgenomen door ons college en twee moties zijn ingetrokken in verband met een toezegging door ons college. Hieronder lichten we ze achtereenvolgens toe. We hebben de motie van GroenLinks overgenomen waarin gevraagd is de categorie 3 lijst met potentiële ontwikkelingen die we niet hebben opgenomen in de perspectiefnota toe te voegen aan deze begroting en de komende perspectiefnota. Deze lijst is als bijlage bijgevoegd aan deze begroting.

Naar aanleiding van de motie van VZ Westerkwartier over behoud sociaal domein hebben wij toegezegd dat we de ontwikkelingen in andere gemeenten volgen en daar waar mogelijk ook gebruik van maken. Daarbij krijgen wij ook ondersteuning van het ministerie van VWS.

Naar aanleiding van de motie van D66 over verduurzamen voorop die in aangepaste vorm is

overgenomen door ons college heeft u kunnen zien dat onze duurzaamheidsambities overeind gebleven zijn in ons maatregelenpakket. Naar aanleiding van de motie van het CDA en PvdA, ChristenUnie en VZ Westerkwartier over flora en faunabeleid hebben wij toegezegd in 2021 het huidige provinciaal beleid en werkwijze in beeld te brengen.

Naar aanleiding van de motie van het CDA en VZ Westerkwartier over lachgas hebben wij toegezegd het onderwerp lachgas mee te nemen bij de APV. De motie van PvdA, ChristenUnie, CDA en VZ Westerkwartier over volkshuisvesting en het recht op wonen voor iedereen is door ons college overgenomen en komt naar voren in de Woonvisie en in de vorm van concrete projecten en plannen.

De motie van PvdA, ChristenUnie, CDA en VZ Westerkwartier over de Groninger aanpak basisbaan is door ons college overgenomen waarop wij om te beginnen in gesprek gaan met de gemeente Groningen over hun ervaringen met de basisbaan om van daaruit te bekijken of er meer ervaringen zijn en of dit kansen biedt voor onze gemeente.

De motie van ChristenUnie en PvdA en CDA tot slot is door ons college overgenomen waarmee we nagaan of en zo ja hoe eisen aan biodiversiteit in nieuwe pachtcontracten vorm te geven zijn.

Doorgaande monitoring

Ook in het komende begrotingsjaar blijven we de voortgang van onze doelen en onze financiën monitoren. Dat doen we niet in de laatste plaats doordat ook in 2021 corona zijn weerslag zal blijven hebben op onze samenleving. Bij de eerste bestuursrapportage 2021 informeren wij u opnieuw over de stand van zaken en zullen wij zo nodig maatregelen voorstellen. Daarbij geldt dat wij onze eigen begrotingsdiscipline verder zullen versterken. Een onderdeel daarvan is het nog nadrukkelijker kijken of tegenvallers in een portefeuille niet binnen diezelfde portefeuille opgevangen kunnen worden in plaats van een beroep te doen op extra middelen. Daarnaast zullen wij ook in 2021 op basis van de jaarstukken nader onderzoek doen naar mogelijke aanvullende efficiencyvoordelen die ontstaan doordat wij nu op Westerkwartier schaal opereren. Zo blijven we met elkaar leren en verbeteren, stap voor stap vooruit.

Technische uitgangspunten

Bij het opstellen van de begroting 2021 hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- ◆ Zowel aan de lasten- als aan de batenkant verwerken we alleen de indexatie voor het komend jaar. Bij de baten betekent dat, dat we de algemene uitkering hebben berekend met constante prijzen dus exclusief inflatiecorrectie voor de jaren na 2021, en bij de OZB-opbrengst begroten we geen meeropbrengst door indexatie na 2021. Bij de lasten betekent het dat we loonkosten, subsidies, bijdragen na 2021 niet laten stijgen als gevolg van verwachte loon/prijsaanpassing.
- ◆ Voor de loonkosten is rekening gehouden met een stijging van 2,8% in 2021 ten opzichte van 2020. De huidige CAO loopt tot einde 2020. Voor het percentage baseren we ons op cijfers van het Centraal Plan Bureau (CPB) die in de meicirculaire zijn genoemd.
- ◆ Gemeenten ontvangen in 2019, 2020, 2021 en 2022 extra middelen jeugdzorg via het gemeentefonds. Provinciaal toezichthouders, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG hebben afgesproken dat gemeenten deze middelen ook voor 2023 en 2024 mogen opnemen. We maken hiervan gebruik door in 2023 en 2024 een bedrag van € 1.162.000 aan extra middelen te begroten.
- ◆ Voor de externe rente hanteren we een percentage van 0%.
- ◆ Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien maken geen deel uit van de programma's en worden apart gepresenteerd.

Programma's

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Omschrijving

Onder dit programma valt het besturen en de ondersteuning voor het besturen van de gemeente. Het besturen van de gemeente door de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Het ondersteunen van de raad door de griffie. Het ondersteunen bij de taken van het college van burgemeester en wethouders door de gemeentesecretaris c.a., evenals verkiezingen en burgerzaken.

Actuele beleidscontext

Onze nieuwe gemeente werkt aan haar eigen positie en de positie in de regio. De raad en het college staan in onze gemeente midden in de samenleving. Handelen vindt plaats vanuit de kernwaarden Dichtbij, Nuchter en Ambitieuw. Het lokale bestuur en de gemeentelijke organisatie wil worden ervaren als betrouwbare partner met een strategische koers. We willen onze ambities waarmaken die passen bij een gemeente met ruim 63.000 inwoners.

Dit willen we bereiken in 2021

We willen meer resultaten bereiken in samenwerking met onze omgeving, zoals het onderwijs, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden om gezamenlijk het hoofd te bieden aan de uitdagingen waar we als samenleving voor staan. Samen bereiken we meer. Daarom nemen we deel aan P10, het landelijke samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten.

Wij willen een moderne gemeente zijn die de inwoners centraal stelt en dichtbij onze inwoners staat. Dichtbij zijn is voor ons luisteren, aansluiten en meebewegen. Voor de communicatie betekent dat luisteren naar onze inwoners, aansluiten bij hun belevingswereld en hen betrekken bij onze plannen en daar onze communicatie-inzet op afstemmen. In onze communicatieaanpak blijven we daarom dichtbij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij kijken we ook naar de inzet van innovatieve communicatietoepassingen. Onze communicatieaanpak sluit aan bij de ambities en het DNA van onze gemeente. Dichtbij is voor ons inwonergegericht, Nuchter is voor ons omgevingsbewust en Ambitieuw betekent voor ons dat we een communicatieve organisatie en een zichtbare gemeente in de regio zijn. We willen ook een gemeente zijn waarin mensen in verbinding staan met elkaar. De dienstverlening willen we daarom dichtbij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties organiseren. Dat willen we zo effectief en efficiënt mogelijk doen, waarbij we gebruik maken van een goede informatiehuishouding. Ook kijken we daarbij naar de laatste technische mogelijkheden en willen we innovatie stimuleren. In dit verband zoeken we onder meer naar nieuwe mogelijkheden om met onze samenleving in contact te staan. Op organisatorisch vlak willen we samen met inwoners, ondernemers, kennisinstellingen en andere overheden (gemeenten, provincie) kijken hoe we de samenwerking kunnen intensiveren. Daarmee willen we een nieuw antwoord geven op economische en maatschappelijke uitdagingen. Heel concreet houdt het in dat we het gebiedscoöperatiemodel en de innovatiewerkplaatsen ondersteunen bij het

Taakvelden

- o.1 Bestuur
- o.2 Burgerzaken

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Eems Dollard Regio

professionaliseren, het netwerk uitbreiden en opschalen. We nemen de raad mee in deze ontwikkeling.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

We hebben geen voorstellen nieuw beleid op de taakvelden Bestuur of Burgerzaken. Voorstellen met betrekking tot overhead zijn terug te vinden bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Vriendschapsbanden Kingborough/Tasman District	5	5	5	5
Deelname P10	10	10	10	10

Vriendschapsbanden Kingborough/Tasman District

De gemeenteraad heeft bij besluit van 27 maart 2019 unaniem besloten om de vriendschapsbanden met Kingborough (Australië) en Tasman District (Nieuw-Zeeland) voort te zetten. In 2021 gaan we verder uitvoering geven aan activiteiten op het gebied van cultuur, historie en economie. In overleg en in samenwerking met lokale partijen, zoals de Abel Tasman Art Prize Werkgroep en het bestuur van het Abel Tasman Museum, worden activiteiten uitgevoerd.

Deelname P10

Door deelname aan het samenwerkingsverband P10-gemeenten wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde Strategische Agenda 2018-2022. Daarin zijn vier programmalijnen opgenomen: leefbaar platteland, maatwerk platteland, samenspel met de stad en sociaal platteland. Op basis van het Collegeuitvoeringsprogramma worden keuzes gemaakt uit projecten die in relatie staan tot deze vier programmalijnen.

Wat gaat het kosten

Programma o	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	1.097	968	972	972	972	972
Lasten	6.257	5.076	5.081	5.063	5.061	5.061
Totaal saldo van baten en lasten	5.160	4.107	4.109	4.091	4.090	4.090
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat	5.160	4.107	4.109	4.091	4.090	4.090

Programma 1 – Veiligheid

Omschrijving

Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Risicovolle verkeerssituaties, overlast, criminaliteit en illegale wietplantages, geven een onveilig gevoel. Het is belangrijk dat de gemeente, als regisseur op veiligheid, dit in een vroegtijdig stadium signaleert en hierop acteert. Dit doen we door onder andere voor vier jaar een Integraal Veiligheidsplan op te stellen met daaraan gekoppeld een jaarlijks uitvoeringsplan. Vanuit dit programma wordt bij veiligheidsvraagstukken zowel intern als extern samengewerkt met een breed netwerk van teams, diensten en (overheids)organisaties. Op het gebied van sociale veiligheid vervullen boa's en politie hierin een belangrijke rol. De integrale advisering en uitvoering van hulpverlening bij branden, rampen en crisisbeheersing is via de gemeenschappelijke regeling ondergebracht bij de Veiligheidsregio Groningen.

Actuele beleidscontext

Begin 2020 is het integraal Veiligheidsbeleid door de raad vastgesteld. Het hierop gebaseerde uitvoeringsplan voor 2021 is nog niet gereed maar zal zeker de volgende aandachtsgebieden bevatten: verkeersveiligheid, brandveiligheid, ondermijning, overlast, drugsgebruik, evenementenveiligheid en personen met verward gedrag. In het uitvoeringsplan wordt ook een specificatie van de kosten meegenomen ter uitvoering van het plan. In lijn met het jaar 2020 vragen we om structureel middelen beschikbaar te stellen om uitvoering te geven aan de ambities.

De activiteiten van de Veiligheidsregio (VRG) richten zich op de aanpak van fysieke veiligheid in de regio. Onder de gemeenschappelijke regeling vallen de brandweezorg, crisisbeheersing, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de gemeentelijke kolom (gemeenten). In het samenwerkingsmodel van de veiligheidsregio participeren ook meldkamer Noord-Nederland, politie, openbaar ministerie, waterschappen en de provincie Groningen. De VRG helpt onze gemeente repressief bij brandweezorg, crisisbeheersing, bevolkingszorg zoals crisiscommunicatie en geneeskundige hulpverlening. Op preventief gebied adviseert VRG in alle onderdelen van de veiligheidsketen: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. We leveren een financiële, bestuurlijke en operationele (personele) bijdrage aan de Veiligheidsregio

Dit willen we bereiken in 2021

Openbare orde en veiligheid

Na vaststelling van het integraal Veiligheidsplan maken we een jaarlijks uitvoeringsplan gericht op het behalen van de beleidsdoelen. Dit met als doel om bij te dragen aan de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. De overheid kan niet voorzien in 100% veiligheid en de overheid heeft geen monopolie als het gaat om veiligheid. Een veilige samenleving houden en maken we samen. In 2021 zullen we specifieke aandacht besteden aan zelfredzaamheid en samenredzaamheid.

Taakvelden

- 1.1 Brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Groningen

Brandweezorg

Vanuit het Veiligheidsplan 2020-2024 heeft de brandweer de ambitie om zich nog meer te richten op het voorkomen van branden en ongevallen. Dit via advisering over aanvragen voor o.a. omgevingsvergunningen en het actief adviseren en voorlichten over brandveiligheid.

Ook zal de brandweer het regionaal repressief dekkingsplan actualiseren.

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft zich genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening te treffen inzake de kosten van de Regeling Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Het eigen vermogen van VRG is daardoor sterk negatief geworden. De deelnemende gemeenten moeten dit aanvullen. In de tweede helft van 2020 worden voorstellen uitgewerkt voor een aanvulling van in totaal € 13 miljoen. Voor het Westerkwartier gaat het om een bedrag van € 1,2 miljoen. Vooruitlopend hierop hebben we in onze jaarrekening 2019 een bedrag van € 0,9 miljoen benoemd als risico. De uitwerking en het tijdspad moeten nog plaatsvinden. Er zijn drie scenario's ontwikkeld: gemeenten dragen hun aanvulling bij in één jaar (2020), in 5 jaar (2020-2024) en in 10 jaar (2020-2029).

In deze begroting hebben we het risico verhoogd naar € 1,2 miljoen.

Crisisbeheersing

In 2021 zal uitvoering worden gegeven aan het nieuwe crisisplan. Dit vraagt van onze gemeente dat we zorgen voor bezetting van de lokale crisisfuncties en dat we een bijdrage leveren aan de regionale crisisorganisatie. Om goed voorbereid te zijn op ernstige gebeurtenissen vraagt vakbekwaamheid onze structurele aandacht.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Aanvullend (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Integraal Veiligheidsbeleid	75	75	75	75
Brandweezorg	50	50		
Digitaal toezichthouden handhavers	18	18	18	18
Uitvoering en handhaving APV	105	105	105	105

Integraal Veiligheidsbeleid

In 2020 is het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) vastgesteld. Voor de uitvoering van ambities voor het jaar 2020 is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Om ook de doelstellingen voor komende jaren te bereiken vragen we om dit budget structureel beschikbaar te stellen.

In het jaarlijkse uitvoeringsplan IVB wordt een specificatie opgenomen van de besteding van het budget. Deze zal gerelateerd zijn aan de veiligheidsthema's, maar ieder jaar kent specifieke accenten en prioriteiten.

Brandweezorg

Vanuit het coalitieakkoord 'Samen Westerkwartier maken', beogen we dat de eigen veiligheid van inwoners wordt bevorderd door in te zetten op brandpreventie.

Dit doen we in de eerste plaats door te onderzoeken waar de bluswatervoorziening nog kan worden verbeterd. Daarnaast lichten we onze inwoners voor over brandveiligheid en welke maatregelen zij kunnen treffen ter voorkoming van brand en ter beperking van de schadelijke gevolgen. Hiervoor vragen we in 2021 en 2022 een budget voor investering voor het bijplaatsen van brandkranen en preventieve maatregelen zoals advies en voorlichting.

Digitaal toezichthouden handhavers

Onze samenleving wordt steeds digitaal en daar moeten wij in meegroeien. Wij maken gebruik van data en systemen die onze dienstverlening kunnen ondersteunen door administratieve afhandeling in het veld voor handhavers mogelijk te maken. Door digitaal toezicht te houden heb je overal de beschikking over de volledige informatie van de fysieke locatie zoals geldende regels en afgegeven vergunningen/ontheffingen. Dichtbij de inwoners met volledig bijgewerkte informatie bij de hand.

Uitvoering en handhaving APV

In het najaar van 2020 is de geharmoniseerde Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Westerkwartier vastgesteld. Vanaf dat moment geven wij ook uitvoering aan de gestelde regels in de APV. Hiervoor is extra personele inzet nodig op het gebied van vergunningverlening en handhaving.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

<i>Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
Uitbreiding Boa's	50	100	100	100

Uitbreiding Boa's

Om de BOA-capaciteit in overeenstemming te brengen met het areaal van de gemeente Westerkwartier wordt de BOA-capaciteit uitgebreid. Daarnaast is bij de aanpak van overlast en kleine ergernissen vaak een rol voor de politie weggelegd. Door het geven van prioriteiten aan andere zaken en keuze voor inzet van capaciteit op andere onderwerpen, ontbreekt echter in toenemende mate de capaciteit om hierop inzet te plegen. Bij veel constatering kan de politie daarom niet of slechts in zeer geringe mate optreden. Voorbeelden van deze overlast en kleine ergernissen zijn het neerzetten van fietsen op ongewenste plaatsen, overlast van brommers en fietsen, verontreiniging door honden, drinken in het openbaar en fout parkeren. Dit zijn vaak juist onderwerpen die bij inwoners ergernis oproepen. Door deze uitbreiding wordt de continuïteit gegarandeerd ten aanzien van de handhaving, grotendeels afkomstig uit de APV.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag vanaf 2022 verlaagd met € 50.000 naar € 100.000.

Wat gaat het kosten

Programma 1 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	29	48	35	35	35	35
Lasten	5.128	5.096	5.234	5.231	5.180	5.180
Totaal saldo van baten en lasten	5.099	5.049	5.199	5.196	5.144	5.144
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat	5.099	5.049	5.199	5.196	5.144	5.144

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en **verkeersmobiliteit**, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken die vallen onder dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

Actuele beleidscontext

Wij regisseren de uitvoering van onze kerntaken. Tegelijkertijd transformeren wij naar een stimulerende, faciliterende en loslatende gemeente, die ruimte biedt aan burgerinitiatief en zelfbeheer.

Wij onderhouden wegen, fietspaden, straatmeubilair, openbare verlichting en bruggen op basis van de jaarlijkse onderhoudsplanning. Er is een technisch beheersysteem wegen en groen operationeel (GBI). In GBI is het mogelijk om administratieve gegevens van percelen, wegvakken, gebouwen en andere objecten te koppelen aan de geografie. De civieltechnische kunstwerken (onder andere bruggen en damwanden) worden nog los van GBI beheerd. Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is in Westerkwartierverband in 2017 aanbesteed. Het contract liep tot september 2020 en is met 1 jaar verlengd.

Dit willen we bereiken in 2021

- ◆ Het realiseren van een duurzaam en veilig functionerende infrastructuur en verkeersvoorzieningen waarbij op voorhand rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van de nog concreet vast te stellen verkeersvisie.
- ◆ Een doelmatige, duurzame en veilige wijze van aanleggen, beheren en onderhouden van de openbare ruimte.
- ◆ Het duurzaam in stand houden van de verharding van de openbare wegen, bruggen en kunstwerken, pleinen, voet- en fietspaden, conform vastgestelde normen.
- ◆ Zorgen voor een schone en nette leefomgeving.
- ◆ Zorgen voor goede en veilige begaanbaarheid van de openbare wegen, voet- en fietspaden in geval van gladheid door sneeuwval of vorst.
- ◆ Het duurzaam in stand houden van de openbare verlichting ten behoeve van de verkeersveiligheid evenals de sociale veiligheid van inwoners na het invallen van de duisternis.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Bij dit programma zijn geen nieuwe voorstellen voor extra inzet in 2021.

Taakvelden

- 2.1 Onderhoud wegen
Gladheidsbestrijding
Openb.verlichting
- 2.2 Parkeren
- 2.3/2.4 Havens/ waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud
kapitaalgoederen
- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Verkeersvisie Westerkwartier	25			
Nieuwe wegenlegger		20	20	
Herinrichting gebied tussen centrum Leek-Nietap	100			

Verkeersvisie Westerkwartier

Sinds 2019 zijn we bezig met het opstellen van een verkeersvisie waarbij wordt uitgegaan van een geharmoniseerd totaalplan voor de infrastructuur in het Westerkwartier. Daarin komen drie elementen tot uitdrukking:

- 1 Bereikbaarheid: We kijken daarbij naar wegen, openbaar vervoer en (snel)fietspaden. We maken gebruik van de (actuele) verkeersvisies die in het Westerkwartier voorhanden zijn.
- 2 Onderhoud: We betrekken onze inwoners actief bij het onderhoud van onze gemeente.
- 3 (fysieke) Veiligheid: We brengen knelpunten en risico's in kaart en leggen actief de verbinding met onze inwoners en de samenwerkingspartners om ons heen.

We streven ernaar om in 2021 de Verkeersvisie af te ronden.

Nieuwe wegenlegger

In 2022 wordt er een start gemaakt met het opstellen van 1 wegenlegger voor het Westerkwartier. Een wegenlegger is een document waarin vermeld staat wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van een openbare weg. De voormalige gemeenten beschikten al wel over een wegenlegger, waarbij de een actueler is dan de andere. Ook wordt het gedeelte Middag toegevoegd.

Bij de ombuigingen is het opstellen van de wegenlegger een jaar uitgesteld naar 2022 en 2023.

Herinrichting gebied tussen centrum Leek-Nietap

In de driehoek Leek-Nietap-Terheijl komen diverse ruimtelijke onderwerpen samen die vragen om een integrale gemeentegrensoverschrijdende aanpak en waarvoor een aantal varianten zijn geschetst. Onlangs is duidelijk geworden dat verplaatsing van OBS de Flint vanuit Noordenveld geen optie meer is en dat er geen nieuwe basisschool in het gebied gerealiseerd zal worden. Dit betekent dat een nieuwe voorkeursvariant moet worden bepaald. De door het Samenwerkingsverband Leek-Roden aan te wijzen voorkeursvariant zal aan beider colleges worden aangeboden en vormt de opmaat voor een nader te definiëren vervolgproject. Hiertoe zal nog afzonderlijk opdracht verstrekt moeten worden.

(Aanleiding voor het project Driehoek was onder andere de wens om de vindbaarheid, uitstraling en de kwaliteit en positionering van het parkeren bij de Liekeblom te verbeteren en zo goede randvoorwaarden te creëren voor de vestiging van een (nieuwe) trekker in het winkelcentrum. Met het recente en onverwachte faillissement van de Plus supermarkt lijkt de noodzaak om tot de hiervoor bedoelde verbetering te komen actueler dan ooit.

In het kader van de actualisatie van de RGA zal in 2021 bezien worden of een nieuw uitvoeringsprogramma en medefinanciering voor dit gebied kan worden opgesteld en gevonden.)

Investerings

Naast nieuw beleid stellen we ook nieuwe investeringen voor.

<i>bedragen x €1.000</i>	Investering		2021	2022	2023	2024
	Bedrag	Jaar				
Verkeersmaatregelen voor IKC Marum	200	2022	0	0	14	14
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	40	2022	0	0	3	3
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	600	2023	0	0	0	41

Verkeersmaatregelen IKC Marum

Het IKC Marum wordt vanaf het schooljaar 2022-2023 in gebruik genomen. Met het budget voeren we in eerste instantie de meest noodzakelijke maatregelen voor een veilige schoolomgeving uit. Het betreffen schoolzones aan de Hoornweg en de Alberdaweg, en het reguleren van het fiets- en autoverkeer op de parkeerplaats aan de Hoornweg.

Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten

De eerste fase van de nieuwbouw van de campus is gepland op de locatie van de huidige bibliotheek. Biblionet zal tijdelijk naar een andere locatie verhuizen; mogelijk naar het gebouw Oldeborg. Het budget gebruiken we om de toegangen tot de tijdelijke huisvesting in te richten. Bij de ombuigingen is de aangepaste planning van de campus ingebracht. Deze kapitaallasten in 2022 vervallen en starten nu in 2023.

Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten

Na de eerste fase van de nieuwbouw van de campus aan de Waezenburglaan, zal de oriëntatie en toegang tot het schoolgebouw anders zijn. Het budget gebruiken we om de infrastructuur en groene omgeving rond het gebouw te herinrichten. Tevens kan hiermee het buurtparkeren beter geregeld worden. Bij de ombuigingen is de aangepaste planning van de campus ingebracht. De kapitaallasten in 2023 vervallen en starten nu in 2024.

<i>Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
Temporiseren wegenprojecten		-25	-25	-25
Taakstelling openbare ruimte	-200	-275	-275	-275

Temporiseren wegenprojecten

Bij civiele werken en verkeerszaken kan uitstel van projecten leiden tot lagere kapitaallasten. We verwachten vanaf 2022 een structureel voordeel van € 25.000.

Taakstelling openbare ruimte

Samen met een extern bureau ontwikkelen we een visie op het beheer van de openbare ruimte. Het resultaat hiervan presenteren we aan uw raad. Daarop vooruitlopend verwerken we een taakstelling zodat ook openbare ruimte een bijdrage kan leveren aan de ombuigingen.

Wat gaat het kosten

Programma 2 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	697	80	230	255	255	255
Lasten	8.590	10.088	9.890	9.763	9.700	9.656
Totaal saldo van baten en lasten	7.894	10.008	9.660	9.509	9.445	9.402
Toevoeging reserve	3.658	195				
Onttrekking reserve	2.752	78	78	78	78	78
Geraamd resultaat	8.800	10.125	9.582	9.430	9.367	9.323

Programma 3 – Economie

Omschrijving

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs, culturele organisaties en andere partners in voor een economisch en cultureel vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en toerisme en evenementen zijn nauw verbonden met dit programma.

Actuele beleidscontext

Binnen dit programma werken we sterk marktgericht ten behoeve van de lokale en regionale economie en potentiële economische en recreatieve ontwikkelingen.

We leveren inspanningen ter versterking van het imago van het Westerkwartier, we bieden ruimte voor ondernemen en dragen eraan bij dat de beroepsbevolking aansluit op de vraag vanuit het bedrijfsleven. We faciliteren een levendige cultuursector, die in samenwerking met het bedrijfsleven bijdraagt aan het versterken van het innovatief vermogen en het cultureel en creatief ondernemerschap. Hierbij zoeken we aansluiting bij onderwijsinstellingen. Kortom, we realiseren een omgeving waarin bedrijven, organisaties, (kennis)instellingen en inwoners optimaal kunnen gedijen. We geven nieuw elan aan de samenwerkingsverbanden met ondernemers in de gemeente, op de bedrijventerreinen en in het buitengebied.

De Gebiedscoöperatie Westerkwartier kan een belangrijke rol spelen als aanjager van innovatie bij het Midden- en KleinBedrijf.

Dit willen we bereiken in 2021

- ◆ Een duurzame ontwikkeling van bedrijvigheid en werkgelegenheid.
- ◆ Een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat.
- ◆ Het Westerkwartier beter profileren met betrekking tot recreatie en toerisme.
- ◆ Een goede digitale infrastructuur voor bedrijven en inwoners.
- ◆ Een evenwichtige arbeidsmarkt met een passende plek voor zo veel mogelijk inwoners.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

Aanvullend (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Aantrekkelijke centra - actieprogramma detailhandel	75	75	75	75
Regiomarketing en coördinatie Recreatie en Toerisme	120	120	100	100

Taakvelden

- 3.1 Economische ontw.
- 3.2 Fysieke structuur
- 3.3 Bedrijvenloket
Markten
- 3.4 Promotie

Paragrafen

Verbonden partijen

Actieprogramma detailhandel

In 2020 is een detailhandelsvisie opgesteld. Op basis van deze visie wordt een actieprogramma uitgewerkt. De detailhandel staat onder druk. De concurrentie van online winkelen wordt steeds groter. De coronacrisis heeft de positie van de retail (detailhandel en horeca) verder verzwakt en de urgentie van het actieprogramma vergroot. Zonder aanvullende maatregelen zal de leegstand in de centra toenemen en het winkelaanbod verschromelen. Dit vereist een actieve aanpak van de gemeente. Voor de grotere kernen zal in samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven en vastgoedeigenaren een uitvoeringsagenda worden opgesteld gericht op het beperken van de leegstand en het aantrekkelijk houden van de winkelcentra om zo onze ondernemers te ondersteunen. Naast ambtelijke inzet zijn ook financiële middelen nodig om dit te realiseren. Ook van ondernemers en vastgoedeigenaren zal een bijdrage worden gevraagd.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag verlaagd met € 25.000 naar € 75.000.

Regiomarketing en coördinatie Recreatie en Toerisme

Sinds het opheffen van de VVV's is de marketing van de regio onvoldoende geborgd. De Toeristische Ondernemersvereniging Westerkwartier pakt een deel van de taken op maar het werken met alleen vrijwilligers is kwetsbaar. Er is behoefte aan een duidelijke organisatie met slagkracht die een coördinerende taak op zich neemt en de regio promoot. Dit past ook binnen de structuur in de provincie; nagenoeg alle gemeenten hebben een dergelijke organisatie en organisaties als bijvoorbeeld Marketing Groningen hebben hun werkwijze afgestemd op de aanwezigheid van regionale marketingorganisaties.

Door corona is de noodzaak nog groter en het biedt ook een kans om juist in deze fase toekomstgericht recreatie en toerisme te ondersteunen.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag in 2021 en 2022 verlaagd met € 30.000 naar € 120.000, en in 2023 en 2024 met € 50.000 naar € 100.000.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Westerkwartier Paardenkwartier	10			

Westerkwartier Paardenkwartier

Het betreft een bijdrage in de verdere ontwikkeling van het Westerkwartier Paardenkwartier vanuit de manage Tolbert. Door samenwerking in de regio en het onderwijs is een bijdrage toegekend door de Regio Groningen-Assen vanuit het fonds Regionaal Economische en Innovatieve Projecten. De gemeente draagt een klein deel bij in de cofinanciering van het project. Hiermee wordt de uitbouw van Westerkwartier Paardenkwartier als economische drager bevorderd.

Wat gaat het kosten

Programma 3 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	549	38	38	38	38	38
Lasten	476	438	431	419	419	416
Totaal saldo van baten en lasten	-73	400	392	381	381	378
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat	-73	400	392	381	381	378

Programma 4 – Onderwijs

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om middels het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs, adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs en bekostiging van het noodzakelijke leerlingenvervoer. Vanuit dit beleid worden ook aan andere gemeentelijke doelen gewerkt, zoals duurzaamheid, meer bewegen, openbare speelplekken en een verkeersveilige schoolomgeving.

Actuele beleidscontext

De Wet passend onderwijs en de Jeugdwet hebben hun invoeringsperiode achter de rug. Gemeenten en schoolbesturen hebben afspraken gemaakt over de afstemming van ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden Passend onderwijs en de jeugdplannen van de gemeenten. In het Regionaal Overleg Gemeenten Onderwijs (ROGO) zijn zorgroutes afgesproken en vindt afstemming plaats tussen onderwijs (PO, VO, MBO), voorschoolse voorzieningen, leerplicht, en jeugdhulp. Het ROGO is georganiseerd op schaalniveau van de gemeenten Noordenveld en Westerkwartier.

Samen met de schoolbesturen voor voortgezet onderwijs (VO) en primair onderwijs (PO) is het Regionaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2023 opgesteld. Het college stelt jaarlijks het programma voorzieningen huisvesting onderwijs vast op basis van aanvragen van het onderwijs. Het totaal van de gehonoreerde aanvragen vormt het budgetplafond.

In 2020 is de subsidieverordening peuteropvang en voorschoolse educatie vastgesteld. Hiermee zetten we middelen in voor onderwijsachterstandbeleid en voor peuteraanbod met een verhoogde kwaliteit en kwantiteit van de voorschoolse educatie voor alle peuters. De gemeente voert de wettelijke taken uit in het kader van leerplicht en Regionale Meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC). Naast het toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet, zowel reactief als preventief, gaat het om het signaleren en eventueel doorverwijzen van zorg. Het geheel aan interventies, zowel leerplicht als RMC, is gericht op het voorkomen van schooluitval en het behalen van een startkwalificatie. Doel hiervan is dat de jongeren hiermee een zo goed mogelijke startpositie op de arbeidsmarkt behalen. Op basis van de verordening voor leerlingenvervoer wordt het aangepast vervoer, veelal per taxi(bus), door de gemeente geregeld.

Dit willen we bereiken in 2021

We willen voldoende primair onderwijs in het Westerkwartier en streven naar inclusief en thuisnabij onderwijs. Vanuit onze wettelijke plicht zorgen we voor voldoende en adequate huisvesting voor zover dat binnen onze bevoegdheden en mogelijkheden ligt. We stimuleren duurzaamheid in nieuwe en bestaande schoolgebouwen. We maken afspraken over onderwijs en kinderopvang. We

Taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijs huisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid Peuterspeelzaal Leerlingenvervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

stimuleren een verkeersveilige schoolomgeving en het gebruik van schoolpleinen als openbare speelplekken voor de buurt. We stemmen onderwijs en jeugdhulp nog meer op elkaar af. We werken samen met de schoolbesturen aan onderwijsinnovatie. Daarnaast dragen we bij aan burgerschapsvorming (maatschappelijke stages) in het voortgezet onderwijs.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Bij dit programma zijn geen nieuwe voorstellen voor extra inzet.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Innovatie in het basisonderwijs	35	35	35	35

Innovatie in het basisonderwijs

Het project Next Education voor techniek, duurzaamheid en ICT in het basisonderwijs wordt voortgezet. We zetten met het Netwerk Onderwijsinnovatie in op het doorbreken van de grenzen tussen de onderwijsloopbanen van kinderen. We willen meer gelijke kansen voor alle leerlingen. Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag verlaagd met € 15.000 naar € 35.000.

Investerings

In de Perspectiefnota was een investering van € 300.000 opgenomen voor uitbreiding voor samenwerkingsschool De Wilp met kapitaallasten van € 14.000 vanaf 2022. De investering was geraamd op basis van een lopende juridische procedure met Quadraten. Ondertussen is de uitkomst van de procedure bekend en wordt de investering opgenomen in de tweede bestuursrapportage van 2020.

Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Onderwijsbeleid	-30	-30	-30	-30
RSG De Borgen		-250	-500	

Onderwijsbeleid

Dit budget van € 121.000 wordt ingezet voor burgerschapsvorming op scholen voor voortgezet onderwijs en voor subsidies voor onder andere sport- en cultuuractiviteiten. We stellen een korting met € 30.000 voor.

RSG De Borgen

De planning van de nieuwbouw van De Borgen is aangepast. In totaal gaat het om € 15 miljoen aan investeringen. De kapitaallasten starten later waardoor in 2022 en 2023 een voordeel optreedt.

Wat gaat het kosten

Programma 4 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	880	732	728	728	812	812
Lasten	6.533	6.790	6.617	7.221	7.812	8.188
Totaal saldo van baten en lasten	5.653	6.058	5.889	6.492	6.999	7.376
Toevoeging reserve	2.268	195	175	160		
Onttrekking reserve	2.431	32	32	32	69	69
Geraamd resultaat	5.490	6.221	6.032	6.620	6.930	7.307

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties en het openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.

Actuele beleidscontext

Vanuit de thema's Gezond en Meedoen ontwikkelen wij ons beleid ten aanzien van sport, cultuur en bibliotheken. Met het Sportakkoord Westerkwartier dat in 2020 tot stand is gekomen wordt de komende jaren verder invulling gegeven aan sport en bewegen. In 2020 is er een harmonisatietraject gestart voor het subsidiebeleid voor sport en cultuur.

De gemeente Westerkwartier is met 205 rijks- en 74 gemeentelijke monumenten rijk aan cultuurhistorisch erfgoed. Cultureel erfgoed is medebepalend voor de identiteiten in het Westerkwartier en van belang voor het historisch besef in relatie tot het landschap. Ons doel binnen het gemeentelijk erfgoedbeleid is het vergroten van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het Westerkwartier door het behouden, benutten en vooral het beleven van monumenten.

Toerisme en recreatie is een groeisector die steeds belangrijker wordt voor de economie. We hebben op dat gebied in onze gemeente een mooi en gevarieerd aanbod. Ook zijn er kansen die we kunnen benutten om dat aanbod te verbeteren en de sector te laten groeien. Naast werkgelegenheid is recreatie en toerisme ook van belang voor de leefbaarheid van onze eigen inwoners.

Musea hebben, naast het behoud en onderhoud van erfgoed en het delen van kennis, ook een toeristische en economische functie, dragen bij aan de leefbaarheid van het platteland en bieden mogelijkheid tot zinvol (vrijwilligers)werk. Er zijn diverse maatschappelijke trends merkbaar die ook invloed hebben op het beleid van de musea. Hierbij kan gedacht worden aan vergrijzing, individualisering, digitalisering en mondialisering. Door samenwerking tussen musea onderling en met andere 'spelers', zoals de provincie en het onderwijs, kan ingespeeld worden op deze trends en kunnen de musea in het Westerkwartier verder versterkt worden.

De aanwezigheid van voldoende openbaar groen dat naar behoren wordt onderhouden is van groot belang voor de leefbaarheid, de biodiversiteit en gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Onze gemeente beheert een gevarieerd groenareaal. Ook specifiek gebruiksgroen zoals parken, dorpsbossen, landgoederen, sportvelden, begraafplaatsen en speelplaatsen wordt door ons beheerd.

Taakvelden

- 5.1 Sportbeleid
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuur
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Bibliotheken en omroep
- 5.7 Openbaar groen en recreatie

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

Dit willen we bereiken in 2021

Cultuurvisie

Met een cultuurvisie die in 2021 tot stand moet komen, willen we de komende jaren verder invulling geven aan ons cultuurbeleid. We willen in samenwerking met verschillende partners deelname aan kunst en cultuur stimuleren. Als uitvloeisel van het cultuurbeleid willen we een cultuurcoach aanstellen bij de Schans.

Kerkenvisie

In 2021 wordt een kerkenvisie aan de raad voorgelegd. In de visie wordt beschreven welke kerkgebouwen er in de gemeente zijn, in welke mate deze nog worden gebruikt en voor welke functie en welk toekomstperspectief er voor het gebouw is. Dit betreft zowel monumentale kerkgebouwen als ook meer moderne kerkgebouwen. In de visie zal worden beschreven op welke wijze de gemeente kan faciliteren in het functioneel houden van de gebouwen dan wel dat er gezocht moet worden naar een bestemmingswijziging.

Samenvoeging muziekscholen

Het muziekonderwijs in het Westerkwartier zit in een fusietraject met als doel per 1 januari 2021 één muziekschool Westerkwartier te vormen. Dat biedt mogelijkheden om in 2021 in te zetten op een breed kunstencentrum.

Sportaccommodaties

Voor de buitensportaccommodaties heeft een inventarisatieronde plaatsgevonden en hebben we in het 1e deel van het beheerplan buitensportaccommodaties een investeringsprogramma gemaakt. In deel 2 van het beheerplan wordt naast de beschrijving van werkprocessen ook een bestek gemaakt voor de komende 3 jaar voor het regulier onderhoud van de velden wat niet in eigen beheer gedaan kan worden. De aanbesteding zal in het najaar van 2020 plaatsvinden zodat in 2021 hiermee gestart kan worden. Aan de hand van een in 2020 opgesteld plan van aanpak wordt in 2021 de harmonisatie opgepakt van het beleid en de tarieven van alle binnen- en buitensportaccommodaties.

Openbaar Groen

Met een integrale kwaliteitsvisie openbare ruimte wordt het gewenste kwaliteitsniveau van ons openbaar groen bepaald. Het vastleggen van ons bomenareaal in een digitaal systeem wordt vervolgd. Op landgoed Nienoord zal 2,5 hectare grasland worden omgevormd naar hooiland. Dit betreft een nadere uitwerking van de beheervisie 2018-2028. Bij de aanleg van nieuw groen komt de nadruk te liggen op diversiteit en belevingswaarde van het nieuwe groen, voorts dient nieuw groen klimaat adaptief te zijn. We gaan meer bloeiende bermen realiseren door inzaai van passende bloemenmengsels in daarvoor geschikte bermen. Het insectenvriendelijk maaibeheer wordt gecontinueerd.

Recreatie en Toerisme

Door de coronacrisis lukte het niet om het masterplan recreatie en toerisme voor het vaststellen van de programmabegroting af te ronden. Naar verwachting zal deze eind 2020 begin 2021 aan de raad worden aangeboden. Hierbij komt ook een uitvoeringsplan. Om de uitvoering ook daadwerkelijk plaats te laten vinden zijn financiën nodig. Omdat er prangende onderwerpen dit moment al

duidelijk zijn, worden deze vooruitlopend op het masterplan opgevoerd: regiomarketing/coördinatie, impuls Nienoord en bebording.

Landschap

In 2020 zijn we samen met Landschapsbeheer Groningen en de provincie gestart met de herijking van de houtsingelhoofdstructuur (HSHS). Ook over behoud en monitoring van andere karakteristieke landschapselementen zoals petgaten, natuurvriendelijke oevers, slotenpatronen etc. maken we waar nodig extra afspraken met andere overheden en organisaties.

Natuurinclusieve landbouw

In het programma Westerkwartier Natuurinclusief werken we samen met rijk, provincie en waterschap. Het programma is een van de vijftien geselecteerde gebieden binnen het Inter Bestuurlijk Programma Vitaal Platteland. Voor Westerkwartier Natuurinclusief is 1,93 miljoen subsidie beschikbaar. Het programma verbindt landschappelijke en natuurkwaliteiten aan nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers. Naast de vier overheden nemen ook LTO Westerkwartier, Natuurverbinding Collectief Groningen West, Staatsbosbeheer en Het Groninger Landschap deel. De Gebiedscoöperatie Westerkwartier is ook betrokken.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

<i>Aanvullend (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
Impuls Nienoord	100			
Coördinator Nienoord	25			
Herziening archeologische kaarten	35			
Toeristische bebording	30			

Impuls Nienoord

Landgoed Nienoord is een van de belangrijkste toeristische trekpleisters van de gemeente Westerkwartier. De afgelopen jaren is ingezet op samenwerking tussen de verschillende partijen. Op dit moment zijn er diverse uitdagende projectideeën bij organisaties op het landgoed. Om deze initiatieven te stimuleren en in aanmerking te komen voor subsidies is een financiële bijdrage van de gemeente noodzakelijk.

Coördinator Nienoord

In 2008 is de volgende visie voor het landgoed neergezet: Nienoord is één van de toonaangevende toeristisch-recreatieve bestemmingen in Noord-Nederland en is in zijn totaalconcept uniek door haar omgeving met kwalitatief hoogwaardige natuur-cultuurhistorische- en landschappelijke waarden waarin een gevarieerd aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen is geïntegreerd. Recreatieondernemers in en om Nienoord werken samen om deze visie te verwezenlijken. In ambitieplan Nienoord 2018- 2022 zijn drie centrale thema's benoemd: Met één gezicht naar buiten, Gezamenlijk evenement en Verbinding. In 2020 is hier het thema Duurzaamheid aan toegevoegd. Hiervoor is in 2018 een coördinator aangesteld. Wij willen ervoor zorgen dat partijen de tijd krijgen

om het concept te ontwikkelen en willen daarom de inzet van de coördinator garanderen tot in ieder geval 2022.

Herziening archeologische kaarten

De bestaande "Kadernota voor archeologie en cultuurhistorie 2014" van de voormalige gemeenten Leek, Grootegast, Marum en Zuidhorn is verouderd en onvolledig. Met een voorgestelde herziening wordt het archeologiebeleid voor de gehele gemeente Westerkwartier (inclusief gebied Middag) gelijk getrokken en geactualiseerd. De herziening is mede gebaseerd op een actiepunten vanuit het Interbestuurlijk Toezicht (IBT-actiepunten) en sluit aan op implementatie van de Omgevingswet.

Toeristische bebording

Er is een wirwar van toeristische borden aanwezig binnen de gemeente. Hier is geen uniformiteit in en een deel van de borden is sterk verouderd en verwaarloosd. Als gastvrije gemeente, die mensen het landschap en de cultuurhistorie wil laten beleven, moet hier in geïnvesteerd worden. Er moet hierbij gekeken worden waar digitale en fysieke informatie elkaar kunnen aanvullen.

Museum Wierdenland

Het museum Wierdenland heeft een projectvoorstel gedaan tot versterking van het museum met een belevenistuin en uitzicht op het omliggende Wierdenlandschap. Getracht wordt door externe financiering via de provincie dit project te realiseren. Er zal mogelijk gedeeltelijke cofinanciering noodzakelijk zijn. De kosten zijn vooralsnog pm geraamd.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
School in beweging/Bewegingsarmoede scholen	100	100	100	100
Sportakkoord	40	40	40	40
Ontwikkeling regionale cultuurvisie en uitvoeringsplan	50	50	50	50
Versterking musea	80	80	80	80
Innovatie bibliotheekwerk	50			
Park Aduard 825		75		
Subsidiering recreatieve initiatieven	40	40	40	40
Ambitieplan Nienoord	20			

School in beweging

Eind 2019 is besloten tot het uitrollen van het programma School in Beweging in het Westerkwartier vanaf 2020. Vanwege de coronacrisis heeft deze uitrol in 2020 niet plaatsgevonden, en wordt 2021 feitelijk het eerste jaar dat de uitrol van het programma gebeurt. Bij de provincie loopt nog een cofinancieringsaanvraag vanuit het programma Leefbaarheid.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag in 2021 verlaagd met € 50.000 naar € 100.000. De bedragen in 2022, 2023 en 2024 zijn met € 100.000 verlaagd naar € 100.000.

Sportakkoord

In 2020 hebben we samen met verenigingen en organisaties die zich bezighouden met sport en bewegen het lokaal Sportakkoord opgesteld. Van het Rijk ontvangen we voor de jaren 2020 t/m 2022 jaarlijks 40.000, te besteden aan nieuw te ontwikkelen activiteiten, passend bij de doelstellingen van het Sportakkoord. Deze rijksmiddelen zijn niet gebonden aan een kalenderjaar. Wat overblijft in een jaar mag worden meegenomen naar nieuw jaar. Met het budget dat de gemeente er in de jaren 2020 en 2021 bij legt, worden overstijgende zaken gefinancierd. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten en onderhouden van het digitaal platform, initiatieven die meerdere doelstellingen raken en dus niet bij 1 pijler onder te brengen zijn en, indien nodig, inhuur van menskracht voor de coördinatie van het proces.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag verlaagd met € 10.000 naar € 40.000.

Ontwikkeling regionale cultuurvisie

In de 2e helft van 2020 is gestart met het opstellen van een notitie Cultuurvisie Westerkwartier. Hierin staat beschreven welk cultuuraanbod er in het Westerkwartier is, hoe de organisatie hiervan loopt en welke ambities we hebben voor de langere termijn. In het document zal ingezoomd worden op de pijlers 'inclusie', 'cultuur van jongs af aan' en 'trots op het Westerkwartier'. Vanuit het visiedocument volgt in 2021 een uitvoeringsplan met activiteiten om de doelstellingen te behalen. De komende jaren is er jaarlijks budget beschikbaar voor uitvoering van plannen die passen bij de doelstellingen uit de cultuurvisie.

Versterking musea

Voor 2020 heeft de versterking musea met name te maken gehad met de situatie rondom corona. Hiervoor is een kort actieplan opgesteld in samenwerking met de musea. In 2020 is ook onderzoek gedaan naar de wensen en behoefte van de musea en gekeken op welke manier aansluiting gevonden kan worden bij de provinciale cultuurnota. In een separaat raadsvoorstel zal de raad hierover geïnformeerd worden.

Innovatie bibliotheekwerk

Er is voor 2021 € 50.000 begroot voor innovatie van het Bibliotheekwerk. In de 2e helft van 2020 worden keuzes gemaakt over de besteding van deze middelen. Gedacht wordt aan het opzetten van een mobile dienstverlening in de dorpen Oldehove en Aduard, of aan het verder uitrollen van het leesprogramma 'Voor jou en je kind'.

Groene dorpsrand Oostindie-Terheijl

Bij de ombuigingen is hiervoor een voordeel van € 100.000 in 2021 en 2022 opgenomen. In de begroting 2020 was voor de jaren 2021 en 2022 een bijdrage begroot van tweemaal € 100.000. Deze bijdrage kan vervallen. Het gaat om een investering van € 200.000, waarvan de kapitaallasten zijn verwerkt.

Park Aduard 825

Door de inwoners van Aduard is een plan opgesteld voor de realisering van een nieuw beweegpark Aduard bij de parkeerplaats MFC. Financiering door de gemeente omvat enerzijds de verwijdering

van de oude infrastructuur en voor 2022 voor cofinanciering voor de herinrichting. Getracht wordt het project mede te financieren door de landschapscompensatiemiddelen van Tennet.

Subsidiëring recreatieve initiatieven

Er vinden veel evenementen en recreatieve projecten plaats, vaak geïnitieerd door inwoners/bedrijven/musea die een positieve bijdrage leveren aan de recreatieve sector en de leefbaarheid in het Westerkwartier. Om snel in te kunnen spelen op dergelijke aanvragen is budget nodig.

Ambitieplan Nienoord

Recreatieondernemers in en om Nienoord werken samen om een totaalaanbod aan bezoekers te realiseren en te komen tot een uniek concept. Hiervoor is in 2018 een coördinator aangesteld. Wij willen ervoor zorgen dat partijen de tijd krijgen om het concept te ontwikkelen.

Recreatieondernemers in en om Nienoord werken samen om dit plan te verwezenlijken

Investeringen

Naast nieuw beleid stellen we ook nieuwe investeringen voor.

bedragen x €1.000	Investering		2021	2022	2023	2024
	Bedrag	Jaar				
Club- kleedaccommodatie VV Grijpskerk	1.573	2021	0	71	70	69
T.C. Oldehove Wengeweer toplaag renovatie	54	2023	0	0	0	5
VV Peilkaan S Oostwold toplaag renovatie	290	2022	0	0	25	25
VV Westerkwartier De Olde ee toplaag renovatie	42	2023	0	0	0	4
SV Marum De Holten verplaatsing	242	2022	0	0	21	21
VV Grijpskerk De Enk toplaag renovatie	44	2025	0	0	0	0
VV Zevenhuizen Veld 1 toplaag renovatie	41	2023	0	0	0	4
SV Marum De Holten Veld 4 toplaag renovatie	36	2025	0	0	0	0
VV Ezinge Feerwerd Veld 1 toplaag renovatie	40	2023	0	0	0	3
Sportpark Starckenborghkanaal Zunobri veld 1 topl ren	77	2024	0	0	0	0
OWK Oostwold toplaag renovatie	63	2024	0	0	0	0
Zwemkasteel gebouwen 2021	110	2021	0	7	7	6
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	1.000	2022	0	0	45	44
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	1.500	2023	0	0	0	67
Deelname Kunstbedrijven in IKC Marum	60	2021	0	3	3	3

Club- kleedaccommodatie VV Grijpskerk

Tijdens het ontwikkelingsproces voor de eerder reeds geplande vervanging van tijdelijke units bij de v.v. Grijpskerk is er in het bestaande club- en kleedgebouw steeds meer scheurvorming waargenomen. Wij hebben hierop een bouwkundig rapport laten maken door een onafhankelijk bureau. De conclusies uit het rapport zijn dat met een minimale investering van € 400.000 het gebouw nog 10 jaar in de lucht kan blijven, maar dat de scheurvorming dan blijft doorzetten en dat ook de energielasten van het bestaande gebouw behoorlijk hoog blijven.

Voor een investering van € 1,573 miljoen incl. btw (voorlopige raming) inclusief sloopkosten en tijdelijke voorzieningen, kan er nieuwbouw gepleegd worden die voldoet aan de nieuwste energie- en duurzaamheidsrichtlijnen en weer voor de komende 40 jaar mee kan. Gezien beide opties, is nieuwbouw op deze locatie de meest logische en economische voordeligste keuze, kijkend ook naar de lange termijn en maken we daarom deze keuze.

Diverse overige investeringen in sportaccommodaties

We hebben een meerjarig onderhouds- en investeringsplan sportvelden opgesteld en vastgesteld. Dit plan geeft inzicht in de onderhoudstoestand van de sportvelden en de toekomstige investeringsuitgaven van de verschillende buitensportaccommodaties en de jaarlijkse onderhoudskosten. Uit het veldonderzoek en de overlegmomenten is gebleken dat de onderhoudstoestand van de sportvelden in de gemeente Westerkwartier over het algemeen naar behoren is. Uit het plan komt een investeringsschema voort waarin is opgenomen welke investering in welk jaar noodzakelijk is. Deze is in bovenstaande lijst opgenomen. De kapitaallasten komen telkens 1 jaar na het geplande uitvoeringsjaar ten laste van de begroting. Bij de ombuigingen is een voordeel van € 5.000 in 2022, € 9.000 in 2023 en € 1.000 in 2024 opgenomen door gewijzigde kapitaallasten. Ten opzichte van het overzicht bij de perspectiefnota worden de volgende investeringen later gerealiseerd: renovatie bij TC Oldehove van 2021 naar 2023, renovatie bij VV Westerkwartier van 2022 naar 2023, renovatie bij VV Grijskerk van 2023 naar 2025, renovatie SV Marum van 2023 naar 2025. De investering bij SVA Zevenhuizen was opgenomen voor 2023 maar is in 2020 gerealiseerd.

Zwemkasteel gebouwen 2021

De extra investering van € 110.000 is benodigd voor het uitvoeren van renovaties en installaties buitenbad, het vernieuwen van het dakbedekkingssysteem, het uitvoeren van onderhoud aan de luchtbehandelingsinstallaties en het verwijderen van installatieonderdelen die niet meer in gebruik (mogen) zijn zoals de afgekeurde WKK-installatie. Tijdens de uitvoering van voornoemde werkzaamheden worden ook diverse verduurzamingsmaatregelen meegenomen. De te nemen verduurzamingsmaatregelen bij het bouwkundig- en installatietechnisch onderhoud komen deels voort uit wettelijke verplichtingen (v.b. nieuwe eisen bij vervangen ventilatiesystemen) en deels zijn het maatregelen die het best (goedkoopste) kunnen worden uitgevoerd op een natuurlijk vervangingsmoment (v.b. extra isoleren dak bij vervanging, aanpassen verlichtingssysteem bij vervanging). In de bouwkundige- en installatietechnische meerjarenonderhoudsplannen (beide zijn dit jaar geactualiseerd) staat opgenomen welke werkzaamheden minimaal moeten worden uitgevoerd om het zwemkasteel op het gewenste onderhoudsniveau te houden zodat een goede, veilige en duurzame bedrijfsvoering gegarandeerd blijft. Gewerkt wordt (in 2020-2021) aan een integraal verduurzamingsplan waarin extra verduurzamingsmogelijkheden in beeld worden gebracht, de benodigde extra investeringskredieten, de besparingsmogelijkheden en de reductie op CO₂ uitstoot.

Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan

RSG de Borgen, Biblionet en Kunstbedrijven Westerkwartier hebben een intentieovereenkomst getekend voor samenwerking. In de nieuwe campus aan de Waezenburglaan krijgt Biblionet deels een eigen plek, en gaat ook gebruik maken van de voorzieningen die voor de Borgen gerealiseerd worden. Kunstbedrijven heeft geen eigen ruimten, maar wel medegebruik van muziekllokalen. De

eerste fase van het project bestaat uit het realiseren van vervangende nieuwbouw voor met name de VMBO-afdeling die in het verouderde gebouw Oldeborg zit. De duurzame nieuwbouw geeft ook de mogelijkheid om het onderwijs te moderniseren. De eerste fase van de campus komt op de plek van de huidige bibliotheeklocatie. We verwachten dat deze nieuwbouwfase in 2023 is gerealiseerd. Voor de latere tweede fase worden de opties van renovatie van Nijeborg en Lindenburg onderzocht. Bij de ombuigingen is een voordeel van € 45.000 in 2022 opgenomen omdat de investering van € 1.000.000 een jaar later start en van € 68.000 in 2023 omdat de investering van € 1.500.000 een jaar later is gepland.

Deelname Kunstbedrijven in IKC Marum

Kunstbedrijven Westerkwartier verzorgt muzieklessen voor leerlingen in Marum en de wijde omgeving. Ze kunnen straks deze lessen geven in het nieuwe integraal kindcentrum in Marum. Voor een deel gebeurt dit in schoollokalen, maar voor de drum- en pianolessen is een geluidswerende ruimte nodig. Die is opgenomen in het programma van eisen bij de aanbesteding van het gebouw.

Wat gaat het kosten

Programma 5 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	2.128	1.744	1.787	1.813	1.790	1.766
Lasten	13.354	15.163	14.971	14.631	14.399	14.379
Totaal saldo van baten en lasten	11.225	13.419	13.184	12.817	12.608	12.612
Toevoeging reserve	2.305					
Onttrekking reserve	2.266	112	97	97	97	97
Geraamd resultaat	11.264	13.307	13.087	12.721	12.512	12.515

Programma 6 – Sociaal domein

Omschrijving

De ambitie is dat in het Westerkwartier iedereen kan meedoen, een inclusieve samenleving. De gemeente zet in op versterking van de samenlevingskracht zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. De sociale cohesie draagt eraan bij dat inwoners hun krachten bundelen om gezamenlijk te zorgen voor een aangename leefomgeving. Wanneer toch professioneel georganiseerde ondersteuning moet worden geboden, sluit deze aan bij de mogelijkheden van de inwoner en diens netwerk en is deze er primair op gericht dat inwoners weer zelfstandiger zelfredzamer worden.

Actuele beleidscontext

Belangrijke samenwerkingspartner in het sociaal domein is De Schans, die sinds 2019 de opdracht voor basisondersteuning in het Westerkwartier uitvoert. De Schans geeft op getransformeerde, eenduidige en integrale wijze uitvoering aan het welzijnswerk in de brede zin. Dit in nauwe samenwerking met inwoners, vrijwilligers(organisaties) en andere betrokken professionals. Het werk van de Schans bestaat onder meer uit buurtwerk en individuele preventieve ondersteuning. Hieronder vallen ook het maatschappelijk werk, ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk en mantelzorg. Wanneer er sprake is van maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo, Jeugdwet of Participatiewet, worden inwoners doorgeleid naar de gemeentelijke toegang hiervoor. Samen met de maatschappelijke partners staan we als gemeente voor de opgave een grote stap te zetten in de transformatie het sociaal domein en de uitgaven terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau. Met de vorming van de gemeente Westerkwartier per 1 januari 2019 is naast de samensmelting van de vier ambtelijke organisaties ook het sociaal werkbedrijf Novatec onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie Westerkwartier. Novatec is niet alleen werkzaam voor inwoners van de gemeente Westerkwartier, maar verleent ook diensten aan inwoners van de gemeente Noordenveld. Hiervoor zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten tussen beide gemeenten. Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen is besloten om de financiën van Novatec in een aparte paragraaf (H)op te nemen in de programmabegroting van de gemeente.

Dit willen we bereiken in 2021

We willen inzetten op meer preventie in het sociaal domein en zijn hiervoor een programma gestart. Met preventie wordt geïnvesteerd aan de voorkant: zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijk en

Taakvelden

- 6.1 Samenkracht (Maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk, kinderopvang, ouderenwerk)
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begel. participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerk (WMO)
- 6.7 Maatwerk
- 6.8 Geëscaleerde zorg

Paragrafen

- B. Onderhoud Kapitaalgoederen
- D. Verbonden partijen
- H. Novatec

Verbonden partijen

Centrum Beschermd Wonen
Publiek Vervoer Gron.-Drenthe
Novatec i.l.

laagdrempelig. Het preventieprogramma omvat een aantal nieuwe en een aantal reeds in gang gezette opgaven die worden samengebracht in drie sporen:

- ◆ Innovatie en doorontwikkeling van de ondersteuning
- ◆ Innovatie van de inkoop (Wmo, Jeugd, schuldhulp en later ook beschermd wonen)
- ◆ Innovatie van de lokale samenwerking.

Voor wat betreft de innovatie op de inkoop Wmo en Jeugd (waaronder ook de inkoop bij de RIGG) zal dat worden voorbereid in 2021 waarna het zijn beslag krijgt in 2022. De innovatie op de inkoop beschermd wonen moet medio 2023 gerealiseerd zijn, de experimenteer fase vindt eerder plaats. De schuldhulp zal medio 2021 geharmoniseerd moeten zijn.

Novatec

In de komende jaren zal het aantal mensen in de sociale werkvoorziening geleidelijk afnemen, met name door pensionering. Vanaf 2021 willen we het totaal aantal bij en via Novatec werkzame mensen minimaal op peil houden door inzet van nieuwe doelgroepen, afspraakbanen in de detachingsfaciliteit en werkervaringsplaatsen (arbeidsfit) in het beschutte bedrijf.

Kansen op werk en participatie

In de begroting 2020 werd aangegeven dat voor alle werkzoekenden de persoonlijke omstandigheden, opleidingsniveau, mogelijkheden voor sociale activering en de arbeidsmarktpositie zou worden vastgelegd. Door de gevolgen van Corona is dit slechts beperkt gelukt en werd vooral digitaal contact gelegd. In 2021 gaan we dit traject afronden.

Armoedebeleid

Vanaf 2021 is de inkomensgrens voor gemeentelijke minimaregelingen voor gezinnen met kinderen verruimd naar 130%. Vanuit het project Van Arm naar Beter is het kindpakket doorontwikkeld naar een website waar minimaregelingen en andere hulp aan arme gezinnen vindbaar is. De regelingen zijn vereenvoudigd en overlap en lacunes in het huidige beleid zijn zoveel mogelijk opgelost.

Schuldhulpverlening

In 2021 voeren we nieuwe Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening in, waarin er grotere nadruk ligt op Vroegsignalering. Tot medio 2021 zijn, om historische redenen, zowel de Groninger Kredietbank als de Gemeentelijke Kredietbank Assen actief in onze gemeente. In 2021 maken we een keuze over de wijze waarop we dit voor de toekomst gaan inrichten. We nemen deel aan een pilot van de Gemeentelijke Kredietbank Assen voor een vernieuwende laagdrempelige aanpak, gericht op kansen.

Mantelzorg

De ondersteuning van mantelzorgers is belegd bij Sociaal Werk De Schans, waarbij er speciale aandacht is voor jonge mantelzorgers. In 2021 willen we als gemeente het keurmerk Mantelzorg Vriendelijke Organisatie behalen, waarbij we ook andere organisaties en bedrijven in de gemeente willen betrekken en stimuleren.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

Aanvullend (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Huurkosten De Schutse	87	87	87	87
Bijstandsgrens n.a.v. resultaten armoedeonderzoek	150	150	150	150

Huurkosten De Schutse

De Schutse is een ontmoetingsplek voor en door inwoners van 0 – 100 passend bij de visie en uitgangspunten binnen het brede sociaal domein; vraaggericht, zelfvoorzienend en integraal. Uit de evaluatie met de betrokken partijen blijkt dat er ondanks de Coronamaatregelen een kanteling heeft plaatsgevonden naar een zelfvoorziening van de inwonersinitiatieven. Daarnaast zijn er verschillende doel(groepen) geïntroduceerd waarmee de Schutse multifunctioneler wordt ingezet. Om dit mogelijk te blijven maken worden huurkosten en een gedeelte van de exploitatiekosten door de gemeente bekostigd.

Bijstandsgrens naar aanleiding van resultaten armoedeonderzoek

Na instemming van de raad in de 2e helft van 2020 wordt per 1 januari 2021 de inkomensgrens voor huishoudens met kinderen van alle minimaregelingen verhoogd naar 130 procent Wsm. De verwachte extra kosten hiervoor bedragen € 150.000 per jaar. Daarnaast zal een herschikking plaatsvinden van de samenstelling van de minimaregelingen per 1 januari 2021.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van deze bedragen met een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
MFC Oldehove	50	50	50	50
MFC7huizen	133	158	158	158
Versterking analoge en digitale geletterdheid	50	50	50	50
Sociaal Ombudsfunctie	40	40	40	40
Ondersteuning Voedselbanken	15	15	15	15
Versterking van het vangnet inclusief armoedepact	150	200	200	200
Supermama	30	30	30	30
Dorpshuis Ezinge		125		
Dorpshuis Doezum	*)			
Doorontwikkeling Kindpakket	25	25	25	25
Het nieuwe samenwerken	35	35	35	35
Dorpsbudgetten	15	15	15	15

*) We zullen u in december 2020 voorstellen om de (resterende) middelen die we hiervoor in 2020 beschikbaar hadden over te hevelen naar 2021.

MFC Oldehove

In Oldehove wordt in nauwe samenwerking tussen Dorpsbelangen Oldehove, de lokale partners en de gemeente gewerkt aan een haalbaar plan voor realisatie van een nieuw multifunctioneel centrum (MFC). In dit MFC Oldehove moeten ten minste de functies van het huidige verouderde dorpshuis Humsterland, waaronder de bibliotheek, en de elders gehuisveste kinderopvang Gruthoes een centrale plaats krijgen. Sinds gebleken is dat realisatie in de voormalige Jan Biermaschool niet haalbaar is, zijn eind 2019/begin 2020 andere kansrijke, toekomstbestendige locaties onderzocht. De planvorming is door de Coronacrisis enigszins vertraagd. Naar verwachting kan in 2020 een haalbaar plan worden gepresenteerd, dat dan verder kan worden uitgewerkt. Als definitief blijkt dat de voormalige Jan Biermaschool geen functie krijgt voor een MFC wordt in overleg met het dorp bepaald welke kansrijke herbestemmingen er voor dit gebouw zijn. In de Perspectiefnota 2020-2023 is voor de realisatie van dit MFC op jaarbasis een bedrag gereserveerd van €50.000 ter dekking van de kapitaallasten en voorbereidingskosten.

MFC Zevenhuizen

Bij raadsbesluit van 13 november 2019 is besloten tot het toekennen van een investeringsbijdrage aan de realisatie van het MFC Zevenhuizen. De kapitaalslasten van deze investeringen zijn vanaf 2021 in de begroting opgenomen. Inmiddels zijn de plannen uitgewerkt, het bestemmingsplan zonder bezwaren vigerend en omgevingsvergunning verstrekt en is gestart met de uitvoering. Uitbetaling vindt fasegewijs plaats en de kapitaalslasten landen vanaf 2021 in de begroting.

Verduurzamen en versterken dorpshuizen

Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag van € 35.000 vervallen.

Versterken analoge en digitale geletterdheid

We vergroten de geletterdheid van onze inwoners. Hiervoor willen we blijven inzetten op digitale cursussen die we organiseren in onze Taalhuizen in Westerkwartier. Om de komende jaren meer laaggeletterden te bereiken met een cursusaanbod op maat hebben het Rijk en de VNG op 9 september 2019 hun afspraken voor de jaren 2020 -2024 gepresenteerd. Dit behelst een versterkte regierol van gemeenten, waarbij door samenwerking tussen de gemeenten een regionaal programma laaggeletterdheid moet worden opgesteld. Op 30 juni 2020 heeft de VNG de gemaakte afspraken met het Rijk opgezegd met als belangrijkste reden: te weinig Rijksmiddelen en een toenemende bureaucratie.

In deze toch al onzekere tijden is het van groot belang dat laaggeletterden de aandacht krijgen die zij verdienen. We gaan door met de inzet van middelen voor de ontwikkeling van de lokale aanpak van laaggeletterdheid in Westerkwartier en blijven hiervoor de samenwerking zoeken met gemeenten om te komen tot een integrale aanpak laaggeletterdheid in onze arbeidsmarktregio Groningen.

Sociale ombudsfunctie

Met ingang van 15 juli 2020 is de sociale ombudsfunctie ingevuld. Het doel van de functie van sociaal ombudsfunctionaris is om de inwoners van de gemeente Westerkwartier te helpen die tussen wal en schip dreigen te vallen, vooral de kwetsbare en vaak onzekere inwoner staat centraal. De ombudsfunctionaris is laagdrempelig en onafhankelijk en slaat een brug tussen de inwoners en de

gemeente. De sociaal ombudsfunctionaris valt rechtstreeks onder de gemeenteraad en legt aan het college en de gemeenteraad verantwoording af.

Ondersteuning voedselbanken

Per 1 januari 2020 wordt jaarlijks een subsidie aan de voedselbank verstrekt van € 15.000. De subsidie is een tegemoetkoming in de kosten van de huur, OZB en waterschapslasten. Deze subsidie dient in de begroting te worden verwerkt.

Versterking van het vangnet inclusief armoedepact

In het kader van het armoedepact worden kosten gemaakt voor facilitering en begeleiding en diverse projecten. Het gaat daarbij om projecten en activiteiten om armoede in onze gemeente tegen te gaan. Het gaat daarbij onder andere om projecten als 'Ieder kind telt mee', 'Get-a-Grip' en 'Sterk uit armoede'. Bij de ombuigingen is het budget in 2023 en 2024 verlaagd met € 50.000 naar € 150.000. Overweging hierbij is dat nog een substantieel budget overblijft en dat de versterking vanaf 2023 ook minder inzet mogelijk maakt.

Supermama

Het project "Supermama" richt zich op de rollen die je hebt als moeder. De moeders werken aan het verbeteren van hun basisvaardigheden (laaggeletterdheid) met als hoofddoel het bevorderen van de economische zelfredzaamheid. Daarbij is aandacht voor (vrijwilligers)werk of opleiding, financiën, ontwikkeling kind en zelfontwikkeling. Het project heeft zich in het verleden bewezen. Het blijkt dat moeders hun dagritme terug weten te vinden door deel te nemen aan Supermama. Bovendien bevordert het project de re-integratiemogelijkheden en wordt er gewerkt aan empowerment van de deelnemende moeders. Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag verlaagd met € 10.000 naar € 30.000. Met € 30.000 kan 1 groep per jaar worden gerealiseerd, dit is in 2019 en 2020 voldoende gebleken.

Dorpshuis Ezinge

Ezinge was in de voormalige gemeente Winsum al in een vergevorderd stadium met de planvorming maar kwam door de herindeling in een soort van bestuurlijk vacuüm terecht. Voor de revitalisering en verduurzaming van het dorpshuis in Ezinge is al een uitgebreid projectplan opgesteld. Op basis van dit plan zijn inmiddels subsidietoezeggingen gedaan door diverse partijen waaronder de provincie Groningen en het project Elk dorp een duurzaam dak.

Dorpshuis Doezum

Op basis van een subsidie die is toegekend vanuit de Provincie Groningen en een eerdere toezegging vanuit de voormalige gemeente Grootegast is de ontwikkeling van het dorpshuis Doezum gestart. De stichting Dorpshuis Doezum pakt dit voortvarend op in nauw overleg met de gemeente. Financiering is verder gedekt door verschillende subsidies, fondsenwerving en acties in het dorp. Door corona is de ontwikkeling vertraagd.

We zullen u in december voorstellen om de (resterende) middelen die we hiervoor in 2020 beschikbaar hadden over te hevelen naar 2021.

Doorontwikkeling Kindpakket

We gaan door met de geleidelijke automatisering van processen in het sociaal domein. In 2020 hebben we het Kindpakket doorontwikkeld tot een platform waarop meer regelingen voor minima te vinden zijn in het project Van Arm naar Beter. In 2021 pakken we andere processen in het Sociaal Domein op. Daarbij richten we ons op onder meer het minimabeleid en de mantelzorgwaardering.

Het nieuwe samenwerken/ Maatregelendorpschouw/ Dorpsbudgetten

Samenwerking is een belangrijk onderdeel van onze ambities. In 2021 vertalen we dat langs twee sporen. We werken samen en nemen deel in de Gebiedscoöperatie Westerkwartier. Hieraan is een budget van 10.000 gekoppeld. Het eerste spoor, de Gebiedscoöperatie is een organisatie waarin onderzoek, onderwijs, omgeving, ondernemers en overheid samenwerken aan uitdagingen waar we als samenleving voor staan. We werken al geruime tijd met de Gebiedscoöperatie samen. De Gebiedscoöperatie is landelijk en internationaal een toonaangevend voorbeeld van crosssectorale, privaat-publieke samenwerking voor regionale ontwikkeling: overheden, onderwijs en onderzoek, ondernemers en de omgeving. We zetten ons dit jaar in om dit verder te faciliteren. Het tweede spoor betreft de samenwerking met onze inwoners en het ondersteunen van hun initiatieven. We hebben hiervoor de eerste stappen gezet door het aanstellen van leefbaarheidsadviseurs en de inzet van dorpsbudgetten om die samenwerking met en door inwoners te faciliteren (besteding van budgetten, dorpsdemocratie) daar waar het kan. Ten behoeve van het tweede spoor, samenwerking inwoners en ondersteuning initiatieven, wordt van dit deel van het budget € 25.000 voor 2020 toegevoegd aan de component in standhoudings budget dorps- en plaatselijk belang organisaties. Dit maakt onderdeel uit van het beleid dorpsbudgetten.

Dorpsbudgetten

Samenwerking, regie en zelfredzaamheid in het dorp is een belangrijk onderdeel van onze ambities. In 2021 vullen we dat in door inzet van dorpsbudgetten. Alle 41 dorpen hebben een dorpsbudget ter beschikking wat bestaat uit een instandhoudingscomponent voor dorps- en/of plaatselijk belang. Een component voor samenwerking met en door onze inwoners door het ondersteunen van hun initiatieven ter bevordering van inwonersinitiatieven op het gebied van leefbaarheid. Dit is een groeimodel dat het dorp samen met de Leefbaarheidsadviseurs gaat inrichten. De vorm en invulling kan per dorp anders zijn wat recht doet aan de kracht en eigenschappen van het dorp.

Maatregelen dorpschouw

Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag van € 15.000 vervallen. Gewenste aanpassingen die voortkomen uit een schouw gaan ten laste komen van bestaande infrastructurele budgetten.

Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Ombuiging Novatec	-50	-100	-150	-200
Scherpere indicatiestelling Wmo HH/BG	-100	-200	-250	-250
Cliëntondersteuning dubbel	-42	-42	-42	-42

Ombuiging Novatec

Door verbreding van de doelgroep kunnen we een oplopende ombuiging realiseren. We compenseren het teruglopende aantal sw/medewerkers (vooral door pensioen) met de inzet van

nieuwe doelgroepen, met name afspraakbanen). Dit betekent jaarlijks een plus van ongeveer € 50.000, oplopend naar € 200.000 in 2024.

Scherpere indicatiestelling Wmo HH/BG

We verwachten door scherpere indicatiestelling een oplopend effect te kunnen realiseren op Wmo Huishoudelijke hulp en begeleiding. Dit effect is niet los te zien van ons preventieprogramma. Door inzet van voorliggende voorzieningen is het beter mogelijk om scherper te indiceren.

Clïëntondersteuning

Het reguliere budget voor cliëntondersteuning kan vervallen aangezien hier geen activiteiten uit bekostigd wordt. Een groot deel van de activiteiten verloopt tegenwoordig via de Schans.

Wat gaat het kosten

Programma 6 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	23.540	28.405	16.129	16.279	16.380	16.430
Lasten	79.133	82.386	69.612	69.665	69.241	69.517
Totaal saldo van baten en lasten	55.593	53.981	53.483	53.386	52.862	53.087
Toevoeging reserve	6.058	1.162	1.162			
Onttrekking reserve	5.617	1.692	1.446	11	11	11
Geraamd resultaat	56.034	53.450	53.199	53.375	52.850	53.076

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Hieronder vallen onder andere jeugd- en publieke gezondheidszorg, OGGz-taken, en verslavingspreventie. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, de bodemdaling, schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Enerzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek. Ook de begraafplaatsen zijn onderdeel van dit programma.

Actuele beleidscontext

Bij het realiseren van de doelstellingen kiezen we bewust voor onze rol. Op gebieden waarvoor wettelijke kaders zijn, is dat een regulerende. Met name op gebied van duurzaamheid is dat een faciliterende. Als kader voor duurzaamheid geldt het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025, dat in september 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. Wij streven in 2050 een CO₂-neutraal Westerkwartier na en in 2030 een CO₂-reductie van 50%. Voor de inwoners van het Westerkwartier is het belangrijk dat de leefomgeving schoon blijft en dat de gemeente hergebruik stimuleert. Het GGZ afval zorgvuldig en verantwoord wordt ingezameld en verwerkt, zodat er een belangrijke bijdrage aan de circulaire economie kan worden geleverd.

Dit willen we bereiken in 2021

We werken in 2021 aan bevorderen van de Publieke gezondheid. Dit doen we in een Gemeenschappelijke Regeling PG&Z (Publieke gezondheid en zorg). Daarnaast maken we met de GGD aparte afspraken over de diensten die zij leveren in een DVO (dienstverleningsovereenkomst).

We werken in 2021 aan de verdere uitvoering van het in 2020 vastgestelde watertakenplan. In dit watertakenplan is tevens een kostendekkingsplan opgenomen voor de financiering van de werkzaamheden voortvloeiend uit het watertakenplan. Deze kosten worden gefinancierd uit de opbrengsten van de rioolheffing. Hiermee houden we de kwaliteit van het riool op peil en verbeteren we de scheiding tussen schoon en vuil water. Ook gaan we in 2021 werken aan de uitwerking van een maatregelenprogramma aan de hand van de uitkomsten van de stresstest en risicodialogen klimaatadaptatie. Verder geven we met onze andere partners in de waterketensamenwerking Groningen – Noord Drenthe verder uitvoering aan de waterketensamenwerking.

Het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 wordt vertaald in jaarplannen. Voor 2020-2021 hebben wij in juli 2020 een jaarplan vastgesteld dat we gaan uitvoeren. Onderdeel van het jaarplan is een financieel dekkingsplan. De dekking van de uitgaven vindt plaats vanuit de kaders van de (meerjaren)begroting, de Perspectiefnota 2020 en subsidies van rijk en provincie.

Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afvalinzameling
- 7.4 Milieu en klimaat
- 7.5 Begraafplaatsen

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

Publieke Gezondheid en Zorg
Afvalbeheer R.C. Groningen
Omgevingsdienst Groningen

Voor het behalen van de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstoffen) en om een impuls te geven aan de circulaire economie betreffende het onderdeel afval wordt een grondstoffenplan en een uitvoeringsprogramma opgesteld. In 2021 gaan we onderzoek doen naar de toekomst van de (verouderde) milieustraat. Hiernaast zal gestreefd worden om de afvalinzameling accuraat te laten verlopen.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

Onontkoombaar (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Nazorg voormalige stortlocaties	15	15	15	15

Nazorg voormalige stortlocaties

Er zijn momenteel drie voormalige stortlocaties waar nazorg plaatsvindt. Het betreft het oude stort aan de Tweemat waar de milieustraat op is gelegen, deze kosten zijn verwerkt in de begroting milieustraat en de tweede locatie is het oude stort Oostwold. Voor deze laatste is een geactualiseerd meet- en monitoringsprotocol opgesteld in relatie tot de zonnewal die mogelijk over dit oude stort wordt aangelegd. De derde is de locatie Sebaldeburen waarvan de monitoring over een periode van 4 jaar afloopt.

Aanvullend (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Voedsel	60	60	35	35

Voedsel

We gaan met lokale ketenpartners van productie tot consumptie een voedselakkoord sluiten, waarvan het doel is om de regionale voedselproductie en -verwerking te stimuleren ten einde het aantal dure 'voedselkilometers' (in termen van CO₂) te reduceren. We gaan tezamen met de provincie Groningen, Waterschap Noorderzijlvest, Collectief-West en LTO Westerkwartier werken aan een programma voor kringlooplandbouw (ook wel 'natuurinclusieve landbouw') in het Westerkwartier. Het pilotproject Ontwikkelend Landschap wordt in 2020 uitgevoerd in het Middag-Humsterland. Op basis van de evaluatie hiervan ontwikkelen de betrokken partijen een gemeentebreed programma om natuurinclusieve melkveehouderij in het Westerkwartier te bevorderen.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van deze bedragen met een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
1000 laadpalenplan	10	10	10	10
Duurzaamheidsbeleid en uitvoeringsplan 2020 - 2023	200	225	275	275
Ondersteuning energietransitie	150	200	200	200
Subsidiëring energiecoöperaties	20	20	20	20
Warmtetransitie	50	50	50	50

Proeftuin aardgasvrije wijk	75			
Uitbreiding capaciteit begraafplaatsen		15		

Nieuw beleid begroting 2020

1000 laadpalenplan

We werken samen met de provincie en andere noordelijke gemeenten aan de ambitie om een gedegen netwerk van laadpalen te realiseren. We participeren daarom in het 1000 laadpalenplan. Het convenant hiervoor is getekend. Een commerciële partij regelt komende twee jaren de plaatsing en het beheer. Daarnaast is voor de realisatie van slimme laadinfrastructuur met gemeente Het Hogeland en gemeente Loppersum samen rijkssubsidie verkregen voor de realisatie van een pilotproject, te realiseren in 2021.

Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag verlaagd met € 10.000 naar € 10.000.

Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 en uitvoeringsplan

Medio 2020 heeft de gemeenteraad het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 vastgesteld met de volgende drie hoofdpijlers: toekomstbestendige woonsituatie, klimaatvriendelijke leefomgeving en circulaire economie. Er is een stevig budget beschikbaar gesteld om van jaar tot jaar middels jaarplannen uitvoering te geven aan het beleidsprogramma.

Het betreffende budget is benodigd in 2021 voor onder meer de volgende activiteiten:

1. onderzoeken in het kader van duurzame gebiedsontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan herbestemmingen van vrijkomende gaswinnings- en opslaglocaties, waaronder Grijskerk.
2. een verkenning naar mogelijke gemeentelijk deelname in ontwikkeling van duurzame energiebronnen.
3. het coöperatief ontwikkelen van energiebronnen bij vier tot vijf verschillende dorpen samen met de dorpsgemeenschappen;
4. het ondersteunen van nieuwe dorpsinitiatieven en pilotprojecten in het kader van circulaire economie.
5. regionale samenwerking, kennisontwikkeling en het vormgeven van meerjarige communicatie- en voorlichtingsactiviteiten.
6. het (door)ontwikkelen lokale klimaatmonitor/dashboard voor bij voorkeur continue monitoring van ons beleidsprogramma. Wij willen bewerkstelligen dat bestaande landelijke en regionale gegevens worden doorontwikkeld tot op lokaal niveau. Zo kunnen we aangeven waar we staan en welk effect we bereiken met ingezette middelen.

Bij de ombuigingen is het begrote bedrag in 2022, 2023 en 2024 verlaagd met € 25.000 naar € 225.000 en € 275.000.

Ondersteuning energietransitie

De omwenteling op het gebied van energie vraagt om stevige investeringen van inwoners en maatschappelijke organisaties. We ondersteunen hen, met name inwoners met een smalle beurs, via voorlichting, subsidies en duurzaamheidsleningen. Hiervoor is jaarlijks budget benodigd, ook voor de daarmee gepaard gaande organisatie- en kapitaallasten. In 2021 wordt het fonds Duurzame

Woningverbetering ingesteld. Over dit onderwerp bieden we u in de eerste helft van 2021 een raadsvoorstel aan.

Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag verlaagd met € 50.000 naar € 150.000 in 2021 en € 200.000 vanaf 2022.

Participatieplatform energietransitie

Bij de ombuigingen is het jaarlijks begrote bedrag van € 5.000 vervallen.

Subsidiëring energiecoöperaties

Het aantal energiecoöperaties in onze gemeente groeit gestaag. Dit doen we samen met partners waaronder Groninger Energiekoepel (GREK). Dit vraagt om afstemming met en ondersteuning van deze inwoners. We willen lokale duurzame energieopwekking stimuleren en daarbij specifiek de lokale economie een impuls geven.

Warmtetransitie

We maken in het jaar 2021 een transitievisie warmte en een uitvoeringsdocument om het bestaande woningaanbod in onze gemeente geleidelijk aan van het aardgas over te laten gaan op duurzame warmte. Zie het plan van aanpak transitievisie warmte.

Proeftuin aardgasvrije wijk

Aardgasvrij maken van bestaande buurten moet kleinschalig worden beproefd en bereikbaar en beleefbaar worden gemaakt voor onze inwoners. Hiervoor hebben we afgelopen jaar een pilotproject ontwikkeld in samenwerking met het ministerie van BZK en de dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert. Het begeleiden en mogelijk maken van een proeftuin vraagt extra inzet in 2021 van de gemeente Westerkwartier.

Bij de ombuigingen is het in 2021 begrote bedrag verlaagd met € 25.000 naar € 75.000.

Uitbreiding capaciteit begraafplaatsen

Vanuit het traject dat in 2020 is gestart om te komen tot toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid voor de gemeente Westerkwartier, zal blijken welke acties hieruit volgen voor de komende jaren, waarbij de capaciteit op een paar begraafplaatsen een aandachtspunt is. Er is rekening gehouden met plankosten voor uitbreiding van begraafplaatsen vanaf 2022.

<i>Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
PG&Z 5% bezuinigen	-88	-88	-88	-88

PG&Z 5% bezuinigen

In het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z) is besloten een bezuiniging van 5% door te voeren op de PG&Z begroting 2021. Voor Westerkwartier betekent dit € 88.000. Een projectgroep brengt in kaart hoe de bezuiniging wordt ingevuld en wat de effecten zijn.

Wat gaat het kosten

Programma 7 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	15.093	16.272	16.128	15.946	16.095	16.230
Lasten	17.792	18.913	18.472	18.316	18.459	18.564
Totaal saldo van baten en lasten	2.699	2.641	2.343	2.369	2.363	2.334
Toevoeging reserve	327					
Onttrekking reserve	236	7	7	7	7	7
Geraamd resultaat	2.790	2.634	2.336	2.362	2.357	2.327

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel de kernen als het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning) met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving. Een actuele woonvisie is onder meer van belang voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties.

Actuele beleidscontext

Al geruime tijd wachten we op de komst van de Omgevingswet. De inwerkingtreding is recent een jaar uitgesteld en wordt nu verwacht per 1 januari 2022. De Omgevingswet houdt een enorme stelselwijziging voor de fysieke leefomgeving in. De aandacht verschuift van het idee van een planbare samenleving naar het uitgangspunt van een ruimte die de veranderingen moet kunnen opnemen. De aandacht gaat meer dan in het verleden uit naar het bestaande. Een omgevingsvisie geeft een visie op de ontwikkelingen naar de inzichten van nu maar is een dynamisch document. In locatie- of gebiedsontwikkelingen zijn we vooral de gesprekspartner om in gezamenlijkheid tot gedragen plannen te komen. In die zin passen we de theorie van uitnodigingsplanologie toe. Verder leggen wij via het ruimtelijke spoor de basis voor de realisatie van de doelstellingen van andere beleidsvelden, zoals bereikbaarheid, parkeren en wonen. Wij dragen bij aan goede afspraken met onder andere de woningcorporaties over de volkshuisvesting.

Dit willen we bereiken in 2021

- ◆ Voldoende en kwalitatief goede woonruimte voor inwoners van de gemeente Westerkwartier.
- ◆ Er wordt meegewerkt aan en mede inhoud gegeven aan provinciale en regionale beleidsontwikkeling.
- ◆ Het neerleggen in ruimtelijke plannen van ontwikkelingen, ten behoeve van een optimaal woon-, werk- en leefklimaat, die op eigen initiatief, of op initiatief van derden, worden opgestart. De voorbereiding, vaststelling en uitvoering van deze plannen wordt - veelal projectmatig - vorm gegeven.
- ◆ Er wordt naar gestreefd voor het gehele gemeentelijke grondgebied actuele bestemmingsplannen van kracht te doen zijn die niet ouder zijn dan tien jaar.
- ◆ Wij bieden mogelijkheden om bouwplannen te realiseren binnen de wettelijke kaders en leggen dit juridisch vast.
- ◆ In 2021 gaan wij aan de slag met de uitvoering van de ambities en doelen in de woonzorgvisie en nieuwe woonvisie. Een onderdeel daarvan is het maken van meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie
- 8.3 Wonen en bouwen

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

- ◆ Wij bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet en richten ons daarbij eerst op wat er minimaal nodig is om per 1 januari 2022 met de nieuwe wet te kunnen werken: de basis op orde.
- ◆ We werken aan de totstandkoming van een gebiedsdekkende Omgevingsvisie als bedoeld in de Omgevingswet.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

<i>Onontkoombaar (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
Licenties ruimtelijke ordening	25	25	25	25
Herstructurering woonwagenvak Opende	25	0	PM	PM

<i>Aanvullend (bedragen x €1.000)</i>	2021	2022	2023	2024
Integrale stedenbouwkundige visies	60	40	40	40

Licenties ruimtelijke ordening

De komst van de Omgevingswet vraagt een aanpassing van het huidige softwarepakket voor het beheren en publiceren van ruimtelijke plannen. Dit geeft structurele meerkosten van jaarlijks €18.000. Daarnaast is er nieuwe software nodig voor het kunnen produceren van zogenoemde toepasbare regels met jaarlijkse licentiekosten ad € 7.000.

Herstructurering woonwagenvak Opende

Het onderwerp woonwagenvakken heeft een plek in de woonvisie gekregen. In de prestatieafspraken is afgesproken om het onderwerp woonwagenvakken met de corporaties te bespreken. De bewoners van het vak in Opende hebben ons gevraagd medewerking te verlenen aan hun woonwensen. Wij streven naar een verbeterde situatie van het vak zodat Wold & Waard het eigendom en beheer van de gemeente wil overnemen. Om voorgaande redenen wordt gewerkt aan een herverkavelingsplan voor het vak.

Integrale stedenbouwkundige visies

Wij streven naar een goede afweging tussen ruimtelijke kwaliteit, ruimte voor initiatieven en de behoefte. Wij maken daarom samen met de woningcorporaties integrale plannen op hoofdlijnen met voor elk dorp een positief perspectief. Er wordt onder meer gekeken naar inbreidingslocaties, herstructurering/herontwikkeling, renovatie/verduurzaming, nieuwbouw, sloop en vernieuwing van de woonomgeving. We beginnen met dorpen waar lange tijd weinig is geïnvesteerd in renovatie of nieuwbouw en met dorpen waar een duidelijke vraagdruk is.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van deze bedragen met een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Omgevingsvisie	75			
Stedenbouwkundige meerjarenvisie Grijpskerk	15	10		
Woonvisie 2019-2024	20	20	20	20
Bestemmingsplan maatschappelijk	40	40	40	40
Implementatie omgevingswet	250	250	200	100
Stedenbouwkundige advisering	25	25	25	25
Dorpsvisies	50	50	50	50
Starters- en blijversleningen		200		

Omgevingsvisie

In het najaar van 2019 zijn de voorbereidingen gestart voor de opmaak van de Omgevingsvisie van de gemeente Westerkwartier. Gestreefd wordt naar een vaststelling van de visie binnen de huidige bestuursperiode. Gebleken is dat het staande budget niet afdoende is voor de totstandkoming van de visie. De Omgevingsvisie wordt echter beschouwd als onderdeel van het programma Omgevingswet, waartoe de komende jaren jaarlijks het budget 'Implementatie Omgevingswet' beschikbaar is. Restantdekking voor de Omgevingsvisie wordt binnen dat budget gevonden.

Stedenbouwkundige meerjarenvisie Grijpskerk

In Grijpskerk zijn diverse locaties die al een aantal jaren om revitalisering en herinrichting vragen of waarvoor de mogelijkheden voor toekomstige ontwikkelingen onderzocht moeten worden. Zowel vanuit de dorpsgemeenschap als de gemeente is er behoefte aan een goede integrale aanpak en wordt een meerjarenvisie voor het dorp gewenst geacht. Hiertoe stellen we samen met het dorp een visie op.

Woonvisie 2020-2025

In 2021 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de ambities en doelen uit de woonvisie en de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Hiervoor is een uitvoeringsbudget nodig. Er zal onder meer aandacht worden besteed aan een dorpendag, bewust wonen weken, betaalbaarheid (voorzieningenwijzer/coach), aantrekkelijke woonomgeving, sociale veerkracht en inventarisaties.

Bestemmingsplan maatschappelijk

Ten behoeve van het planologisch kunnen regelen van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen welke niet direct gerelateerd kunnen worden aan externe opdrachtgevers of grondexploitaties en waar de gemeente zelf opdrachtgever is, is het noodzakelijk budgetruimte beschikbaar te hebben.

Implementatie omgevingswet

Wij bereiden ons programmatisch voor op de komst van de Omgevingswet. Inwerkingtreding staat na een recent uitstel gepland voor 1 januari 2022. De voorbereidingen vinden plaats via 3 sporen: 1. Planinstrumenten (o.a. Omgevingsvisie), 2. Organisatie (o.a. praktische voorbereiding, opleidingen en houding & gedrag) en 3. Digitaal Stelsel Omgevingswet. Met name upgrade en aanschaf software uit spoor 3 en de restantdekking voor de Omgevingsvisie uit spoor 1, leggen een groot beslag op het budget. De voorbereidingen zijn in 2019 gestart en zullen doorlopen tot na de inwerkingtreding van de wet. Wij richten ons tot inwerkingtreding eerst op wat er minimaal nodig is

om per 1 januari 2022 met de nieuwe wet te kunnen werken: de basis op orde! In fase 2, na de inwerkingtreding richten wij ons op de doorontwikkeling naar het uiteindelijke ambitieniveau, "anders werken, de inwoner centraal", en zaken die later mogen/moeten op basis van de Omgevingswet (bijvoorbeeld de opmaak van één omgevingsplan en de uitrol van de digitale laan van de fysieke leefomgeving). Met het recente uitstel van de wet met 1 jaar kijken we wel welke aspecten we uit fase 2 al eerder kunnen oppakken.

Bij de ombuigingen is het in 2023 begrote bedrag verlaagd met € 50.000 naar € 200.000, en het in 2024 begrote bedrag met € 150.000 naar € 100.000. Overweging hierbij is dat dit budget primair voor de implementatie bestemd is en daarmee voor de jaren 2023 en 2024 minder nodig is.

Stedenbouwkundige advisering

Met Libau bestaat een huiscontract voor het adviseren met betrekking tot planologische en landschappelijke plannen. Dit stelt ons in staat deskundig advies te vragen bij complexe vraagstukken.

Dorpsvisies

We vinden het belangrijk dat ieder dorp een eigen visie maakt over hun eigen toekomst. Een aantal dorpen heeft al een actuele visie, dat willen we ook voor de andere dorpen faciliteren.

De inventarisatie van dorpen met een actuele dorpsvisie heeft plaatsgevonden.

Leefbaarheidsadviseurs gaan aan de slag met dorpen die dit jaar een dorpsvisie voor de toekomst willen realiseren. Dit vindt gefaseerd plaats door een aantal dorpen per jaar er aan toe te voegen.

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan reeds vastgestelde dorpsvisies.

Starters- en blijversleningen

We willen dat meer huiseigenaren investeren in bestaande woningen. Wij herzien daarom onze leenvormen bij het SVN (starters, blijvers-en duurzaamheidsleningen). We willen deze zo hervormen dat ze één gebundeld fonds voor duurzame woningverbetering vormen. Daarmee zijn zowel starters, doorstromers als ouderen geholpen bij het maken van kwaliteitsstappen. In 2021 werken wij aan een verordening waarin alle voorwaarden worden vastgelegd. Er ontstaat dan een breed Fonds Duurzame Woningverbetering met één aanvraagssystematiek en één budget.

Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Winstneming grexen	-150	-150		

Winstneming grexen

Voor 2021 en 2022 is het reëel om € 150.000 winstneming grondexploitaties (grexen) per jaar te begroten. In 2018 en 2019 is circa € 300.000 per jaar winst genomen, maar dit bevatte ook 'achterstallige winstneming'.

Wat gaat het kosten

Programma 8 (bedragen x €1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	2.627	3.029	1.659	1.659	1.509	1.509
Lasten	3.583	6.166	5.249	5.308	5.039	4.932
Totaal saldo van baten en lasten	956	3.136	3.590	3.648	3.530	3.422
Toevoeging reserve	1.789					
Onttrekking reserve	1.557	300				
Geraamd resultaat	1.188	2.836	3.590	3.648	3.530	3.422

Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen. Eerst vermelden we nieuw beleid dat betrekking heeft op Algemene dekkingsmiddelen (taakvelden 0.3 tot en met 0.9) Vervolgens komen de volgende onderdelen aan bod:

- A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- B. Overhead
- C. Vennootschapsbelasting (VPB)
- D. Onvoorzien.

Afgesloten wordt met Wat heeft het gekost.

Dit gaan we nieuw doen in 2021

Het komende jaar gaan wij extra inzetten op de volgende onderdelen.

Taakvelden

- 0.3 Beheer gebouwen/ gronden
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.6 Belastingen (OZB)
- 0.7 Algemene uitkering
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 VPB

Verbonden partijen

- BNG
- Enexis

Onontkoombaar (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
WOZ-taxaties op basis van oppervlakte	80	20		
Beschrijven voormalige archieven	50	50	50	150
Privacybeheerder	40	40	40	40
Cybersecurity	15	15	15	15
Onderhoud Gemeentelijke gebouwen	390	390	390	390

Aanvullend (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Verbetering Website met Siteimprove	15	13	13	13
HRM - positieve gezondheid	50	50	50	50
HRM – trainees	100	100	100	100

WOZ-taxaties op basis van oppervlakte

De Wet WOZ (Wet waardering onroerende zaken) draagt sinds 1995 de gemeenten op woningen en niet woningen fiscaal te waarderen. Met ingang van het belastingjaar 2022 moeten de woningen conform wettelijk voorschrift op basis van m2 gebruikersoppervlakte worden getaxeerd. Tot op heden geschiedt dat nog op basis van m3 woninginhoud.

De omzetting van de processen en bestanden voor het taxeren op basis van m3 naar het taxeren op basis van m2 kan niet door de gemeente alleen worden opgepakt. Daarom wordt expertise ingehuurd die de gemeente hierbij helpt.

Beschrijven voormalige archieven

Archieven ouder dan 20 jaar horen volgens de Archiefwet openbaar gemaakt te worden. Hiervoor moeten een (beschrijvende) inventaris worden gemaakt van de voormalige archieven van Leek, Zuidhorn, Marum en Grootegast. De expertise hiervoor zal worden ingehuurd.

Privacybeheerder

Vanaf 25 mei 2018 zijn we op grond van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) verplicht om een register van verwerking van gegevens te hebben; een middel dat zichtbaar maakt hoe wij persoonsgegevens verwerken en de risico's bloot legt waarop beschermende maatregelen genomen kunnen worden. Het register is voor de toezichthouders (Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en Functionaris Gegevensbescherming (FG) de basis om toezicht te houden. Op 1 september 2020 start de privacybeheerder die het register gaat opstellen en beheren.

Cybersecurity

Een van de verplichte overheidsmaatregelen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid is het aansluiten op een SOC-SIEM oplossing. Het aansluiten op een SOC-SIEM betekent dat het gemeentelijk netwerk 24-7 wordt gemonitord op verdachte activiteiten. De VNG heeft hiervoor KPN als partner gecontracteerd. Onze gemeente sluit vanaf 2021 aan op het SOC-SIEM van KPN.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

In meerdere voormalige gemeenten van het Westerkwartier zijn destijds de beschikbare Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) niet volledig vertaald in de begroting. Op basis van recent nieuw opgestelde MJOP's blijkt dat voor het onderhoud van de 13 gemeentelijke gebouwen voor de huisvesting van het personeel vanaf 2021 € 390.000 structureel bijgeraamd moet worden. Voor de vier voormalige gemeentehuizen afgerond € 150.000 per jaar, voor de acht werkplaatsen € 180.000 per jaar en voor de gebouwen van Novatec € 60.000 per jaar. De verhoging van de onderhoudsbudgetten zijn noodzakelijk en onvermijdelijk willen we de gebouwen op kortere en langere termijn in stand kunnen houden en adequaat kunnen onderhouden. We betrekken de onderhoudskosten bij het programma gemeentelijke huisvesting.

Verbetering Website met Siteimprove

Vanaf oktober 2020 moeten alle websites, waar we als gemeente Westerkwartier voor verantwoordelijk zijn, voldoen aan de wet Digitoegankelijkheid. In het kort komt het erop neer dat onze websites voor iedereen bruikbaar moeten zijn, ongeacht de beperking van de gebruiker. We moeten hiervoor een toegankelijkheidsverklaring afgeven. Waarbij onze sites natuurlijk moeten voldoen aan de toegankelijkheidsnormen (WCAG 2.1).

Met Siteimprove kunnen we efficiënt toegankelijkheidsproblemen opsporen. Siteimprove lokaliseert voor ons de problemen. Daarmee kunnen wij het probleem meteen verhelpen.

HRM inzet trainees

Met het inzetten van trainees versterken en verfrissen we onze nieuwe organisatie. Binnen elk domein (sociaal, fysiek, ondersteuning) zal één trainee ingezet worden waarbij ook sprake is van onderlinge kruisbestuiving. Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag met € 50.000 verlaagd naar € 100.000.

HRM positieve gezondheid

Als Westerkwartier moeten we een ontwikkelslag maken op dit gebied. Kijkende naar de CAO verplichting maar ook de ontwikkelingen op dit gebied, in relatie tot de doelstellingen van de

gemeente, is het absoluut noodzakelijk om hier gericht aandacht aan te besteden. Dit betekent dat er naast beleid op het gebied van positieve gezondheid, ook een programma ontwikkeld wordt om de vitaliteit van de medewerkers te versterken. Gerichte aandacht hiervoor zal een positief effect hebben op onderwerpen als productiviteit, positief imago, duurzame inzetbaarheid en medewerkerstevredenheid.

Nieuw beleid begroting 2020

In de begroting 2020 is structureel nieuw beleid opgenomen. Hieronder een overzicht van dit beleid, de actuele bedragen en een toelichting.

Vanuit begroting 2020 (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Organisatieontwikkeling	200	200	200	200
Digitalisering	200	300	400	400
Innovatiefonds	50	75	100	100
Themafondsen	100	100	250	250

Organisatieontwikkeling

Voor het programma Organisatieontwikkeling is een programmaplan geschreven met als doel dat in 2023 iedere medewerker van de Gemeente Westerkwartier de kernwaarden Dichtbij, In verbinding, Persoonlijk Leiderschap en Wendbaar kent, weet wat er onder verstaan wordt en de kernwaarden heeft geïntegreerd in werkzaamheden, houding en gedrag. Het programma sluit aan bij andere programma's en projecten en verbindt deze met elkaar. Dichtbij en Persoonlijke leiderschap zijn de eerste kernwaarden waaraan we vormgeven. Voor Dichtbij gebeurt dit in een samenwerking met het programma Dichtbij en het programma Organisatieontwikkeling. Deze kernwaarden stonden voor 2020 op de agenda. Met Dichtbij zijn al mooie eerste stappen gemaakt. Fase 1 Luisteren is afgerond en we kunnen met fase 2 Denken en daarmee de vertaling naar de organisatie beginnen. De kernwaarde Persoonlijk leiderschap is nog niet zover. Door Covid-19 hebben we niet kunnen starten met de participatieve aanpak die we belangrijk vinden bij de ontwikkeling. Het elkaar fysiek zien, ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan, is essentieel. We kijken op welke manier we het programmaplan kunnen vertalen en aanpassen op de nieuwe werk- en leefsituatie.

Digitalisering

Het informatiebeleidsplan 2020-2023 dat in 2019 is vastgesteld, heeft als ambitie de dienstverlening en de interne organisatie te verbeteren. We streven langs vier sporen naar een dienstverlening die dichtbij de inwoners staat. In 2021 gaan we per spoor van het informatiebeleidsplan het volgende doen:

- ◆ *Programma Dichtbij*

Fase 1 Luisteren is afgerond en we maken met fase 2 Denken een plan waarin we opnemen welke stappen we als organisatie moeten zetten om dichtbij te zijn. Daarin wordt ook duidelijk in welke mate informatievoorziening hierin gaat ondersteunen en welke stappen daar in 2021 in worden gezet.

- ◆ *Openbare opgaven*

In 2021 gaan we ervoor zorgen dat we aansluiten op het digitale stelsel omgevingswet zodat we per 1-1-2022 vergunningsaanvragen en meldingen in behandeling kunnen nemen en

processen en systemen daarvoor zijn ingericht. Dit geldt ook voor het opstellen en wijzigen van omgevingsplannen.

◆ *Vertrouwen in verandering*

Basisvoorwaarde voor verdergaande digitalisering is dat onze medewerkers voldoende digitaal vaardig zijn. Hiervoor hebben we in de samenwerking met de gemeenten Assen en Groningen en het AenO-fonds Gemeenten een project voorbereid, dat in 2020 en 2021 wordt uitgevoerd. Daarbij zetten we stappen op het gebied van tijd- en plaatsonafhankelijk werken. De behoefte hieraan wordt versterkt door de Corona-crisis. In 2021 gaan we aan de slag met inventarisatie en planvorming, in nauwe samenhang met de vraagstukken rondom huisvesting van onze organisatie.

◆ *Daadkracht door Data*

In 2023 willen we een hoge mate van datavolwassenheid hebben we bereikt. We brengen in 2021 het hiervoor opgestelde plan van aanpak in uitvoering. De onderhanden projecten sturingsinformatie en open data leveren daarin een belangrijke bijdrage. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden om een experiment uit te voeren met datagedreven werken in relatie tot de woningmarkt. Waarbij we voor dit laatste qua financiering vooral kijken naar externe bronnen.

Innovatiefonds

We willen innovatie stimuleren, zowel in onze samenleving als in onze organisatie. Dat zijn namelijk twee kanten van dezelfde medaille. Om innovatie in onze samenleving te stimuleren hebben we vanaf 2020 een innovatiefonds ingesteld, zodat vernieuwende initiatieven laagdrempelig gestimuleerd en gesteund kunnen worden. Daarnaast jagen we interne innovatie aan, wat kan gaan om nieuwe manieren van werken, procesautomatisering, training en scholing.

Let's gro

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag van € 25.000 vervallen.

Internationale samenwerking

In 2019 en 2020 zijn stappen gezet om voor onze gemeente een plek te verwerven binnen internationale programma's en netwerken. Enkele voorbeelden zijn de North Sea Region en de Eems Dollard Regio. We sorteren hierin voor op mogelijke deelname binnen nieuwe programma's die nu in ontwikkeling zijn. Hoewel Corona hier een remmende factor is, werken we in 2021 gestaag door aan ons netwerk en onze positionering binnen deze internationale netwerken.

Themafondsen

Om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen en initiatieven binnen de thema's van ons collegeprogramma, die nog geen plek hebben gekregen in de Perspectiefnota en het Collegeuitvoeringsprogramma, hebben we themafondsen ingesteld. Dit zijn regelluwe budgetten waarmee we snel kunnen inspelen op de actualiteit.

Bij de ombuigingen is het jaarlijkse bedrag in 2021 en 2022 verlaagd met € 100.000 naar € 150.000. De bedragen in 2023 en 2024 blijven € 250.000.

Investerings

Naast nieuw beleid stellen we ook nieuwe investeringen voor.

bedragen x €1.000	Investering		2021	2022	2023	2024
	Bedrag	Jaar				
ICT - Vervanging ESX hosts	250	2021	0	55	54	53
ICT - Interne firewall	50	2021	0	11	11	11
ICT - Externe firewall	50	2022	0	0	11	11
ICT - Vervangen AS-400 Burgerzaken	50	2022	0	0	11	11
HRM - Salarissysteem	100	2021	0	22	22	21
Huisvesting gemeente label C	238	2021	0	29	28	28

ICT – Vervanging ESX hosts, ICT – Interne firewall, ICT – Externe firewall, ICT – Vervangen AS-400 voor burgerzaken

Om de komende jaren voorbereid te zijn op alle eisen die gevraagd gaan worden voor de implementatie van nieuwe software, en de vraag naar steeds meer multimedia en grafische ondersteuning op de werkplekken gaan we hardware vervangen. De huidige apparatuur is in 2020 of in 2021 afgeschreven. Bij de ESX hosts vervalt de ondersteuning, bij alle apparatuur kan het onderhoudscontract niet verlengd worden.

HRM Salarissysteem

Aanbesteding en inrichting nieuw personeelsinformatie en salarissysteem: het contract met de huidige leverancier loopt na het maximaal aantal verlengingen op 1 januari 2022 af. Dit betekent in 2021 dat een aanbesteding moet worden uitgevoerd en een implementatie van een nieuw systeem. Dit vraagt extra deskundigheid en een periode waarin proefgedraaid wordt met een nieuw salarissysteem

Huisvesting gemeente label c

In 2023 dienen alle kantoren en alle overheidsgebouwen in Nederland over energielabel C te beschikken. Is het energielabel slechter dan C, dan mag het betreffende gebouw vanaf 2023 niet meer worden gebruikt. Aansluitend gaat de verplichting gelden dat alle kantoren en alle overheidsgebouwen in 2030 over energielabel A moeten beschikken. Het uiteindelijke doel is om in 2050 energieneutraal te zijn om daarmee te voldoen aan het Verdrag van Parijs. Om de benodigde investeringen daarvoor in beeld te krijgen, zijn energiescans uitgevoerd. De investeringen om een aantal van onze locaties op energielabel C te krijgen zijn berekend op een totaalbedrag van € 238.000. Deze investeringen voeren wij op als investeringskredieten in het jaar 2021 zodat we op tijd deze maatregelen kunnen uitvoeren. De kapitaallasten komen ten laste van onze begroting vanaf 2022. De kredieten zijn nodig aanvullend op enkele bestaande (restant) investeringskredieten.

Huisvesting gemeente label A

Uiterlijk voor 2030 moeten wettelijk gezien de investeringen plaatsgevonden hebben in een aantal van onze locaties om op energielabel A te komen. In de perspectiefnota hebben we een totale aanvullende investering van € 1.543.000 opgevoerd in 2023.

Bij de ombuigingen hebben we de investering uitgesteld zodat de kapitaallasten van € 185.000 niet meer ten laste van onze begroting 2024 komen.

Ombuigingen bestaand beleid (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Rechtskundige adviezen	-15	-15	-15	-15
Communicatie	-5	-5	-5	-5
Verkoop gebouw Agora	-45	-45	-45	-45
Restant frictie	-1.350			
Tarieven kostendekkend maken		350	350	350

Rechtskundige adviezen

Het budget voor inhuur van juridische en financiële adviseurs bedraagt € 165.000. Inzet is afhankelijk van aantal, soort en duur van (rechts)zaken. Een korting van € 15.000 is realistisch.

Communicatie

Het budget voor de gemeentelijke website en externe publicaties bedraagt € 193.000. Een korting met € 5.000 is mogelijk.

Verkoop gebouw Agora

Naar verwachting passeert voor 1 januari de akte voor verkoop van het gebouw Agora. De verkoopprijs ligt onder de boekwaarde. Hierdoor ontstaat in 2020 een incidenteel nadeel en in de jaren daarna een structurele besparing van € 45.000.

Restant frictie

In de periode 2018-2022 ontvangen we een herindelingsuitkering van het Rijk ter compensatie van incidentele kosten van een herindeling. In de afgelopen tijd hebben we o.a. voor de bedrijfsvoering en harmonisatie gebruik gemaakt van dit budget. Veel incidentele herindelingszaken zijn inmiddels afgehandeld en we hebben een inschatting gemaakt welke zaken de komende tijd nog aandacht vragen, en waarvoor budget moet worden geraamd. Op basis van dit inzicht denken we dat er uiteindelijk een budget resteert van zo'n 1,35 miljoen. Gelet op onze financiële omstandigheden kiezen wij er voor om het restantbedrag nu in te zetten als ombuiging. Daarmee beseffen we ons dat we ook ten aanzien van de nog resterende zaken qua bedrijfsvoering scherp aan de wind moeten zeilen en niet (meer) beschikken over extra middelen voor onvoorziene zaken gerelateerd aan de herindeling.

Tarieven kostendekkend maken

We willen dat onze leges en heffingen kostendekkend zijn. Op dit moment is dat nog niet geval. We verwachten hiermee vanaf 2022 jaarlijks € 350.000 aan extra baten.

A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Dit overzicht omvat de volgende onderdelen:

- ◆ Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- ◆ Gemeentefonds uitkering;
- ◆ Dividend;
- ◆ Saldo van de financieringsfunctie;

◆ Overige algemene dekkingsmiddelen;

Onderstaande tabel toont de begrote en gerealiseerde bedragen. Onder de tabel volgt per onderdeel een toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lokale heffingen (OZB)	12.773	13.930	14.711
Gemeentefonds uitkering	103.399	104.731	106.409
Dividend	262	192	192
Saldo van de financieringsfunctie	808	-60	-60
Overige algemene dekkingsmiddelen			

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen in het kader van de algemene dekkingsmiddelen worden alleen die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat hierbij uitsluitend om de onroerend-zaakbelastingen. Deze worden verwerkt op taakveld o.6. De heffingen zoals afvalstoffenheffing en rioolheffing vallen hier niet onder, deze zijn opgenomen bij programma 7.

OZB (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
OZB eigenaren woningen	7.911	8.714	9.156
OZB gebruikers niet-woningen	1.928	2.060	2.216
OZB eigenaren niet-woningen	2.933	3.156	3.339
Totaal	12.773	13.930	14.711

Gemeentefonds uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een uitkering van het Rijk. Het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering (het deel waar de uitkeringsfactor invloed op heeft), de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal domein. De verdeling is niet statisch, onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein zijn overgeheveld naar de algemene uitkering.

Daarnaast ontvangt de gemeente in de jaren 2018-2022 een frictie-uitkering als tegemoetkoming voor kosten die gepaard gaan met samenvoeging en splitsing van gemeenten.

De algemene uitkeringen worden verwerkt op taakveld o.7. Een meerjarig overzicht is opgenomen in de bijlagen.

Gemeentefonds uitkering (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Algemene uitkering	83.741	88.819	91.798
Decentralisatie uitkeringen	1.742	1.407	1.065
Uitkering sociaal domein	12.336	11.715	10.756
Subtotaal gemeentefonds uitkering	97.819	101.941	103.619
Frictieuitkering	5.580	2.790	2.790
Totaal	103.399	104.731	106.409

Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend uit hoofde van het bezit van aandelen. Deze bate wordt verwerkt op taakveld 0.5. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

Dividend (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
BNG	158	88	88
Enexis	104	104	104
Totaal	262	192	192

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt als volgt berekend:

Doorberekende kapitaallasten naar de producten minus de rente van de lang- en kortlopende geldleningen, minus de rente op de bouwgrondexploitatie minus de afschrijvingen op de investeringen. De rentelasten worden verwerkt op taakveld 0.5.

Financieringsfunctie (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Totaal	808	-60	-60

Overige algemene dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

B. Overhead

Met ingang van begrotingsjaar 2017 moet de overhead apart zichtbaar gemaakt worden. Dit gebeurt op taakveld 0.4. De definitie van overhead is: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead is als gevolg hiervan geen onderdeel meer van de programmalasten. In een aantal gevallen is het nodig overhead extracomptabel toe te rekenen, bijvoorbeeld bij de tarieven voor leges en heffingen.

Gemeenten zijn vrij in de toe te passen systematiek. Westerkwartier berekent de opslag overhead als het percentage (personeelslasten en inhuur overhead) gedeeld door (personeelslasten en inhuur alle taakvelden exclusief overhead).

Overhead (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Ambtelijke organisatie	13.912	14.822	15.095
Huisvesting	1.439	1.461	1.895
ICT	1.336	1.304	1.471
Frictie	6.924	4.053	812
Overig	2.067	2.242	2.033
Saldo	25.678	23.882	21.306

C. Heffing VPB

Jaarlijks begroten we € 50.000 voor te betalen vennootschapsbelasting (VPB)

Heffing VPB (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten	0	0	0
Lasten	0	50	50
Saldo	0	50	50

D. Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven hebben we structureel een bedrag van € 2 per inwoner begroot. Dat is afgerond € 125.000.

Onvoorzien (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten	0	0	0
Lasten	0	125	125
Saldo	0	125	125

Wat gaat het kosten

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	117.230	119.344	122.105	125.405	123.257	123.039
Lasten	1.042	3.174	4.434	3.446	3.084	3.198
Totaal saldo van baten en lasten	-116.188	-116.170	-117.671	-121.959	-120.173	-119.841
Toevoeging reserve	436			1.250	2.561	453
Onttrekking reserve	5	1.250	1.705	559		
Geraamd resultaat	-115.757	-117.420	-119.376	-121.268	-117.612	-119.388

Overzicht overhead (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten	589	552	546	546	546	546
Lasten	26.268	24.433	21.852	21.653	21.131	21.206
Totaal saldo van baten en lasten	25.678	23.882	21.306	21.107	20.585	20.660
Toevoeging reserve			2.028	2.470		
Onttrekking reserve		1.599	1.534	184	184	184
Geraamd resultaat	25.678	22.283	21.800	23.393	20.401	20.476

Vennootschapsbelasting (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten						
Lasten		10	50	50	50	50
Totaal saldo van baten en lasten		10	50	50	50	50
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat		10	50	50	50	50

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Financiële verordening Gemeente Westerkwartier geeft aan welke paragrafen ten minste moeten worden opgenomen in de programmabegroting en jaarrekening. In de paragraaf wordt u integraal over een bepaald thema dat dwars door de programmabegroting en jaarrekening loopt, geïnformeerd. In de paragrafen staat belangrijke informatie om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De gemeenteraad kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt. In deze begroting is de paragraaf Novatec toegevoegd.

Uw wens om te komen tot een paragraaf Dorpenbeleid hebben wij nog niet kunnen realiseren. We pakken dit in 2020 op.

In de begroting en de jaarrekening treft u de volgende paragrafen aan:

- A. Onderhoud kapitaalgoederen
- B. Financiering en uitzetting
- C. Bedrijfsvoering
- D. Verbonden partijen
- E. Grondbeleid
- F. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- G. Lokale heffingen
- H. Novatec

Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is over het onderhoud van kapitaalgoederen het volgende bepaald:

1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:
 - a. wegen;
 - b. riolering;
 - c. water;
 - d. groen;
 - e. gebouwen.
2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
 - a. het beleidskader;
 - b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
 - c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Deze paragraaf geeft de raad inzicht in bovenstaande. Daarvoor beschrijven we de omvang van onze kapitaalgoederen, de kaders en de doelen die we voor het onderhoud daarvan hanteren, welke relevante beleids- en beheerplannen hierop van toepassing zijn, welke onderhoudskwaliteit we nastreven en hoe de kosten voor regulier onderhoud en investeringen worden gedekt.

Enkele kerncijfers

Wegen

Lengte in km	1.535
--------------	-------

Kunstwerken

Beweegbare bruggen	9
Vaste bruggen	92
Kleine fiets- en voetgangersbruggen	200
Specifieke objecten zoals kano- en vissteigers, kademuren en sluizen	120
Walbeschoeiing	100 km

Riolering

Lengte vrijerval riool in km	615
Lengte persleiding in km	336
Aantal inspectieputten	19.800
Aantal rioolgemalen	121
Aantal drukrioolgemalen	1.164
Aantal IBA's	596

Water

Sloten in km	520
Vijvers in ha	200

Gebouwen in eigendom gemeente	200
--------------------------------------	-----

Kaders en doelen

In 2020 is er een visiedocument opgesteld voor het beheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Hiermee zijn de gewenste onderhoudsniveaus van de wegen en het groen bepaald met eventueel enige differentiaties in gebieden, bv. begraafplaatsen, centrum, publiekslocaties. De visie zal eind 2020 of begin 2021 vastgesteld worden door de raad.

Wegen

Beleidskader

De wegen worden onderhouden volgens de kwaliteitsniveaus uit de visie onderhoud openbare ruimte.

De gemeente heeft ruim 5 miljoen m² verharding in beheer. Begin 2020 zijn al deze wegen geïnspecteerd conform de CROW-beheersystemathiek. Met gebruikmaking van het beheersprogramma GBI 6 is er medio 2020 een meerjarenplan voor het onderhoud van de wegen opgesteld.

Doelen en financiën

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 is er nog niet een meerjarenplanning gemaakt.

Prestaties 2021

Het onderhoud van de wegen zal uitgevoerd worden volgens het meerjarenprogramma wegen. De opgelopen achterstanden in 2019 zullen hierin worden meegenomen.

Riolering en water

Beleidskader

In het watertakenplan staat hoe wij invulling gaan geven aan de drie zorgplichten: hemelwater, grondwater, afvalwater.

Doelen en financiën

Via de rioolheffing brengt de gemeente kosten in rekening voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel bij diegenen die zijn aangesloten op de riolering. De kosten die in de rioolheffing zijn ondergebracht betreffen onder andere investeringskosten en exploitatiekosten. Er wordt gestreefd naar een dekkingsgraad van de rioolheffing van 100%.

Prestaties 2021

We gaan uitvoering geven aan het maatregelplan uit het watertakenplan. De rioleringszorg is nodig voor het duurzaam beschermen van volksgezondheid en milieu en het voorkomen van wateroverlast. Het algemene doel is vertaald naar het inzamelen en transporteren van afvalwater, hemelwater en grondwater. De werkzaamheden zijn gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare rioleringen, bergbezinkbassins, putten en kolken en het bedienen en onderhouden van rioolgemalen en het drukrioolstelsel. Ook het baggeren van bij de gemeente in bezit zijnde watergangen en vijvers behoort bij dit taakveld. Het areaal is vastgelegd in beheersysteem GB16.

Groen

Beleidskader

De wettelijke taken binnen het groenonderhoud spitsten zich toe op veiligheid van bomen en speeltoestellen. Dit zal nog worden vastgelegd in een nieuw beleidsstuk zowel voor bomen als voor speeltoestellen. De gemeente Westerkwartier beschikt over een digitaal beheersysteem, waarin de groenarealen administratief worden vastgelegd (GB16). In 2021 hopen we de totale omvang voor groen in beeld te krijgen via het beheersysteem.

Doelen en financiën

De kwaliteitsvisie voor de openbare ruimte wordt bepaald samen met het college en voorgelegd aan uw raad in het eerste kwartaal 2021. Wanneer de visie is vastgesteld wordt deze omgezet naar werkvoorraad en verdeling. Als gevolg hiervan kunnen we ook kijken of de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden met de daarbij behorende financiële middelen. Het kan zijn dat door personele onderbezetting (in de buitendienst) meer wordt ingehuurd om taken uitgevoerd te krijgen. Deze kosten hopen we in de loop van 2021 inzichtelijk te hebben.

Prestaties 2021

Het algemene doel is vertaald naar het in stand houden en beheren van alle openbaar groen, sportvelden en speelvoorzieningen.

Gebouwen

Beleidskader

De gemeente Westerkwartier is op dit moment eigenaar van ruim 200 vastgoedobjecten met een waarde van circa € 60 miljoen. Het gaat om een gevarieerd palet van objecten als multifunctionele accommodaties, zwembaden, sportgebouwen en -velden, ruimten voor kinderopvang, musea, cultureel erfgoed, bedrijfspanden, woningen, etc. De komende jaren wordt er voor het vastgoedbeleid een professionaliseringslag doorgevoerd. Er wordt nieuw beleid ontwikkeld waarbij er eerst gefocust wordt op bebouwd vastgoed in gemeente-eigendom. De basis is gelegd en het spoorboekje hiervoor is opgenomen in het Vastgoedbeleidsplan Steengoed Westerkwartier dat in 2019 door uw raad is vastgesteld.

De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes, waarbij fundamentele vragen moeten worden beantwoord zoals: waarom zijn wij eigenaar van het vastgoed, wat willen we ermee, wat is het gewenste onderhouds- en instandhoudingsniveau, op welk niveau willen en kunnen we het verduurzamen en hoe gaan we om met eventuele huur- en verhuur? Daarnaast moet er worden geanticipeerd op wettelijke vraagstukken zoals de Wet markt en overheid en regelgeving rondom verduurzaming, het laatste aangescherpt met het Klimaatakkoord. Dit vraagt om weloverwogen en transparante besluiten. Daarbij wordt er aangesloten op het Coalitieakkoord "Samen Westerkwartier Maken!" en werken we volgens het DNA van het Westerkwartier: Dichtbij, nuchter, maar ook ambitieus.

Doelen en financiën

De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes. Het doel is het realiseren van een vastgoedportefeuille met een goed onderhouden, en verduurzaamd slank vastgoedbestand.

Om dit doel te kunnen realiseren is het noodzakelijk om uitvoering te geven aan de volgende zaken:

- ◆ Het opstellen en actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen;
- ◆ Het in kaart brengen en eventueel herstellen van achterstallig onderhoud;
- ◆ Het opstellen van (ontbrekende) energielabels en energiescans;
- ◆ Het opstellen van een uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille.

Alle benodigde informatie om bovenstaande zaken financieel te onderbouwen is nog niet beschikbaar.

Een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) heeft een looptijd van normaliter 10 jaar. Overeenkomstig het aanwezige MJOP worden jaarlijks diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om het onderhoudsniveau van de gebouwen op een gewenst niveau te krijgen en te houden. De MJOP's van 17 objecten die gebruikt worden voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie zijn het afgelopen jaar geactualiseerd. De overige MJOP's worden nog in 2020 geactualiseerd en eventueel ontbrekende MJOP's worden opgesteld (overeenkomstig de NEN 2767, norm voor conditiemeting gebouwen). In totaal gaat het hier om 62 objecten waaronder musea, sporthallen,

verenigingsgebouwen, gymzalen, enz. Dezelfde fasering is aangehouden voor de uitvoering van de energiescans. De energiescans en bijbehorende adviezen voor de 17 objecten die gebruikt worden voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie zijn reeds aangeleverd. De energiescans en adviezen van de overige 33 objecten die in opdracht zijn gegeven worden in het 1^e kwartaal van 2021 aangeleverd. De uitkomsten van de actualisaties van zowel de MJOP's en de energiescans moeten daarna vertaald worden in de begroting. Om de 3 jaar worden de MJOP's vervolgens geactualiseerd en mutaties in de gebouwenvoorraad (vermindering door afbraak of verkoop en vermeerdering door aankoop) worden jaarlijks verwerkt.

Eigen huisvesting

Zoals ook in de paragraaf bedrijfsvoering is verwoord geven we in het Programma Huisvesting antwoord op de vraag: Hoe komen we tot een kwalitatief goede, duurzame, efficiënte en financieel verantwoorde huisvesting voor alle medewerkers van waaruit we onze ambities kunnen realiseren? In het programma gaan we nader onderzoek doen en start het proces om te komen tot een plan van aanpak. Het plan van aanpak is het stuk dat aan uw raad wordt aangeboden om tot bestuurlijke besluitvorming te komen in het voorjaar van 2021. Zie verder hierover de paragraaf bedrijfsvoering.

De huidige onderhoudsstaat van het gemeentelijk vastgoed varieert van goed tot matig (er is dus nog wel wat achterstallig onderhoud). De gebouwen worden, vanuit de fusiegemeenten, onderhouden tegen tenminste een minimaal onderhoudsniveau. "Minimaal onderhoudsniveau" suggereert, dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. In de begroting hebben we aangegeven dat de onderhoudsplannen nog niet zijn geactualiseerd. De gemeente Westerkwartier is bezig, in het kader van de harmonisatie, de onderhoudstoestand van de kapitaalgoederen in beeld te brengen. Voor de meeste gemeentelijke vastgoedobjecten zijn onderhoudsplannen aanwezig. Verouderde en ontbrekende plannen worden in 2020 geactualiseerd of opgesteld. De meerjarenonderhoudsplannen voor vastgoedobjecten die gebruikt worden voor de eigen huisvesting (werklocaties en buitendienstlocaties) zijn reeds geactualiseerd. Het onderhoudsplan voor buitensportaccommodaties is gereed.

Het gemeentelijk vastgoed is ingedeeld in drie portefeuilles: de strategische portefeuille, de beleidsportefeuille en de verkoopportefeuille. De noemer is bepalend voor het onderhoudsniveau.

Gekeken naar de huidige onderhoudsplannen zien we een piek in onderhoud bij de oude ulo en de gemeentewerf in Leek en de loods gemeentewerken in Noordhorn. Voor 2021 zijn in deze onderhoudsplannen aanzienlijke investeringen opgenomen.

- ◆ Gemeentewerf Leek € 950.000
- ◆ Oude ulo Leek € 911.000
- ◆ Gemeentewerken loods Noordhorn € 422.000

Onze jonge organisatie is nog volop aan het harmoniseren. Kortgeleden is er een notitie visie buitendienst gereedgekomen. Een van de zaken die aan de orde komt is de huisvesting van de buitendienst en het verminderen van de werklocaties. De onderhoudstoestand van de locaties Noordhorn en Leek worden meegenomen in de uitwerking van de visie. De locatie Leek heeft ook een relatie met mogelijke nieuwbouw van huisvesting van gemeenteambtenaren.

De Oude Ulo in Leek staat leeg en wordt niet gebruikt. Dit is een strategische locatie.

Vóór uitvoering van de geplande onderhoudswerkzaamheden wordt altijd gekeken naar de noodzaak van deze werkzaamheden. En afhankelijk van de noodzaak kunnen werkzaamheden eerder dan gepland uitgevoerd worden, overeenkomstig de planning worden uitgevoerd, later worden uitgevoerd of niet worden uitgevoerd (kan dan uit de planning worden gehaald). Het is dus niet gezegd dat de opgenomen werkzaamheden ook daadwerkelijk (in dat jaar) worden uitgevoerd. Ook voor het verduurzamen van het vastgoed worden, in overleg met Team Duurzaamheid, uitvoeringsplannen opgesteld (duurzaamheidsmeerjarenonderhoudsplannen, DMJOP's). De wettelijk vastgestelde en dus verplichte maatregelen zijn in 2020 (financieel) inzichtelijk gemaakt. De uitkomsten worden verwerkt in de perspectiefnota 2021.

Paragraaf B – Financiering

Inleiding

Volgens artikel 13 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is het opstellen van een paragraaf betreffende de financiering verplicht. De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

In de financieringsparagraaf wordt aangegeven op welke wijze in het begrotingsjaar uitvoering wordt gegeven aan de treasuryfunctie.

In 2020 is een treasury statuut opgesteld voor de gemeente Westerkwartier. De Wet Financiering Decentrale Overheden en de verordening artikel 212 geven kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. In het treasury statuut van de gemeente Westerkwartier wordt de landelijke regelgeving nader uitgewerkt. De inhoudelijke mandatering wordt nader geregeld in een zogenaamde mandaatbesluit.

Hieronder is een opsplitsing gemaakt in de onderdelen A. gemeentefinanciering, B. Risicobeheer en C. EMU-saldo.

A. Gemeentefinanciering

Het onderdeel gemeentefinanciering geeft ons inzicht in de gemeentelijke financieringspositie en de daarbij horende financieringsbehoefte. Om de treasuryfunctie naar behoren uit te kunnen voeren, is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang.

Ontwikkeling rentetarieven en uitgangspunt begroting

Een belangrijke factor voor de gemeentefinanciering is de hoogte van de rente. De rentevisie van onze huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten, is dat de Europese Centrale Bank het monetaire beleid (maatregelen om de Euro stabiel te houden) naar verwachting zal verruimen. De lange rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus.

	<i>Huidig 27 augustus 2020</i>	<i>Prognose over een jaar</i>
<i>3 maanden interbancair</i>	<i>-0,35 (-0,40)</i>	<i>-0,3 (-0,50)</i>
<i>Staat 10 jaar</i>	<i>-0,29 (-0,32)</i>	<i>-0,2 (-0,20)</i>

Tussen haakjes beeld 16 september 2019

Schema Rentetoerekening en renteomslagpercentage

Hieronder staat het schema rentetoerekening voor de begroting 2021 om inzage te geven in het renteresultaat en de toerekening aan de taakvelden.

a	Externe rentelasten	€ 3.787.881
b	Externe rentebaten	-€ 59.968
	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	<i>€ 3.727.913</i>
c	Rente over eigen vermogen en voorzieningen	€ 0
d	<i>Totaal werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (a+b+c)</i>	<i>€ 3.727.913</i>
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente exclusief GREX	€ 3.056.379
f	<i>Verwacht renteresultaat op het taakveld treasury (d-e)</i>	<i>-€ 671.534</i>

Renteomslagpercentage

Het renteomslagpercentage wordt gebruikt om de externe rentekosten evenwichtig over de diverse taakvelden te verdelen. Het rentepercentage voor 2021 is 1,55%. De gemeente rondt dit – binnen een marge van 0,5% - af naar 2% en hanteert dit percentage ten behoeve van de renteomslag. Dit geldt ook voor de grondexploitatie.

Kredietbehoefte en leningenportefeuille

Hieronder volgt de begrote stand van de leningenportefeuille per 1 januari 2020 en de verwachte mutaties 2020.

Omschrijving	Bedrag
Stand 1 januari 2021	€ 145.198.838
Nieuwe leningen	€ 0
Reguliere aflossingen 2021	- € 15.822.081
Vervroegde aflossingen	€ 0
Stand per ultimo 2021 op basis van afgesloten overeenkomsten	€ 129.376.757

Kasbeheer

De liquiditeitspositie moet zodanig zijn dat verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Bespaarde rente

In de notitie "rente 2017" van de Commissie BBV wordt aanbevolen om de systematiek van bespaarde rente te laten vervallen. Dit vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie.

De gemeente Westerkwartier heeft dit advies overgenomen en daarmee is de systematiek van bespaarde rente komen te vervallen.

B. Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen (welke nader is uitgewerkt in de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden).

De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5%. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken.

Bij de uitvoering van de treasuryfunctie in de gemeente Westerkwartier wordt rekening gehouden met de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Gemeenten moeten rapporteren over het renterisico dat zij over de vaste schuld lopen. Het renterisico op de vaste schuld is in de Wet Fido omschreven als: 'de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten van een openbaar lichaam verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer'.

Het renterisico op de vaste schuld moet voldoen aan de renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de hoofdsom van de leningen waarvan de rente wordt herzien niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 163.523.850). Het renterisico op de vaste schuld bestaat uit twee componenten: renteherziening en herfinanciering. Bij de herfinanciering moet worden gedacht aan het verschil tussen de op basis van de leningsvoorwaarden betaalde aflossingen en het bedrag aan nieuw aangetrokken.

Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten.

Uit onderstaand meerjarenoverzicht, gebaseerd op de bestaande leningenportefeuille, blijkt dat aan de renterisiconorm wordt voldaan.

Renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
1. Renteherziening vaste schuld	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2. Aflossingen (verplicht)	€ 15.822.081	€ 14.456.116	€ 13.189.571	€ 12.220.986
3. Renterisico (1+2)	€ 15.822.081	€ 14.456.116	€ 13.189.571	€ 12.220.986
4. Renterisiconorm	€ 33.051.520	€ 32.929.048	€ 32.427.232	€ 32.451.715
5. Ruimte (+) (4-3)	€ 17.229.439	€ 18.472.932	€ 19.237.661	€ 20.194.729

Berekening renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal	€ 165.257.602	€ 164.645.242	€ 162.136.160	€ 162.078.575
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 33.051.520	€ 32.929.048	€ 32.427.232	€ 32.451.715

C. EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie)

Op basis van Europese regelgeving mogen de EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Voor het jaar 2020 is afgesproken dat van dit maximale tekort 0,4% voor de decentrale overheid is. De norm voor de gemeente bedraagt 0,27%. In de septembercirculaire gemeentefonds 2020 zijn de individuele EMU-referentiewaarden opgenomen. Voor de gemeente Westerkwartier is deze norm € 6.039.000.

Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

In onderstaande tabel wordt het EMU-saldo van de gemeente Westerkwartier weergegeven. Het EMU-saldo van de gemeente Westerkwartier komt voor 2021 uit op € 0,238 miljoen negatief.

nr	EMU-saldo	Begroting 2021				
		2020	2021	2022	2023	2024
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.860	-1.534	2.913	2.115	1.286
2	+ Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	9.097	9.341	9.579	9.251	9.519
3	+ Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	398	-8	316	310	283
4	- Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	13.037	15.984	11.167	16.343	5.338
5	+ Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie	0	0	0	0	0
6	+ Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	- Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transactie met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0
8	+ Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	7.533	7.947	7.655	1.137	497
9	- Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0
10	- Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserve (inclusief fondsen e.d.) worden gebracht en die nog niet vallen onder een van bovenstaande posten	0	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten:					
	- a) Gaat u effecten verkopen (ja/nee)?	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	b) Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Berekend EMU-saldo	2.131	-238	9.296	-3.530	6.247

Paragraaf C – Bedrijfsvoering

Inleiding

Samen Westerkwartier maken, onze koers voor de komende jaren, heeft in 2020 van ons allemaal de nodige flexibiliteit en wendbaarheid gevraagd. De komst van Covid-19 heeft ervoor gezorgd dat we soms de uitgezette koers anders hebben moeten varen dan vooraf bedacht. Programma's als Dichtbij en Organisatieontwikkeling hebben daardoor wel hinder ondervonden. Programma's waar de kracht vooral komt vanuit samen, voor elkaar en dichtbij.

Dat Samen Westerkwartier maken een kwestie is van doen, hebben we in 2020 laten zien. Met zijn allen hebben we in de schouders er onder gezet om in een tijd van beperkingen en maatregelen in verbinding te blijven met elkaar en met onze inwoners. Met elkaar zijn we de goede dingen blijven doen voor onze inwoners.

Aandacht waar in de coronacrisis de meeste aandacht nodig was en waar aandacht nog steeds nodig is. Hierdoor hebben we niet alle ambities in 2020 waar kunnen maken. We kijken met elkaar op welke manier we de uitgestelde taken en beleidsvorming kunnen voegen in de plannen voor 2021.

De bijzondere situatie heeft ons een andere kijk gegeven op thuiswerken en een nieuwe werksituatie in de toekomst. We gaan op zoek naar een goede balans tussen thuiswerken en het werken/ontmoeten op een werklocatie. Rekening houden met elkaar en respect hebben voor verschillende houdingen in een situatie die nieuw is voor ons allemaal, is daarbij van groot belang. We doen daarbij een beroep op ieders eigen verantwoordelijkheid.

Deze paragraaf richt zich op de bedrijfsvoering van de gemeente. We gaan achtereenvolgens in op:

- A. Ambtelijke organisatie;
- B. Dienstverlening aan onze inwoners;
- C. Hoe wij communiceren;
- D. Huisvesting en faciliteiten;
- E. Plannen en in control zijn;
- F. Digitaal beheer op orde: informatievoorziening en automatisering, informatiebeveiliging, privacy en AVG;

A. Ambtelijke organisatie

Formatie

Onze ambtelijk organisatie is in 2020 gestart met een wensformatie van ongeveer 490 fte. Vanuit de beschikbare personele begroting 2020 kan deze formatie niet volledig worden bezet. Teamleiders moeten bij de invulling van vacatures de urgentie afwegen, prioriteren en herschikken daar waar

mogelijk is. Voor harmonisatieopgaven of de uitvoering van specifieke programma's is incidenteel geld beschikbaar.

We zijn in 2020 gestart met een nieuwe ronde Formatie op orde. We kijken of de wensformatie nog voldoet, of er andere inzichten zijn ontstaan, hoever we zijn met harmonisatie- en herindelingsopgaven en welke ontwikkelingen we zien die van invloed zijn op de langere termijn. Zijn we kwalitatief en kwantitatief in staat om onze ruim 63.000 inwoners goed van dienst te zijn. Regelmatig maar zeker één keer per jaar kijken we op deze manier naar onze formatie. De verwerking van de uitkomsten van de formatie op orde ronde 2020 vindt plaats in 2021.

Organisatieontwikkeling

Voor het programma Organisatieontwikkeling is een programmaplan geschreven met als doel dat in 2023 iedere medewerker van de Gemeente Westerkwartier de kernwaarden *Dichtbij, In verbinding, Persoonlijk Leiderschap en Wendbaar* kent, weet wat er onder verstaan wordt en de kernwaarden heeft geïntegreerd in werkzaamheden, houding en gedrag. Het programma sluit aan bij andere programma's en projecten en verbindt deze met elkaar. Dichtbij en Persoonlijke leiderschap zijn de eerste kernwaarden waaraan we vormgeven, gaan laden en laten landen in de organisatie. Voor Dichtbij gebeurt dit in een samenwerking tussen het programma Dichtbij en het programma Organisatieontwikkeling. Met Dichtbij zijn al mooie eerste stappen gemaakt. Fase 1 Luisteren is afgerond en we kunnen met fase 2 Denken en daarmee de vertaling naar de organisatie beginnen. Dit jaar en volgend jaar geven we inhoud aan de kernwaarde Persoonlijk leiderschap. Natuurlijk houden we daarbij rekening met de beperkingen die Covid-19 met zich meebrengt. We kijken op welke manier we het programmaplan kunnen vertalen en aanpassen op de nieuwe werk- en leefsituatie.

Positieve gezondheid

Positieve gezondheid leidt tot groter welzijn, betere gezondheid en vergroten van het werkvermogen, werkplezier en motivatie en heeft invloed op de duurzame inzetbaarheid. Het accent ligt op wat mensen nog wel kunnen doen om hun leven betekenisvol te laten en deel te nemen aan de maatschappij.

We gaan een beleidsplan maken dat gericht is op curatief, preventief en amplitief gebied en waarin aandacht is voor de balans werk en privé. Omdat positieve gezondheid/vitaliteit een gedeelde verantwoordelijkheid is voor werkgever en medewerker, betrekken we onze medewerkers bij het opstellen van het beleid. Hiermee houden we rekening met de criteria die zijn opgesteld door een werkgroep van de Vereniging Nederlandse gemeenten. Aandacht voor positieve gezondheid, het vergroten van vitaliteit, is namelijk ook gevraagd uit de cao-onderhandelingen 2019-2020.

Startende medewerkers en talentvolle medewerkers

We leggen de focus op het goed laten landen van nieuwe medewerkers in de organisatie. We hebben hiervoor onder andere een programma opgesteld. Daarnaast hebben we aandacht voor het goed toerusten van de medewerkers en zetten in op opleiding en training. We bieden mensen met geen tot zeer beperkte ervaring op de arbeidsmarkt de mogelijkheid een junior-functie in te vullen waarbij wij zorgen voor een opleidingstraject en interne begeleiding. We hebben daarvoor drie junior-plekken beschikbaar die worden bekostigd uit de vrijval in salarislasten door deelname van medewerkers aan het generatiepact. Ook gaan we in onze organisatie talentontwikkeling verder uitrollen. Daarbij bieden we ruimte aan jong talent en zetten daarvoor een traineeprogramma op.

Cao-gemeenten

De voorbereidingen voor de onderhandelingen voor de nieuwe cao-gemeenten, huidige loopt af per 1 januari 2021, zijn volop in gang. In juni 2020 zijn er digitale bijeenkomsten geweest en in september is de ledenraadpleging. De Vereniging Nederlandse Gemeenten start waarschijnlijk op 1 november 2020 met het overleg met de bonden.

B. Dienstverlening aan onze inwoners.

Visie Dienstverlening

Onze visie op de dienstverlening voor de gemeente Westerkwartier hebben we uitgewerkt aan de hand van de 3 DNA kenmerken van onze gemeente, Dichtbij, Nuchter en Ambitieuus. Dit vormt de leidraad voor de inrichting en werkwijze van de organisatie, en daarmee ook de wijze waarop we diensten verlenen. De inwoner staat centraal en we willen samen met onze inwoners werken aan een mooier Westerkwartier. "Mooi. Voor elkaar". Ondanks onze schaalgrootte staan wij dichtbij onze inwoners en blijven we gewoon en gastvrij. We zijn ons ervan bewust dat een aantal zaken beter kan en moet. Daarom hebben we onder andere een ontwikkelprogramma opgezet voor het KCC. Binnen dit programma ontvangen de medewerkers een scholingstraject. Maar de medewerkers van het KCC kunnen het niet alleen. Het KCC is van alle medewerkers. Alleen gezamenlijk kunnen we de dienstverlening aan de inwoners verbeteren. Wat we in elk geval in 2021 willen bereiken is dat de wachttijden korter worden. En we zijn pas tevreden als de inwoners dat ook zijn.

Programma Dichtbij

Het speerpunt van de dienstverlening ligt vooral in het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening. Uit het onderzoek dat we deden in het kader van het programma Dichtbij blijkt dat we nog niet dichtbij (genoeg) zijn. We hebben input opgehaald om ons contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te verbeteren. Met deze input maken we in het laatste kwartaal van 2020 een plan waarin we opnemen welke stappen we moeten zetten om dichterbij te zijn. Ondertussen staan we niet stil en verbeteren we stap voor stap onze dienstverlening. Vanaf 1 juli 2020 werken we intern met een kwaliteitsleidraad servicenormen. Afsproken is dat per kanaal (telefoon, email, brieven, social media en website) interne servicenormen gehanteerd worden door de medewerkers. Bijvoorbeeld over wachttijd, afhandeltijd, niveau van de dienstverlening en kwaliteit.

Wat willen we bereiken

Bij ons staat de inwoner centraal. Dit geldt zowel voor de binnendienst als de buitendienst. Dit betekent dat de inwoner van ons mag verwachten dat we ons houden aan onze servicenormen. Wij zorgen voor een tijdige afhandeling van alle communicatie-kanalen en voor een correcte en tijdige beantwoording van brieven, meldingen, aanvragen en e-mails. De wachttijden worden continu gemonitord. Daar waar dat nodig is, gaan we op het terugbrengen van de wachttijden managen. Door het nemen van deze maatregelen gaan wij ervan uit dat de inwoners het merken dat de wachttijden korter worden.

Wat gaan we nieuw doen

Vanaf 1 januari 2021 gaan we onze servicenormen ook extern communiceren met onze inwoners en ondernemers. Dit betekent dat we extern ook aangesproken kunnen worden op onze servicenormen voor wat betreft wachttijden, afhandeltijden en de kwaliteit van de dienstverlening.

Voor het onderdeel telefonische dienstverlening willen we in 2021 een onafhankelijk onderzoek laten doen. Met de conclusies en aanbevelingen uit het rapport wordt het programmaplan van het KCC uitgebreid om de dienstverlening verder te verbeteren.

C. Hoe wij communiceren

We willen dichtbij onze inwoners staan. Zij staan binnen onze gemeente centraal. We zijn er voor hen. Met de uitwerking en realisatie van de kernwaarde Dichtbij willen we het gevoel van één Westerkwartier versterken. Voor de communicatie betekent dat luisteren naar onze inwoners, hen betrekken bij onze plannen, weten wat er bij hen leeft en daarbij aansluiten met onze communicatie(middelen).

Het luisteren en betrekken van inwoners komt samen in omgevingsgericht werken. Hiervoor zijn we in 2019 gestart met Factor C-trainingen. Deze manier van werken willen we verder in de organisatie uitrollen. Om (beter) aan te sluiten bij de belevingswereld van de inwoners hebben we sterk ingezet op beeldcommunicatie: minder tekst, meer beeld. Vooral ook, omdat inwoners steeds meer digitaal en visueel zijn ingesteld en snel en op een aantrekkelijke wijze toegang willen tot actuele informatie van de gemeente. Met de newsroom monitoren we continu wat er over de gemeente wordt gezegd en geschreven en wat er in onze gemeente speelt. Hierdoor kunnen we snel reageren en anticiperen op de kennis en de informatiebehoefte van onze inwoners en zo dichtbij blijven.

Intern willen we naar een communicatievere organisatie, waarin medewerkers een eigen verantwoordelijkheid hebben in de communicatie met onze inwoners. Hiervoor hebben we in 2019 onder meer ingezet op standaardisatie van onze communicatiemiddelen en het ondersteunen en coachen van medewerkers bij de inzet van communicatie. Daarnaast hebben we vorm en inhoud gegeven aan de advisering en ondersteuning aan het bestuur en directie. We zijn gestart met het project Direct Duidelijk. We sluiten hiermee aan bij de landelijke campagne, die als doel heeft dat Nederlandse overheidsorganisaties en ook wij als gemeente Westerkwartier duidelijke taal (gaan) gebruiken.

In onze samenleving kun je bijna niet meer zonder het internet en computers. Daarom is digitale toegankelijkheid ook belangrijk. Als websites, apps en andere uitingen goed in elkaar zitten en de informatie en afbeeldingen op de juiste wijze gepresenteerd worden, kunnen ze goed door iedereen worden gebruikt. Ook door bezoekers/lezers met een beperking. Wij zetten in 2021 extra in op het toegankelijk maken van onze digitale middelen voor deze laatstgenoemde doelgroep.

D. Huisvesting en faciliteiten

Onze huisvesting is een middel om onze doelstellingen en ambities te kunnen realiseren. Wanneer we ons blijven huisvesten op de huidige 13 locaties dan lopen we tegen een fors aantal onontkoombare investeringen in duurzaamheid en (achterstallig) onderhoud aan. Om te kunnen bepalen of deze investeringen bedrijfseconomisch verstandig zijn hebben we een eerste verkenning gedaan wat huisvesting van de organisatie op een centrale plek kost ten opzichte van het continueren van huisvesting op de bestaande locaties. Deze voorverkenning heeft in september 2020 geleid tot de start van het Programma Huisvesting. Met als doel een nadere uitwerking te maken voor nieuwbouw huisvesting.

In het Programma gaan we nader onderzoek doen en start het proces om te komen tot een plan van aanpak. Het plan van aanpak is het stuk dat aan uw raad wordt aangeboden om tot bestuurlijke besluitvorming te komen in het voorjaar van 2021. Tot die tijd is het nog niet duidelijk vanuit welke gebouwen we wel en niet in de toekomst gaan werken. We zijn daarom nu terughoudend met het doen van investeringen in onze gebouwen.

In onze Contourenschets hebben we opgenomen dat we plaats- en tijdonafhankelijk willen werken. Dat betekent dat we ons werk doen waar en wanneer dat het meest passend is. Door Corona-maatregelen zijn we noodgedwongen in een nieuwe werksituatie terecht gekomen waarbij een deel van onze medewerkers (meer) thuis is gaan werken. In onze huidige zoektocht naar een goede balans tussen thuiswerken en het werken/ ontmoeten op een werklocatie, werken we meer dan ooit plaats- en tijdonafhankelijk. Die lijn zetten we door en nemen we mee in het Programma Huisvesting.

Het uitgangspunt hierbij is 1 centrale kantoorlocatie, circa 3 Buitendienst-locaties en nader onderzoek doen naar de benodigde huisvesting van Novatec. Een deel van de huisvesting kan het karakter krijgen van een centraal bedrijfsverzamelgebouw/ campus, waar we naast met elkaar als medewerkers óók kunnen samenwerken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. We willen een zichtbaar onderdeel van de samenleving zijn. Onze dienstverlening staat daarbij steeds voorop, we zijn bereikbaar en dichtbij.

E. Plannen en in control zijn

De budgetcyclus wordt conform de financiële verordening die de raad heeft vastgesteld vormgegeven met een perspectiefnota, programmabegroting, twee bestuursrapportages en de jaarstukken.

De ambities en strategische keuzes verwoorden we in de perspectiefnota om deze na besluitvorming in de raad te verwerken in de begroting. In de bestuursrapportages worden wijzigingen van de begroting verwerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Na afloop van een jaar stellen we de jaarstukken op.

Zoals we in de inleiding op de jaarstukken 2019 aangaven zagen we die als een nulmeting ten aanzien van onze planning & control. Een nulmeting die we gebruiken om te bezien en te behouden wat goed gaat en stap voor stap te verbeteren wat beter kan of moet. Daarbij betrekken we ook de uitkomsten en bevindingen van de accountant.

In 2020 hebben we gewerkt aan verbeteringen ten aanzien van het in control zijn en in 2021 gaan we daarmee door. De resultaten daarvan moeten merkbaar zijn in de accountantscontrole over het jaar 2020. De accountant zal de raad ook daarover rapporteren.

Als onderdeel van spoor 4 'Daadkracht door data' uit het Informatiebeleidsplan levert Financiën op structurele basis open data sets (informatie voor derden) aan. Budgetten en budgetuitputting zijn real time beschikbaar voor budgethouders. Op regelmatige basis bespreken we de voortgang en de behoefte om de (indeling van de) informatie aan te passen aan de sturingsbehoefte.

Daarnaast gebruiken we signalen van raadsleden naar aanleiding van de planning & control documenten om deze stap voor stap voor beter leesbaar en bruikbaar te maken.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2022 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken (over verantwoordingsjaar 2021). Hiermee komt de huidige rechtmatigheidscontrole door de accountant bij decentrale overheden te vervallen. Met deze stap beoogt het Rijk de verantwoordelijkheid voor de interne beheersing die ervoor moet zorgen dat de naleving van externe en interne regelgeving geborgd is, nog nadrukkelijker bij het college te beleggen. De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw is. Oftewel, conform de realiteit. De rechtmatigheidsverantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening. De accountant controleert dus straks ook of die verantwoording getrouw is.

In 2020 is een plan van aanpak opgesteld waarin aan de hand van een gefaseerde aanpak wordt aangegeven wat nodig is zodat wij vanaf verantwoordingsjaar 2021 zelf een oordeel kunnen geven over de financiële rechtmatigheid van onze belangrijkste processen. De gemeenteraad bepaalt straks waar de grens ligt. Wanneer wil de raad geïnformeerd worden? Voor iedere euro of boven een bepaald bedrag? Deze zogeheten verantwoordingsgrens moet in 2021 nog bepaald worden (rekening houdend met de wettelijke tolerantiegrenzen). In 2021 gaan we verder alvast proefdraaien met een rechtmatigheidsverantwoording over 2020 met een eigen onafhankelijke rapportage. Via de planning en controldocumenten (middels de paragraaf Bedrijfsvoering) wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.

F. Digitaal beheer op orde (informatievoorziening en automatisering)

Informatiebeleidsplan

Het informatiebeleidsplan 2020-2023 dat in 2019 is vastgesteld, heeft als ambitie de dienstverlening en de interne organisatie te verbeteren. We streven langs vier sporen naar een dienstverlening die dichtbij de inwoners staat. En daarbij aansluit bij de eisen van deze tijd met een interne organisatie die efficiënt en effectief werkt en daarbij optimaal gebruik maakt van de mogelijkheden die de hedendaagse technologie biedt. Dat zorgt er ook voor dat we een aantrekkelijke werkgever voor nieuwe en jonge medewerkers zijn.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging en privacybescherming worden door de snelle technologische ontwikkelingen, de daardoor toenemende mogelijkheden en de veranderende maatschappij steeds belangrijker. De tendens is dat regulering en aandacht op (en voor) deze onderwerpen toeneemt. Op onderstaande speerpunten wordt ingezet:

Aanpak op peil houden en verbeteren van onze informatiebeveiliging

Vanaf 1 januari 2020 geldt de Baseline informatiebeveiliging overheid (BIO). Dit is een richtlijn met verplichte maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging. Ter voorbereiding op de BIO is beleid opgesteld met dat loopt tot en met 2021. De concrete werkplanning die hoort bij de uitvoering van het beleid staat in het bijbehorende informatiebeveiligingsplan. Voor 2021 staan de volgende actiepunten gepland:

- ◆ Opstellen nieuw informatiebeveiligingsbeleid gemeente Westerkwartier 2022-2024

- ◆ Uitvoeren werkzaamheden informatiebeveiligingsplan, focus daarbij ligt op het implementeren van de ontbrekende verplicht te nemen overheidsmaatregelen uit de BIO en het uitvoeren van risicoanalyses op onze kernapplicaties.
- ◆ Doorlopen ENSIA Verantwoordingscyclus. ENSIA (eenduidige normatiek single information audit) heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid te professionaliseren en het college en de gemeenteraad meer inzicht te geven over de stand van zaken op het gebied van informatieveiligheid. De audits in de verschillende domeinen (Burgerzaken, SUWI, DigID) worden met behulp van ENSIA in samenhang uitgevoerd in combinatie met de normen die de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en de AVG stellen.

Aanpak Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

De verwerkingen van persoonsgegevens dienen te voldoen aan de AVG. Dit houdt in dat de werkprocessen die persoonsgegevens bevatten getoetst en ingericht moeten worden volgens de volgende beginselen: behoorlijkheid, transparantie, doelbinding, dataminimalisatie, opslagbeperking, juistheid, integriteit en vertrouwelijkheid. Het wettelijke verplichte register van verwerkingen is een middel om te toetsen of de verwerkingen voldoen aan sectorale wet- en regelgeving en de beginselen van de AVG. We hebben een privacybeheerder aangesteld die dat register gaat opstellen. In 2021 is het register gereed, waarna de beheerfase volgt om ervoor te zorgen dat we AVG compliant blijven en privacy een integraal onderdeel gaat worden van onze processen.

In 2021 willen we controles gaan uitvoeren op de werking van procedures en inrichting van systemen op het gebied van de AVG compliance. Hiervoor zijn we ons aan het oriënteren op een tool (managementsysteem / GRC tooling) die het mogelijk maakt om gestructureerd aan de hand van een AVG normenkader processen te toetsen aan de AVG en concrete beheersmaatregelen te koppelen aan de processen. De tool zal de borging van de bedrijfscontinuïteit op het gebied van de financiële controle, informatieveiligheid én privacy moeten kunnen ondersteunen.

Bewustwording informatiebeveiliging en privacy

Informatieveiligheid is sterk afhankelijk van de menselijke kant van de organisatie. Hoe goed de techniek ook is georganiseerd, hoe goed de fysieke beveiliging ook is geregeld, als medewerkers de deuren open houden voor vreemden, slordig omgaan met wachtwoorden, phishingmails niet herkennen of (persoons)gevoelige data op onzorgvuldige wijze delen met anderen, etc. dan is de organisatie nog steeds erg vatbaar voor cybercrime. In een tijd dat de verandering constant is, is het van belang dat we ervoor zorgen dat we digitaal veilig blijven. Dat vraagt om een lerende organisatie én permanent leren van de medewerker in deze organisatie.

Naast losse interventies, zoals phishing e-mailtesten, mystery guest bezoeken en workshops kennen we een doorlopende aanpak in de vorm van de inzet van een e-learning informatieveiligheid en privacy. In 2020 is gestart met de tweede leercyclus in de e-learning omgeving waarin de modules zijn geactualiseerd en afgestemd op de nieuwe ontwikkelingen en bedreigingen. Van medewerkers wordt verwacht dat ze de modules behalen. In 2021 wordt een meting uitgevoerd, die zowel een beperkt aantal vragen uit de eerste meting op de grootste issues van de organisatie

toetst, als een aantal extra vragen op het gebied van privacy bevat. De resultaten van deze meting zijn richtinggevend voor de invulling van de derde verdiepende leercyclus in 2021. Daarnaast krijgen de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy een plek in het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers.

Paragraaf D – Verbonden partijen

Inleiding

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen externe organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Het gaat dan om Gemeenschappelijke Regelingen op grond van de WGR en om deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente (dit geldt niet voor deelnemingen in een NV).

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de verbonden partij in meer of mindere mate een bijdrage levert. De raad heeft een kaderstellende controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Overzicht verbonden partijen 2021

In het onderstaande overzicht is aangegeven in welke verbonden partijen de gemeente Westerkwartier deelneemt, wat de rechtsvorm is maar ook tot welke programma behoort de verbonden partij.

Naam verbonden partij	Hoofdprogramma begroting	Juridische rechtsvorm
1. Veiligheidsregio Groningen (VRG)	1. Veiligheid	Gemeenschappelijke regeling
2. Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z)	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
3. Centrum Beschermd Wonen Groningen	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
4. Publiek Vervoer Groningen Drenthe	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
5. Afvalbeheer Regio Centraal Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
6. Intergemeentelijke Sociale Dienst Noorderkwartier in liquidatie	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
7. Werkvoorzieningschap Novatec in liquidatie	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling

8. Omgevingsdienst Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
9. Eems Dollard Regio	o. Bestuur en ondersteuning	Gemeenschappelijke regeling
10. Administratiekantoor Dataland	o. Bestuur en ondersteuning	Stichting
11. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	o. Bestuur en ondersteuning	NV
12. Enexis	o. Bestuur en ondersteuning	NV/BV
13. Waterbedrijf Groningen	o. Bestuur en ondersteuning	NV

Naam	Veiligheidsregio Groningen Deze gegevens komen uit jaarrekening 2019. Begroting 2021 van VRG wordt in december 2020 vastgesteld.
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2019	€ 3.800.300
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2019: €5.116.000 Einde 2019: € 5.056.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2019: € 20.777.000 Einde 2019: € 21.219.000
Financieel resultaat 2019	Het voorlopige resultaat bedraagt -/- €29.000
Beleidsvoornemens	Versterking van de Gemeentelijke Kolom.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	<p>Bij de jaarrekeningcontrole 2019 van de VRG is een discussie ontstaan over een te vormen voorziening Functioneel LeeflijdsOntslag (FLO). FLO heeft betrekking op brandweermensen die vervroegd uittreden. Voorstel is dat de VRG een voorziening hiervoor vormt van € 15 miljoen. De algemene reserve van de VRG wordt hierdoor negatief. Deelnemende gemeenten nemen dit mee in hun risicoparagraaf.</p> <p>De ontwikkeling en versterking van de Gemeentelijke Kolom door gemeenten aan te schrijven voor het leveren van de noodzakelijke bevolkingszorgfuncties. Het aantal piketfuncties bevolkingszorg zal worden uitgebreid.</p> <p>De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet is nu voorzien op 1 januari 2021. Deze wet betekent een enorme verandering omdat gemeenten en VRG op een andere manier zullen moeten omgaan met beleid, plannen, advisering en besluitvorming.</p> <p>In 2019 is het concept Veiligheidsplan VRG 2020-2024 vastgesteld. In dit plan brengt de VRG voor het eerst het Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Crisisplan bij elkaar in één document. Er is gekozen voor een integrale aanpak, waarin de plannen met elkaar verbonden zijn.</p>

Naam	Publieke Gezondheid en Zorg									
Vestigingsplaats	Groningen									
Openbaar belang	Bescherming en bevorderingen van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.									
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur.									
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen									
Financieel belang 2020	<table border="1" data-bbox="592 645 1382 871"> <tr> <td data-bbox="592 645 1177 701">Gezond en veilig opgroeien</td> <td data-bbox="1177 645 1382 701">€ 1.374.605</td> </tr> <tr> <td data-bbox="592 701 1177 757">Gezondheid beschermen en bevorderen</td> <td data-bbox="1177 701 1382 757">€ 249.343</td> </tr> <tr> <td data-bbox="592 757 1177 813">Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden</td> <td data-bbox="1177 757 1382 813">€ 143.605</td> </tr> <tr> <td data-bbox="592 813 1177 871">Totaal</td> <td data-bbox="1177 813 1382 871">€ 1.767.553</td> </tr> </table> <p data-bbox="592 927 1382 1005">De gemeentelijke bijdrage Regionale Inkooporganisatie Groningen Gemeenten (RIGG) bedraagt voor 2021 € 296.838.</p>		Gezond en veilig opgroeien	€ 1.374.605	Gezondheid beschermen en bevorderen	€ 249.343	Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	€ 143.605	Totaal	€ 1.767.553
Gezond en veilig opgroeien	€ 1.374.605									
Gezondheid beschermen en bevorderen	€ 249.343									
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	€ 143.605									
Totaal	€ 1.767.553									
Verwachte verandering in belang	Geen									
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 3.988 Einde 2022: € 2.313									
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 17.956 Einde 2021: € 17.856									
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 0 In het AB is besloten een bezuiniging van 5% (voor Westerkwartier betekent dit ruim € 88.000) door te voeren op de PG&Z begroting 2021. Een projectgroep is bezig in kaart te brengen wat hiervan de effecten zijn voor de dienstverlening.									
Beleidsvoornemens	GGD Groningen zet in 2021 haar bestaande dienstverlening voort Enkele inhoudelijke thema's die beschreven staan in de begroting 2021 zijn: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Inzet van de JGZ op de pijlers Ouderschap, Hechting, Weerbaarheid en Gezondheid van de JGZ-preventieagenda. ◆ Toekomst forensische geneeskunde. ◆ Versterken monitoring in relatie tot de DVO's. ◆ Gezondheidsproblemen als gevolg van gaswinning. ◆ Ondersteuning van het regionaal gezondheidsakkoord 2020-2030. 									

	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Publicatie van de resultaten van de landelijk geharmoniseerde Gezondheidsmonitor Volwassenen, uitgevoerd in 2020.
Risico	Volledig aansprakelijk voor de financiële nadelen
Overige informatie	<p>In de ontwerpbegroting van 2021 zijn buiten de indexatie geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2020. Er zijn geen nieuwe beleidsvoorstellen gedaan. Wel zijn een aantal processen in gang gezet, die nog kunnen leiden tot een wijziging in de begroting 2021. Het betreft:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitkomsten van de kerntakendiscussie 2. Afname en opzeggen van niet wettelijke taken 3. Besluitvorming verdeelsleutel RIGG

Naam	Centrumregeling Beschermd Wonen Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Taken en bevoegdheden van de regiogemeenten vanuit de Wmo op het gebied van beschermd wonen, de inloop GGZ en de begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door mandaat en volmacht op te dragen aan de centrumgemeente (=gemeente Groningen).
Bestuurlijk belang	Er is bestuurlijk overleg van deelnemende gemeenten, in de vorm van een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Het betreft een lichte gemeenschappelijke regeling, zonder eigen bestuur en zonder een eigen uitvoeringsorganisatie.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang	Gemeente Groningen ontving als centrumgemeente de rijksmiddelen.
Verwachte verandering in belang	Vanaf 2021 worden de middelen geleidelijk van de Centrumgemeenten overgeheveld naar de individuele gemeenten.
Omvang eigen vermogen begin en einde 2021	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2021	Niet van toepassing
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	
Beleidsvoornemens	<p>Het Rijk hevelt vanaf 2021 de taken en middelen voor Beschermd Wonen geleidelijk over van de centrumgemeenten naar de individuele gemeenten. De Opvangmiddelen worden per 2025 overgeheveld. De Groninger gemeenten hebben een eigen verdeelsystematiek uitgedacht, het ontwikkelmodel Beschermd Wonen. Hiermee stellen we ons als Groninger gemeenten in staat te komen tot een verdeling van middelen die recht doet aan de praktijk.</p> <p>Dit eigen model stelt ons in staat bij te dragen aan de juiste zorg voor de cliënt die passend is bij zijn/haar situatie. Daarnaast stelt de onderlinge samenwerking ons in staat een divers aanbod voor de cliënten in stand te houden omdat niet alle gemeenten alle voorzieningen hebben. Alle geledingen van de Groninger gemeenten zijn betrokken geweest bij de ontwikkeling van dit model en wij zien het als een kans de risico's die</p>

	verbonden zijn aan de toekomstige financiële ontwikkelingen te verminderen.
Risico	Op dit moment is nog niet duidelijk wat, o.b.v. het landelijke verdeelmodel, het totale budget van het rijk voor de regio Groningen wordt. In 2021 wordt het budget nog op historische basis aan de centrumgemeenten overgemaakt. Op basis van dit historische budget worden de middelen in 2021 op basis van ons eigen ontwikkelmodel verdeeld. De meicirculaire 2022 zal meer duidelijkheid moeten geven.
Overige informatie	De regiogemeenten hebben een aantal taken bij de gemeente Groningen belegd. Dit staat beschreven in de gewijzigde centrumregeling. Voor de uitvoeringskosten is een percentage afgesproken. Jaarlijks wordt bepaald of dit nog voldoende is of dat de gemeente Groningen met minder toe kan.

Naam	Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Vestigingsplaats	Assen
Openbaar belang	Publiek Vervoer Groningen Drenthe wil een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is, waarbij duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school kunnen gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociaal leven.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het bestuur van Publiek Vervoer.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten van de provincie Groningen en Drenthe en het OV-Bureau Groningen-Drenthe.
Financieel belang 2021	€ 35.933
Verwachte verandering in belang	-
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 0 Einde 2021: € 5.700
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 50.000 Einde 2021: € 50.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 5.727
Beleidsvoornemens	Het jaar 2021 zal in het teken staan van enerzijds going concern in de uitvoering en anderzijds het door ontwikkelen van het vervoerssysteem tot een meer integraal systeem waarbij openbaar vervoer en publiek vervoer meer met elkaar verweven zijn.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Afvalbeheer Regio Centraal Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio centraal Groningen, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en

	mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het exploiteren van inrichten voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen, Gemeente Het Hogeland en de gemeente Westerkwartier.
Financieel belang 2020	Gemeenten betalen tarieven voor het aangeboden afval en een toeslag op het aangeboden restafval, de ARCG component. Er wordt gewerkt met een begroting die op nul uitkomt. Bij tekorten dienen de deelnemende gemeenten bij te dragen. Voor 2021 is een dergelijke bijdrage niet voorzien.
Verwachte verandering in belang	2020/2021 herziening gemeenschappelijke regeling
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 1.019.000 Einde 2022: € 1.019.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 3.561.000 Einde 2022: € 3.561.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 0
Beleidsvoornemens	Als in 2020 wordt besloten tot Omrin toe te treden per 1 januari 2022 zullen in 2021 de voorbereidingen getroffen worden om dit soepel te laten verlopen. Daarnaast zullen nieuwe functies voor het ARCG-terrein verder worden verkend en zal de pps constructie met de Stainkoeln/ Indaver worden herijkt.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen.
Overige informatie	In het kader van de gemeentelijke herindelingen in de provincie Groningen en de hiermee samengaande beperking van het aantal gemeenten gaat de ARCG medio 2021 zich bezinnen op haar eigen positie.

Naam	Intergemeentelijke Sociale Dienst Noorderkwartier in liquidatie
Vestigingsplaats	
Openbaar belang	De raden van de voormalige gemeenten hebben in december 2017 ingestemd met het voornemen om de gemeenschappelijke regelingen ISD en Novatec per 1-1-2019 op te heffen. Alle financiële verplichtingen zijn nog niet afgerond. De verwachting is dat dit in 2021 afgewikkeld wordt.

Naam	Werkvoorzieningsschap Novatec in liquidatie
Vestigingsplaats	
Openbaar belang	De raden van de voormalige Westerkwartiergemeenten en de gemeente Noordenveld hebben in december 2018 ingestemd met het voornemen om de gemeenschappelijke regelingen ISD en Novatec per 1-1-2019 op te heffen. De verwachting is dat de liquidatie van deze gemeenschappelijke regeling in 2021 kan worden afgerond.

Naam	Omgevingsdienst Groningen
Vestigingsplaats	Veendam
Openbaar belang	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichhoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein (milieu) voor de deelnemers, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen
Financieel belang 2021	€ 776.187
Verwachte verandering in belang	Geen
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 749.000 Einde 2021: € 605.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2021: € 2.816.000 Einde 2021: € 3.758.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	- € 137.000 De volgende bestemmingsreserves worden ingezet: <ul style="list-style-type: none"> • Herijking 14-12-2018 ad. € 112.000 (voormalig reserve Aardbevingen). Hier dient het AB bij vaststelling van de begroting in juli 2020 een besluit over te nemen. • Arbeidsvoorwaarden ad. € 25.000. Deze onttrekking is conform AB besluit in 2019.
Beleidsvoornemens	Er wordt gewerkt aan een nieuwe financieringsstructuur voor de Omgevingsdienst (o.b.v. afgenomen producten en diensten) waarmee in 2021 wordt proefgedraaid, in 2022 wordt dit in gebruik genomen. Door de in werking treding van de Omgevingswet zal het takenpakket van de Omgevingsdienst groter worden (verwachting per 1-1-2022), dit heeft effect op de deelnemersbijdrage.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Eems Dollard Regio
Vestigingsplaats	Leer, Duitsland
Openbaar belang	Het bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale, grensoverschrijdende samenwerking van de Duitse en Nederlandse deelnemers.

Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Gemeenten in Noord-Nederland, de Kamers van Koophandel Groningen en Meppel, de streekraad Oost-Groningen, de Regioraad Noord-Groningen, 60 gemeenten in Noord-Duitsland, vier Industrie und Handelskammers, zes Landkreise
Financieel belang 2021	€ 6.850 (bijdrage 2020)
Verwachte verandering in belang	Geen
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Geen raming bekend
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Geen raming bekend
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Niet bekend
Beleidsvoornemens	Niet bekend
Risico	Nihil
Overige informatie	-

Naam	Administratiekantoor Dataland
Vestigingsplaats	Gouda
Ingangsdatum	2001
Openbaar belang	Dataland is het loket voor derden voor gegevens over gebouwen. Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarnaast ondersteunt Dataland de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke Geo-, WOZ- en vastgoedinformatie.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Deelnemende partijen	Diverse gemeenten
Financieel belang 2019	5.030 certificaten van aandelen met een nominale waarde van € 0,10 per stuk. De stichting is eigenaar van de aandelen van de besloten vennootschap DataLand B.V. waarin de economische activiteiten zijn ondergebracht
Verwachte verandering in belang	DataLand zal haar activiteiten beëindigen per 1-1-2022. Het secretariaat van het Gemeentelijk Geo-Beraad, de kennisbank en de opleidingen worden door de VNG overgenomen. De transitie van de activiteiten van DataLand loopt tot eind 2021. Het jaar 2020 wordt gebruikt om alle

	diensten die het Kadaster als vervanging van DataLand-diensten aanbiedt technisch voor te bereiden en te testen.
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde 2020	Geen raming bekend
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde 2020	Geen raming bekend
Verwacht financieel resultaat 2020	Verwacht resultaat 2020 niet bekend
Beleidsvoornemens	
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel.
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van provincies en gemeenten
Financieel belang 2021	54.951 aandelen. In totaal 55.690.720 aandelen
Verwachte verandering in belang	Geen
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2019: € 4.991 mln. Einde 2019: € 4.889 mln. Begroting 2021 n.n.b.
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2019: € 132.518 mln. Einde 2019: € 144.802 mln. Begroting 2021 n.n.b.
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Over 2019 realiseerde de Bank Nederlandse Gemeenten een nettowinst na belastingen van € 163 mln. (2018: € 337 mln). Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2020. De lage langlopende rente zal een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat.
Beleidsvoornemens	Langdurig en duurzame belegging.
Risico	Verlies waarde aandelen

Overige informatie	-
--------------------	---

Naam	Enexis
Vestigingsplaats	Den Bosch
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland aansluitingen van huishoudens, bedrijven en overheden.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van gemeenten en provincies
Financieel belang 2021	0,0863% van het totale aandelenpakket
Verwachte verandering in belang	
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	2021: n.n.b. Begin 2021: € 4.088.000.000 Einde 2021: € 4.088.000.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	2020: n.n.b. Begin 2021: € 4.435.000.000 Einde 2021: € 4.435.000.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 99.900.000
Beleidsvoornemens	Het beleidsdoel is een excellent netbeheer en versnellen energietransitie. Als medeondertekenaar van het Energieakkoord voor duurzame groei uit 2013 heeft Enexis de volgende 3 ambities: Het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 16% in 2020, het verhogen van het Nederlands energieverbruik uit duurzame bronnen met 14% in 2020 en een jaarlijkse energiebesparing van 1,5%.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	<p>De aandelen in productie- en leveringsbedrijf van Essent zijn verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente is sindsdien aandeelhouder in diverse rechtspersonen, maar heeft daar geen actieve inbreng is. Het gaat om de volgende BV's:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ <u>CBL Vennootschap BV:</u> De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerders (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds (CBL: Cross Border Lease) en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. ◆ <u>Vordering Enexis BV:</u> A.g.v. de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) werd Essent in 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel wat verkocht is aan RWE) anderzijds. Omdat Enexis destijds geen genoegd geld had voor de overdracht is besloten om de lening extern te financieren en is besloten de lening van € 1,8 miljard over te dragen aan de verkopende aandeelhouders (gemeenten) van Essent. Dit bedrag wordt in 4 tranches terugbetaald. De laatste

	<p>tranche vindt in 2019 plaats. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 worden geliquideerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ <u>Verkoop Vennootschap BV:</u> I.h.k.v. de verkoop in 2009 van Essen aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders (gemeenten) een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. ◆ <u>CVS Amsterdam BV:</u> Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero). Zo wordt er een schadeclaimprocedure gevoerd tegen de Staat a.g.v. de WON. ◆ <u>Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV:</u> Ondanks dat het General Escrow fonds in 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap a.g.v. contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.
--	--

Naam	Waterbedrijf Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	De levering van drinkwater aan woningen en bedrijven in het verzorgingsgebied.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	De deelnemende partijen zijn de provincie Groningen en de deelnemende gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang 2021	26 aandelen
Verwachtverandering in belang	nee
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Einde 2017: € 73.500.000 Einde 2018: € 75.526.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Einde 2017: € 120.400.000 Einde 2018: € 89.281.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Waterbedrijf Groningen keert geen dividend uit
Beleidsvoornemens	-
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Paragraaf E – Grondbeleid

Algemeen

Het door de gemeente Westerkwartier te voeren grondbeleid is vastgelegd in het rapport 'Adviezen voor nieuw beleid' (juni 2018). Onderdeel van dit rapport is het grondbeleid en grondexploitaties. Het doel van het gemeentelijk grondbeleid is afgeleid van haar ruimtelijke, sociale en economische doelen.

Hoofdlijnen van het grondbeleid

De basishouding is een faciliterende, actief stimulerende rol om ontwikkelingen los te trekken. In kern is grondexploitatie een ondernemerstaak en laten we daarom over aan de markt of aan particuliere eigenaren waarbij we een faciliterende en stimulerende rol innemen. In uitzonderingsgevallen zou de gemeente ook een actieve rol kunnen innemen voor een betere regievoering. Deze uitzonderingen betreffen:

1. Het afronden en afbouwen van de bestaande grondexploitatie-projecten;
2. In kernen waar nog voor lange termijn groei wordt verwacht en de actieve rol op een risicomijdende wijze vormgegeven kan worden;
3. Bij het oplossen van 'rotte kiezen'(herstructurering) of kleine inbreidingslocaties in kernen, daar waar ontwikkelingen zonder de gemeente niet van de grond komen, maar toch gewenst zijn.

Eventuele aankopen en ontwikkelingen vinden binnen deze uitzonderingscategorieën op een verantwoorde en risicomijdende wijze plaats. De gemeente zet zich samen met ontwikkelaars en makelaars actief in voor de promotie van woonwijken en bedrijventerreinen en neemt actief deel aan beurzen, ontmoetingen, seminars e.a.

Wat laten we over aan anderen? Daar waar geen sprake is van de uitzonderingssituaties, laten wij nieuwe ontwikkelingen over aan de markt. De gemeente is hiermee terughoudend in het vervullen van een rol die ondernemers ook kunnen innemen. De gemeente treedt in overleg met ondernemers en zet in op herstructurering/ revitalisering van bestaande bedrijventerreinen, maar laat investeringen in het vastgoed over aan de eigenaren of ontwikkelaars.

In de bestaande grondexploitaties zetten wij in op het zo snel mogelijk terugdringen van onze boekwaarden vanwege de daaraan gekoppelde inherente risico's. De focus gaat in sommige plaatsen meer liggen op herstructurering/functiewijziging van bestaande bebouwing, het behoud van leefbaarheid en vitaliteit in plaats van nieuwbouw/uitleggebieden.

In 2019 is de gemeente Westerkwartier gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van het strategisch grondbeleid, verwoord in een nota grondbeleid/ grondprijzen. Deze dient te passen binnen de visie van de nieuwe gemeente en te voldoen aan de meest recente wet- en regelgeving.

Dit wordt eind 2020 aan uw raad ter vaststelling aangeboden. Hierop vooruitlopend zijn in deze paragraaf, evenals bij de programmabegroting 2020, de (ongewijzigde) grondprijzen voor groenstroken en overhoeken opgenomen.

Jaarlijkse herziening grondexploitaties

Voor de verantwoording van de grondexploitaties is in het voorjaar van 2020 een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld, welke met de jaarrekening 2019 ter vaststelling wordt aangeboden aan uw raad. De financiële consequenties van de grondcomplexen en welke risico's er zijn worden hierin duidelijk weergegeven.

Het beeld per grondexploitatie is als volgt:

	BW 31-12-2019	NOG TE MAKEN			RESULTAAT	
		Kosten	Opbrengsten	Rente	EW per 31-12	
					+ na delig / - voordelig	+ na delig / - voordelig
Industrieterrein Grootegast	71.784	84.491	138.850	1.349	754	725
Drachtsterweg Opende fase III	-254.490	244.892	71.038	-8.973	-87.608	-84.208
Caspar de Roblespark te Grootegast	4.044.888	1.219.331	8.603.670	259.180	-1.080.292	-886.239
Kroonsveld te Oldekark	511.134	110.898	883.538	19.743	-21.788	-20.511
Kompasterrein te Opende	292.495	217.091	604.388	8.154	-88.648	-85.208
Oostindie	12.289.138	5.940.751	16.357.424	569.412	2.441.875	2.301.127
Leeksterveid	7.593.474	281.428	7.848.399	855.258	881.758	737.824
Zevenhuizen-Oost	1.184.118	819.017	1.208.229	81.387	858.271	777.373
Oostwold centrum	408.519	154.578	-	17.034	580.132	557.620
Oostindie Zuid	2.915.818	7.582.885	11.012.287	485.340	-88.428	-57.257
Alberdaheerd I	-155.018	149.938	-	-3.431	-8.513	-7.711
Centrumplan	-7.471	248.750	-	8.757	248.038	233.739
Coenderslaan	-8.738	93.851	85.075	-1.785	20.254	19.088
Alberdaheerd II	1.135.899	2.307.598	4.278.580	15.481	-817.784	-728.188
Marum-West	-288.508	283.888	-	-8.648	-11.288	-10.618
Tussen de Gasten	1.845.718	2.844.615	4.705.113	209.813	194.831	173.009
Oostergast	5.333.054	3.489.182	8.884.138	297.508	255.585	240.854
Mokkenburg Rijkstraatweg	-52.972	40.890	-	-1.059	-13.341	-13.080
WESTERK/WARTIER	36.862.394	26.053.842	62.414.685	2.782.298	3.283.849	3.150.336

Zoals in de jaarrekening 2019 vermeld, zijn de prognoses begin maart 2020 opgesteld. Daarna is bekend geworden dat de impact van het COVID-19 virus fors is op de economie en op vele andere terreinen. De specifieke impact op de Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) was echter op dat moment niet in te schatten en is daarom niet meegenomen in de grondexploitatie-opzetten.

Inmiddels hebben we ons een beeld gevormd van het eerste half jaar en kunnen we constateren dat de kavelverkoop voor woningen volgens planning verloopt. De coronacrisis lijkt hierop dan ook nog geen of beperkte impact te hebben. Landelijk zien we dat de werkloosheid stijgt, het consumentenvertrouwen daalt, maar de hypotheekrente blijft nog stabiel. Met name deze laatste pijler maakt dat de kavelverkoop nog loopt zoals verwacht.

Wel zien we dat de kavelverkoop in de bedrijventerreinen achterblijft. Dit heeft uiteraard onze aandacht.

Parameters:

De gehanteerde parameters in de grondexploitaties zijn als volgt:

Rente	2%
Discontovoet	2%
Kostenstijging	2%
Opbrengstenstijging	0%- 1%

Winstneming

De BBV schrijft een vaste methode van winstnemen voor, namelijk de POC methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevendende grondexploitaties een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten * % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende 'zekere' winst afgetrokken. Ook voorziene risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd.

In 2020 verwachten wij winst te kunnen nemen op het project Kompasterrein in Opende. De komende jaren zal er winst genomen kunnen worden op het project Alberdaheerd II.

Verliesvoorzieningen

Voor de projecten waar sprake is van een verwacht negatief resultaat is een verliesvoorziening gevormd. Het gaat om de volgende grondexploitaties:

	BW 31-12-2019	Voorziening 31-12-2019
Industrieterrein Grootegast	71.764	725
Oostindie	12.289.136	2.301.127
Leekstenveld	7.593.474	737.824
Zevenhuizen-Oost	1.164.116	777.373
Oostvold centrum	408.519	557.620
Centrumplan	-7.471	233.739
Coenderslaan	-6.738	19.086
Tussen de Gasten	1.845.716	173.009
Oostergast	5.333.054	240.854
Totaal:		5.041.356

Risico's in de grondexploitaties

Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met bijvoorbeeld 0,5% stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? De volgende parameters zijn doorgerekend:

GEVOELIGHEIDSANALYSE		€ gevolg	
Speiding	voordelig	waarschijnlijk	nadelig
rentestand	1,5%	2,0%	2,5%
kostenstijging	1,0%	2,0%	3,0%
opbrengstenstijging	1,0%	conform grex	-1,0%
kostenraming vererving, sloop en milieu	1%	conform grex	1%
kostenraming bouwrijp en woonrijp	-10%	conform grex	10%
kostenraming plankosten	8%	conform grex	8%
opbrengstenraming verkopen	1%	conform grex	1%
opbrengstenraming overige opbrengsten	10%	conform grex	10%
tempo kosten & opbrengsten	2 jaar kosten vertragen	conform grex	2 jaar opbrengsten vertragen

Een significant risico is de impact van het COVID-19 virus. De gevolgen op lange termijn blijven lastig te voorspellen. Het consumentenvertrouwen is fors gedaald en de werkloosheid is gestegen. De hypotheekrente blijft echter nog stabiel.

Momenteel zien wij de gevolgen nog niet of nauwelijks terug in de opties en verkopen. Uit voorzichtigheid hebben we onze aangepaste risico-inschatting bij de jaarrekening 2019 gehandhaafd. Waar wij vorig jaar in de gevoeligheidsanalyse het risico '1 jaar vertraging van het project' hebben meegenomen, hebben wij dit risico dit jaar verhoogd naar 2 jaar.

De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Snippergoen/overhoeken

De gemeente is in principe bereid zogenoemd snippergroen en overhoeken die niet van openbaar belang zijn en die slecht bereikbaar en of te onderhouden zijn te verkopen voor een marktconforme grondprijs. Het openbaar belang en of een perceel al dan niet voor verkoop in aanmerking komt is ter beoordeling van de gemeente per geval, welke beoordeling niet voor bezwaar open staat. Hierbij wordt met name getoetst aan het nut van het betreffende groen in de stedenbouwkundige opzet en de leefbaarheid van de wijk, bijvoorbeeld als onderdeel van doorlopende groenstructuren. Het doel van mogelijke verkoop van groenstroken die voor verkoop in aanmerking komen, is het zorgdragen voor een eigendomssituatie die recht doet aan het (gewenste) gebruik. Overdracht aan aanwonenden ligt voor de hand. Op dit moment vindt er geen actieve aanbieding van deze groenstroken door de gemeente plaats omdat voorlopig de focus wordt gelegd op het verkopen van bouw kavels en het behalen van de verkoopplanningen uit onze grondexploitatie-opzetten en het daarmee terugdringen van ons risicoprofiel voor zover de gemeente daar invloed op kan uitoefenen.

Grondprijzen

De grondprijzen voor kavels in de diverse grondexploitaties maken onderdeel uit van de berekeningen in de MPG. De gemeente bezit daarnaast diverse groenstroken/overhoeken etc. Wanneer het college bereid is deze te verkopen, zijn de grondprijzen als volgt:

Grond gelegen naast of achter de woning: € 45 per m²

Grond gelegen voor de woning: € 30 per m²

Alle bijkomende kosten zijn voor rekening van de koper.

In het kader van maatwerk en specifieke omstandigheden kan het college besluiten af te wijken van bovengenoemde prijzen. Gronden waar kabels en leidingen door lopen worden in principe niet verkocht.

Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Conform de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de Financiële Verordening van de gemeente Westerkwartier moet er een paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing opgenomen worden in de programmabegroting en de jaarrekening.

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de beleidsuitvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die de gemeente loopt en waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen (benodigde weerstandscapaciteit). Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} : \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De kaders en richtlijnen met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicobeheer zijn in de periode juni-september 2018 door de raads werkgroep planning en control besproken en aangereikt. Er is aangegeven dat tot de beschikbare weerstandscapaciteit de algemene reserve, de post onvoorzien en onbenutte belastingcapaciteit behoren.

Op basis van de begroting is de beschikbare weerstandscapaciteit voor 2021 als volgt:

	(x 1.000)
- Algemene reserve (1 januari 2021)	€ 9.224
- Post onvoorzien	€ 125
- Onbenutte belastingcapaciteit	€ <u>2.008</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 11.357

Bij bovenstaande berekening is een positieve kanttekening te maken, omdat we feitelijk ook op enkele beleids- en uitvoeringsterreinen een 'voorbuffer' hebben welke onder de bestemmingsreserves zijn opgenomen. Dit houdt in dat bij verliezen op die beleidsterreinen eerst de daarvoor gevormde buffer wordt ingezet. Het betreft o.a. de reserve sociaal domein en reserve Exploitaties Bestemmingsplannen.

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de tabel die door Coelo, NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en universiteit Twente is ontwikkeld.

Twee van de vier voormalige gemeenten gebruikten dit al bij de beoordeling van het weerstandsvermogen. Door de raads werkgroep planning en control is aangegeven dit ook toe te willen passen voor de gemeente Westerkwartier. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Onderstaand staat de betekening bij de verschillende ratio's:

Weerstandsnorm ratio	Betekenis
>2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Daarnaast is aangegeven dat, indien het weerstandsvermogen matig of lager is, het streven is om in maximaal vier jaren (dit is de begroting plus de meerjarenraming) weer op het gewenste niveau van 'Voldoende' dient te komen.

Inventarisatie risico's

De risico's zijn geïnventariseerd en geclusterd. Hieronder treft u een opsomming aan van risico's aan:

Omschrijving risico	risico
<p style="text-align: right;">(x € 1.000)</p> <p>Algemene uitkering uit het Gemeentefonds</p> <p>De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. De hoogte hangt af van kenmerken (maatstaven) zoals aantal inwoners. Voor elke maatstaf ontvangen gemeenten geld. Daarnaast is het accres van belang: macro-economische ontwikkelingen en beleidsvoornemens van het rijk zorgen voor wijzigingen van het te ontvangen bedrag. De mei-, september- en decembercirculaire zorgen voor wijzigingen van de te ontvangen bedragen. Daarnaast kan de actualisatie van de maatstaven ook leiden tot aanpassingen van de algemene uitkering.</p> <p>Het risico van te hoog geraamde inkomsten ramen we op 1% van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Dit percentage is gebaseerd op een analyse van de historische verschillen tussen raming en realisatie van de algemene uitkering. De algemene uitkering (exclusief decentralisatie-uitkeringen) bedraagt € 91 miljoen. Het risicobedrag komt dan neer op € 910.000.</p> <p>In 2020 is onderzoek gedaan naar een herijking van het gemeentefonds. Hierbij is de verdeling van het totaal beschikbare bedrag over gemeenten bekeken, en zijn voorstellen gedaan voor andere maatstaven. Na de herijking treden herverdelingseffecten op. De herijking was voorzien voor 2021 maar is uitgesteld gezien de nadelige effecten voor veel gemeenten. Ook voor Westerkwartier verwachten we een nadeel. De omvang hiervan is nog niet bekend. We stellen dat op 0,5% van € 91 miljoen. We kunnen dit bedrag niet onderbouwen, het kan heel anders uitpakken. Dat komt neer op € 455.000. We kunnen dit bedrag niet onderbouwen. In de jaarrekening 2019 is het risico van herijking niet op geld gezet.</p>	1.365

<p>Sociaal Domein</p> <p>M.b.t. Jeugd en WMO hebben we de laatste jaren te maken met toenemende uitgaven. De reserve Sociaal Domein is volledig 'gereserveerd' en zit daar nu geen ruimte meer in om risico's op te vangen.</p> <p>Om het risico binnen het Sociaal Domein te ondervangen is een aantal maatregelen in gang gezet waaronder het Programma Innovatief en Resultaatgericht samenwerken in het sociaal domein. De doelstelling hiervan is om de uitgaven met 1,4 miljoen terug te dringen met ingang van 1 januari 2022. Daarnaast hebben we te maken met autonome en overige ontwikkelingen zoals loon prijs indexatie.</p> <p>Om het risicobedrag te bepalen wordt een risicopercentage van 5% ten opzichte van het budget WMO en Jeugd gehanteerd. Afgerond is dit een risicobedrag van € 1,5 miljoen.</p> <p>Gemeente Westerkwartier ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Indien er sprake is van een groot tekort op de BUIG-uitkering, kan er een beroep worden gedaan op de vangnetregeling. Ook hier wordt gerekend met een risicopercentage van 5%. Afgerond is het risicobedrag €0,5 miljoen.</p>	2.000																																																							
<p>Grondexploitaties</p> <p>Jaarlijks wordt de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) ter vaststelling aangeboden aan uw raad. Een belangrijk onderdeel van dit document is de risicoanalyse. Hierin zijn de risico's per grondexploitatie opgenomen. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met 0,5% stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen?</p> <table border="1" data-bbox="188 1137 1189 1411"> <thead> <tr> <th colspan="2">GEVOELIGHEIDSANALYSE</th> <th colspan="3">€ gevolg</th> </tr> <tr> <th>Speiding</th> <th>voordelig</th> <th>waarschijnlijk</th> <th colspan="2">nadelig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>rentestand</td> <td>1,5%</td> <td>2,0%</td> <td colspan="2">2,5%</td> </tr> <tr> <td>kostenstijging</td> <td>1,0%</td> <td>2,0%</td> <td colspan="2">3,0%</td> </tr> <tr> <td>opbrengstenstijging</td> <td>1,0%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">-1,0%</td> </tr> <tr> <td>kostenraming verwerving, sloop en milieu</td> <td>1%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">1%</td> </tr> <tr> <td>kostenraming bouwrijp en woonrijp</td> <td>-10%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">10%</td> </tr> <tr> <td>kostenraming plankosten</td> <td>8%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">8%</td> </tr> <tr> <td>opbrengstenraming verkopen</td> <td>1%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">1%</td> </tr> <tr> <td>opbrengstenraming overige opbrengsten</td> <td>10%</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">10%</td> </tr> <tr> <td>tempo kosten & opbrengsten</td> <td>2 jaar kosten vertragen</td> <td>conform grex</td> <td colspan="2">2 jaar opbrengsten vertragen</td> </tr> </tbody> </table> <p>De MPG 2020 is door uw raad in juli 2020 vastgesteld, de financiële gevolgen waren reeds verwerkt in de jaarrekening 2019. We hadden als gevolg van de coronacrisis de gevoeligheidsanalyse reeds bijgesteld. Deze cijfers zijn sindsdien niet gewijzigd.</p> <p>De som van de nadelen worden beschouwd als de algemene economische risico's, die samen met de projectspecifieke risico's het totale risicoprofiel van het project vormen. Het totaal hiervan bedraagt € 10,5 miljoen. Hiervan kan € 2,2 miljoen worden gedekt uit winstverwachtingen van de financieel voordelige grondexploitaties. Het restant van het risicobedrag van € 8,3 miljoen dient afgedekt te worden in het weerstandsvermogen.</p> <p>Daarnaast schatten wij het risico van de strategische gronden op € 0,4 miljoen.</p> <p>Tot en met het eerste halfjaar loopt de kavelverkoop voor woningen volgens planning. De coronacrisis lijkt dan ook nog geen of beperkte impact te hebben. Landelijk zien we dat de werkloosheid stijgt, het consumentenvertrouwen daalt, maar de hypotheekrente blijft nog stabiel. Met name deze laatste pijler maakt dat de kavelverkoop nog loopt zoals verwacht.</p>	GEVOELIGHEIDSANALYSE		€ gevolg			Speiding	voordelig	waarschijnlijk	nadelig		rentestand	1,5%	2,0%	2,5%		kostenstijging	1,0%	2,0%	3,0%		opbrengstenstijging	1,0%	conform grex	-1,0%		kostenraming verwerving, sloop en milieu	1%	conform grex	1%		kostenraming bouwrijp en woonrijp	-10%	conform grex	10%		kostenraming plankosten	8%	conform grex	8%		opbrengstenraming verkopen	1%	conform grex	1%		opbrengstenraming overige opbrengsten	10%	conform grex	10%		tempo kosten & opbrengsten	2 jaar kosten vertragen	conform grex	2 jaar opbrengsten vertragen		8.700
GEVOELIGHEIDSANALYSE		€ gevolg																																																						
Speiding	voordelig	waarschijnlijk	nadelig																																																					
rentestand	1,5%	2,0%	2,5%																																																					
kostenstijging	1,0%	2,0%	3,0%																																																					
opbrengstenstijging	1,0%	conform grex	-1,0%																																																					
kostenraming verwerving, sloop en milieu	1%	conform grex	1%																																																					
kostenraming bouwrijp en woonrijp	-10%	conform grex	10%																																																					
kostenraming plankosten	8%	conform grex	8%																																																					
opbrengstenraming verkopen	1%	conform grex	1%																																																					
opbrengstenraming overige opbrengsten	10%	conform grex	10%																																																					
tempo kosten & opbrengsten	2 jaar kosten vertragen	conform grex	2 jaar opbrengsten vertragen																																																					

Wel zien we dat de kavelverkoop in de bedrijventerreinen achterblijft. Dit heeft uiteraard onze aandacht.									
<p>Gewaarborgde geldleningen</p> <p>De (gedeeltelijke) garantstelling van ca. € 138,7 mln. voor een tijdige betaling van rente en aflossing van leningen door woningbouwcorporaties wordt als nihil ingeschat, aangezien deze leningen zijn verstrekt onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast zijn er garanties, ca. € 360 mln., afgegeven in het kader van de NHG (Nationale Hypotheek Garantie). Ook dit risico wordt als nihil ingeschat.</p> <p>De overige garantstellingen zijn afgegeven t.b.v. zorg (o.a. Het Hooge Heem) en andere stichtingen (o.a. St. Visvliet). In totaal gaat het om circa € 15,5 mln. Het risico hiervan ramen we op 2%.</p>	310								
<p>Gemeenschappelijke regelingen</p> <p>Het risico van gemeenschappelijke regelingen is dat er een hogere bijdrage wordt gevraagd voor de afgesproken werkzaamheden. Tekorten bij een gemeenschappelijke regeling worden verrekend bij de deelnemende partijen. De belangrijkste gemeenschappelijke regelingen zijn de Veiligheidsregio, Publieke Gezondheid & Zorg en de Omgevingsdienst. De totale bijdrage aan deze drie regelingen is ca. € 6,9 miljoen: Hierbij is het begrote bedrag Veiligheidsregio een schatting. De begroting 2021 van de Veiligheidsregio wordt pas in december vastgesteld.</p> <p>Begroting 2021</p> <table> <tr> <td>Veiligheidsregio</td> <td>€ 4,0 mln (voorlopig).</td> </tr> <tr> <td>Publieke gezondheid en zorg</td> <td>€ 2,1 mln.</td> </tr> <tr> <td>Omgevingsdienst</td> <td>€ 0,8 mln.</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 6,9 mln.</td> </tr> </table> <p>Bij andere regelingen gaat het om (veel) kleinere bedragen.</p> <p>Het risico ramen we op 3% van € 6,9 miljoen.</p>	Veiligheidsregio	€ 4,0 mln (voorlopig).	Publieke gezondheid en zorg	€ 2,1 mln.	Omgevingsdienst	€ 0,8 mln.	Totaal	€ 6,9 mln.	207
Veiligheidsregio	€ 4,0 mln (voorlopig).								
Publieke gezondheid en zorg	€ 2,1 mln.								
Omgevingsdienst	€ 0,8 mln.								
Totaal	€ 6,9 mln.								
<p>Wachtgelden/ eigenrisicodragers personeel</p> <p>Voor wachtgelden van wethouders wordt een last op de begroting geraamd. De wachtgelden vormen daarom geen risico. Gemeente Westerkwartier is voor haar personeel eigenrisicodragers t.a.v. ziekte, maar kan ook te maken hebben met eventuele onvoorziene wachtgelden. Het risicobedrag ramen we op 1% van de loonsom van circa € 37 miljoen.</p>	370								
<p>Juridische claims</p> <p>Naar aanleiding van procedures waarin de gemeente Westerkwartier verwickeld is bestaat het risico dat de invorderingen (gedeeltelijk) worden gehonoreerd. In 2020 is een procedure op onderwijsgebied afgerond waardoor het risico juridische claims kan worden verlaagd van € 1,1 miljoen naar € 500.000.</p>	500								
<p>FLO bij Veiligheidsregio Groningen</p> <p>De gemeente Westerkwartier is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen (VRG). De VRG heeft zich genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening</p>	1.200								

<p>van ongeveer € 15,2 miljoen te treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie (FLO2018). Het eigen vermogen van VRG is daardoor sterk negatief. Zoals wettelijk geregeld moeten de deelnemende gemeenten tekorten in de GR opvangen. In de tweede helft van 2020 worden in overleg met de Provincie Groningen voorstellen uitgewerkt. De stand van zaken in september 2020 is dat in totaal voor € 13 miljoen moet worden aangevuld. Er zijn drie scenario's waarin gemeenten dit bedrag in 1 jaar, 5 jaar dan wel 10 jaar bijdragen. De bijdragen starten in boekjaar 2020. Voor het Westerkwartier gaat het in totaal om een bedrag van € 1,2 miljoen.</p> <p>In onze jaarrekening 2019 hadden we een bedrag van € 0,9 miljoen benoemd als risico.</p>	
<p>Overige</p> <p>Dit betreft diverse (kleinere) risico's, die niettemin wel politiek en bestuurlijk relevant zijn, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat in de hele Europese Unie dezelfde privacywetgeving geldt. Overtreedt de gemeente de AVG, dan kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een boete opleggen die kan oplopen tot € 20 miljoen. ◆ Daarnaast bestaat het risico van ransomwareaanvallen. Een ransomware aanval is een vorm van cybercrime waar kwaadwillende privebestanden versleutelen op het interne netwerk van een organisatie. Tegen betaling kunnen de bestanden weer worden ontsleuteld. Ook zijn er in dat geval kosten voor forensisch onderzoek en systeemherstel. ◆ De NAM-locaties in onze gemeente zorgen voor OZB-inkomsten. Door de ontwikkelingen op de gasmarkt moet waarschijnlijk voor locaties een nieuwe invulling gezocht worden. Hierdoor zal de waarde van de locaties en daarmee de OZB-opbrengst wijzigen. Op dit moment is nog te weinig bekend om het risico te kunnen kwantificeren. ◆ De coronacrisis heeft grote financiële effecten. We maken extra kosten en lopen inkomsten mis. Gemeenten ontvangen compensatie van het rijk. In hoeverre deze compensatie volledig is kan nog niet bepaald worden. 	500
TOTAAL	15.152

Uit de risico-inventarisatie is naar voren gekomen dat de omvang van de risico's worden ingeschat op € 15.152.000. In de jaarrekening 2019 zijn de risico's geschat op € 14.962.000. Het risico Algemene uitkering is € 465.000 hoger, bij Juridische claims € 600.000 lager en bij FLO Brandweer € 302.000 hoger. Daarnaast enkele actualisaties met beperkte wijzigingen.

Dit afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen van € 11.357 geeft dit een ratio van 0,75. Dit is onvoldoende. We verwachten in 2022 weer op een voldoende uit te komen.

Financiële kengetallen

Alle gemeenten zijn verplicht om vanaf het begrotingsjaar 2017 een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de financiële positie en de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente.

Omschrijving	Indicatoren gemeenten (%)				
	Begr 2020	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024
Netto schuldquote	97,6%	94,7%	89,4%	83,9%	77,9%
Netto schuldquote, gecorr. voor verstrekte leningen	97,6%	94,7%	89,4%	83,9%	77,9%
Solvabiliteitsratio	11,7%	9,3%	8,8%	10,3%	11,6%
Grondexploitatie	21,6%	20,0%	17,8%	15,4%	13,4%
Structurele exploitatieruimte	-1,6%	-1,3%	1,1%	1,9%	1,2%
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	116,0 %	113,7%	115,9%	115,9%	115,9%

Omschrijving	Normen VNG (%)		
	Vol-doende	Matig	Onvol-doende
Netto schuldquote	<90	90><130	>130
Netto schuldquote, gecorr.voor alle verstrekte leningen	<90	90><130	.>130
Solvabiliteitsratio	>50	20><50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	<95	95><105	>105

Als de kengetallen Westerkwartier worden gewogen aan de hand van de normen van de VNG is de conclusie (op begrotingsbasis) als volgt. De netto schuldquote en de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, kunnen voor 2021 als matig worden aangemerkt. Vanaf 2022 zijn deze kengetallen voldoende.

De solvabiliteit van de gemeente Westerkwartier is in alle jaren onvoldoende volgens normen van de VNG. De solvabiliteit is een indicatie is van de balanspositie van de gemeente. Door inzet van de algemene reserve verslechtert de solvabiliteit in 2021 en 2022. Daarna verbetert de solvabiliteit.

Het kengetal voor de grondexploitatie is net (niet) voldoende en beweegt zich in positieve richting.

Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte is voor 2021 – 1,3. Voor 2021 geldt dat de begroting niet structureel sluitend is. Voor de jaren vanaf 2022 is dat wel het geval.

Het kengetal woonlasten is volgens de normen van de VNG onvoldoende. Dit kengetal vergelijkt de verwachte woonlasten in een bepaald jaar met de landelijk gemiddelde woonlasten in het jaar ervoor. Voor 2021 zijn de berekende woonlasten Westerkwartier 13,7% hoger dan het landelijke gemiddelde 2020. In vergelijking met het Groninger gemiddelde waren de woonlasten Westerkwartier in 2020 lager (voor meerpersoonshuishoudens)

Paragraaf G – Lokale heffingen

Eén van de inkomstenbronnen voor de gemeenten zijn de gemeentelijke heffingen, met name belastingen en retributies. Deze heffingen zijn gebaseerd op publiekrechtelijke regels.

Concreet kunnen deze heffingen onderscheiden worden in:

- ◆ Algemene belastingen: hierbij bestaat geen duidelijke relatie tussen de dienstverlening en de belasting (met name onroerende-zaakbelastingen), de opbrengst vloeit rechtstreeks naar de algemene middelen;
- ◆ Rechten of retributies: dit zijn vergoedingen voor een publiekrechtelijke dienstverlening of voor het gebruik van voorzieningen waarbij tevens betaald moet worden indien de dienst niet gewenst is (afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- ◆ Leges: hierbij moet sprake zijn van een individuele tegenprestatie van de overheid (zoals het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen etc.).

De lokale heffingen vormen een onderdeel van de inkomsten van de gemeente en hebben als dekkingsmiddelen betrekking op verschillende beleidsvelden. Ze zijn dan ook door de hele begroting terug te vinden.

De gemeente Westerkwartier kent de volgende lokale heffingen:

- ◆ Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- ◆ Afvalstoffenheffing;
- ◆ Rioolheffing;
- ◆ Leges;
- ◆ Grafrechten;
- ◆ Liggelden;
- ◆ Reclamebelasting;
- ◆ Marktgelden.

In deze paragraaf wordt het beleid ten aanzien van deze lokale heffingen weergegeven. Conform artikel 10 van de BBV bespreekt deze paragraaf:

- a. de inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. de kostenonderbouwingen;
- d. de lokale lastendruk;

e. het kwijtscheldingsbeleid.

Inkomsten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opbrengsten uit de lokale heffingen. De opbrengsten leges persoonsadministratie, reisdocumenten en rijbewijzen zijn inclusief de rijksleges. Deze rijksleges worden afgedragen aan de Rijksoverheid.

Soort heffing	Programma	Begroting 2020 (oorspronkelijk)	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021
Onroerendezaakbelastingen	ADM	14.110	13.930	14.711
Afvalstoffenheffing	7	6.476	7.985	8.387
Rioolheffing	7	6.192	5.843	6.052
Omgevingsvergunning	8	1.708	2.108	1.264
Leges	0	594	594	597
Grafrechten	7	539	539	542
Liggelden	2	15	15	15
Reclamebelasting	0	27	0	27
Marktgeden	3	20	18	18
Totaal		29.681	31.031	31.614

OZB-opbrengst woningen		8.714	8.714	9.156
OZB-opbrengst niet-woningen		5.397	5.216	5.555
		14.110	13.930	14.711

Beleid

We kiezen ervoor om over de breedte van de dienstverleningstarieven nader onderzoek te doen naar de kosten die we maken en die we toerekenen. Over de uitkomsten daarvan informeren wij u bij de perspectiefnota 2021. We ramen hiervoor een extra opbrengst van € 0,35 mln ingaande 2022. Die raming heeft niet te maken met een verhoging van het kostenniveau, maar vindt met name zijn grondslag in een mogelijke aanpassing van de systematiek inzake kostendekkendheidscalculatie waarin ook de BTW kosten volledig betrokken kunnen worden. Een en ander vergt nader onderzoek.

Onroerende zaakbelastingen

De gemeente heft OZB van de eigenaren van alle onroerende zaken, uitgezonderd die welke volgens de wet of volgens de gemeentelijke verordening zijn vrijgesteld. Voor de niet-woningen wordt ook nog een gebruikersbelasting van een onroerende zaak geheven. In de verordening zijn vrijstellingen opgenomen voor bijvoorbeeld kerken, begraafplaatsen, straatmeubilair en agrarische bedrijfsgronden.

Jaarlijks besluit de raad hoeveel de opbrengst van de OZB moet zijn. De tarieven van de OZB, die deze opbrengst moeten realiseren, worden berekend aan de hand van de concept-taxatiewaarden van het komende jaar.

In de begroting 2020 hebben we aangegeven in 2020 een 10% hogere opbrengst te willen realiseren en in 2021 en 2022 een stijging met 5%. In de perspectiefnota 2021 presenteerden we een niet sluitend meerjarenbeeld. We kiezen ervoor om de voorgenomen stijging van 5% in 2021 door te voeren. De begrote opbrengst OZB stijgt in 2021 met € 600.000.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Ook is de gemeente wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Bij de bepaling van tarieven voor beide heffingen streven we naar 100% kostendekkendheid. Kosten die betrekking hebben op de zorgplichten voor water worden doorberekend in de rioolheffing. Kosten voor de inzameling, afvoer en verwerking van afval worden verhaald via de afvalstoffenheffing. De voorlopige tarieven 2021 zijn berekend. Deze tarieven worden definitief vastgesteld in de raad van december. De voorlopige tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn € 164 vastrecht en € 0,45 en € 0,25 per kg. voor respectievelijk grijs- en groenafval. Het vastrecht stijgt met € 3. Dit wordt veroorzaakt door een stijging met de prijsindex van 1,7%. De rioolheffing stijgt met € 4 naar € 223. De stijging als gevolg van de herijking van baten en lasten wordt gecompenseerd door een verhoging van het tarief 2020 met de prijsindex van 1,7%.

Hieronder wordt in een tweetal tabellen de kostendekkendheid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing weergegeven.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing 2021	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-8.161.248
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	838.036
Netto kosten taakveld	-7.323.212
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. (omslag)rente	-123.702
BTW	-1.225.061
Totale kosten	-8.671.975
Opbrengst heffingen	8.387.172
Dekkingspercentage	96,7%

Kostendekkendheid Riolering 2021	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-4.595.765
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	12.829

Netto kosten taakveld	-4.582.936
Toe te rekenen kosten 1)	
Kolken reinigen (100%)	-109.000
Straatvegen (50%)	-71.000
Slootschonen (50%)	-113.339
Baggeren (50%)	-200.000
Overhead incl. (omslag)rente	-184.919
BTW	-746.427
Totale kosten	-6.007.621
Opbrengst heffingen	6.051.986
Dekkingspercentage	100,7%

1) Ten aanzien van de percentages bij het gedeeltelijk toerekenen van kosten (functioneel ondergebracht bij programma 2) gelden de volgende overwegingen:

Straatvegen

Door wegen frequent te vegen komt er minder vuil in de kolken terecht. Hierdoor is de kans op verstoppingen minder groot en blijven de kolken en riolen schoner. Om die reden is besloten dat 50% van de veegkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Slootschonen

De watergangen zijn voorzieningen van het water- en rioolsysteem die als functie hebben overtollig regenwater en grondwater af te voeren. Duikers zijn buizen onder bijvoorbeeld wegen welke twee watergangen met elkaar verbinden. Voor een goede doorstroming en om wateroverlast te voorkomen is het nodig dat deze watergangen en duikers voldoende berging en afvoercapaciteit hebben. Dat betekent dat de duikers vrij van slib zijn en de watergangen voldoende doorstroming hebben om het water af te voeren. Verder moeten water- en overplanten de doorstroming niet belemmeren. Om die reden wordt 50% van de onderhoudskosten aan de watergangen (maaien, onderhoud) toegerekend aan de kosten 1 rioolheffing.

Baggeren

Het baggeren van watergangen is noodzakelijk om de aan- en afvoer van de watergangen te garanderen, daarnaast om eventuele vervuiling vanuit de riooloverstorten en met regenwater meegespoeld sediment te verwijderen. Het baggerbudget wordt gedekt vanuit de rioolheffing, indien het werkzaamheden betreffen die vallen onder de zorgplicht van de gemeente. Dat betreft baggeren in watergangen bij riooloverstorten of baggeren om de afvoer van regenwater te verbeteren. Uitgangspunt is dat 50% van de baggerkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Leges

De gemeente kan de kosten van dienstverlening in rekening brengen bij de mensen die deze dienst

vragen. Binnen de Legesverordening zijn er verschillende diensten, waaronder burgerlijke stand, persoonsadministratie, reisdocumenten, rijbewijzen en omgevingsvergunningen. Leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Grafrechten, liggelden en marktgeden

Deze heffingen worden geheven voor specifieke uitgaven van de betreffende diensten en producten. De tarieven van deze heffingen mogen wettelijk gezien maximaal kostendekkend zijn. Jaarlijks worden de tarieven gecorrigeerd met het inflatiepercentage.

Reclamebelasting

We hebben het voornemen om in het jaar 2021 in het centrumgebied van de kernen Leek en Zuidhorn reclamebelasting te heffen. De heffing bestaat uit één vast bedrag. De opbrengsten uit deze heffing worden, na aftrek van de perceptiekosten, uitgekeerd aan de Stichting Ondernemersfonds van Leek en Zuidhorn. Het bestuur van deze stichtingen beheert het ondernemersfonds en financiert activiteiten die in het kader van economie, recreatie, evenementen, promotie en/of beleving plaatsvinden in het winkelgebied van het centrum van Leek en Zuidhorn.

Niet geheven belastingen

De gemeente Westerkwartier heft geen precariobelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting en baatbelasting. De opbrengst van de hondenbelasting zou niet opwegen tegen de kosten van de heffing, de omvang van de toeristische sector rechtvaardigt niet de heffing van de toeristenbelasting. Ook kent de gemeente geen parkeerdruk die het opportuun maakt parkeerbelasting te heffen. In het Westerkwartier is evenmin behoefte aan een baat, precario- of forensenbelasting.

Lokale lastendruk

De meeste inwoners van Westerkwartier betalen OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB is gesplitst in een eigenarenbelasting voor woningen, eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De te betalen belasting wordt bepaald op basis van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing gaat het om het doorberekenen van de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De kosten worden via een vast bedrag en gedifferentieerd tarief verhaald op alle gebruikers van woonpercelen. Het vast recht is een bedrag per perceel en per belastingjaar. Het gedifferentieerde tarief is per kilogram ingezamelde afvalstoffen. Bij het gedifferentieerd tarief wordt een onderscheid gemaakt tussen grijs en groen afval.

Rioolheffing

Rioolheffing is van toepassing voor gebruikers van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de rioolheffing gaat het om de bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling en het transport van huishoudelijk

afvalwater, de inzameling het transport voor bedrijfsafvalwater en de inzameling en verwerking van hemelwater.

Tarieven

Tarieven	2020	2021
OZB woningen	0,1516%	ntb
OZB niet-woning eigenaar	0,2460%	ntb
OZB niet-woning gebruiker	0,1876%	ntb
Afvalstoffenheffing - vast recht	€ 161,00	€ 164,00
Afvalstoffenheffing - grijs	€ 0,45	€ 0,45
Afvalstoffenheffing - groen	€ 0,25	€ 0,25
Rioolrecht	€ 219,12	€ 223,00

Lokale lastendruk

Het Coelo brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Hierin is een groot aantal tarieven en vergelijkingen opgenomen. In de inleiding hebben we een overzicht opgenomen van de woonlasten meerpersoonshuishoudens met een eigen woning. Deze lasten bedragen in Westerkwartier € 825 en in de provincie Groningen gemiddeld € 833.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Westerkwartier kent geen kwijtschelding, maar wel een minimabeleid. Het gaat in dit kader om een tegemoetkoming in de kosten van de gemeentelijke belastingen.

Paragraaf H – Novatec

Sociaal werkbedrijf van de gemeente Westerkwartier

Begroting 2021, meerjarig beeld 2022 - 2024

Algemeen

Inmiddels maakt het sociaal werkbedrijf al meer dan anderhalf jaar onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie van het Westerkwartier. Met de vorming van de gemeente Westerkwartier per 1 januari 2019 is naast de samensmelting van de vier ambtelijke organisaties ook Novatec onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie. Novatec is niet alleen werkzaam voor inwoners van de gemeente Westerkwartier, maar verleent ook diensten aan inwoners van de gemeente Noordenveld. Hiervoor zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten tussen beide gemeenten.

Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen is besloten om de financiën van Novatec in een aparte paragraaf op te nemen in de programmabegroting van de gemeente. In tegenstelling tot vorig jaar is inmiddels de vertaling van het resultaat van Novatec naar de programmabegroting 2021 van de gemeente volledig gemaakt. Daarbij is ook vanuit het maatregelenpakket ombuigingen 2021 – 2024 een cumulatieve reeks van € 50.000 jaarlijks verwerkt aan opbrengsten door de inzet van nieuwe doelgroepen binnen het bedrijf. Dit om de afname van personeel vanuit de sociale werkvoorziening (sw) te compenseren. Hiermee kan de werkzame populatie bij Novatec ongeveer op hetzelfde niveau blijven.

Het afgelopen jaar is intensief nagedacht over de verdere inbedding van het bedrijf Novatec in de gemeentelijke organisatie. In de zogenoemde detailstructuur van de gemeentelijke organisatie is daarover in de aanloop naar de herindeling (januari 2018) het volgende geschreven:

"Het samengaan van een gemeente en een sociale werkvoorziening is bijzonder en complex. Om deze reden wordt een overgangstermijn gehanteerd van vijf jaar. Vanwege de specifieke doelgroep en de specifieke bedrijfsmatige activiteiten die in Novatec plaatsvinden en het eigen netwerk van het werkvoorzieningsschap, wordt de bestaande infrastructuur behouden en uiteindelijk volledig ingepast in de nieuwe organisatie (...). Voor de herkenbaarheid van het werkbedrijf worden de teamactiviteiten tijdelijk gepositioneerd als apart organisatieonderdeel, met een eigen merk."

Eind vorig jaar hebben wij besloten om voor de verdere inbedding van het bedrijf binnen de gemeente een periode van drie jaar (2019 t/m 2021) uit te trekken, in plaats van de hiervoor genoemde periode van vijf jaar. Hierover hebben wij uw raad geïnformeerd per brief d.d. 16 december 2019. Per 1 januari 2022 wordt Novatec aangestuurd door één teamleider met als specifiek aandachtspunt de borging van de bedrijfsmatige positie van Novatec. Vanaf dat moment heeft Novatec geen aparte directeur meer. In de aanloop daar naar toe is halverwege dit jaar een belangrijke stap gezet. Vanaf de zomer 2020 bestaat Novatec uit twee bedrijfsonderdelen: het

beschutte bedrijf en de detachingsfaciliteit. Beide bedrijfsonderdelen kennen een ambtelijke staf die in één ambtelijk team zijn ondergebracht: Beschut en Detacheringen. Naast dit team heeft Novatec ook het team Ondersteuning Werk waar alle ondersteunende functies van het bedrijf zijn ondergebracht, zoals ten aanzien van personeel en financiën. De eerstkomende maanden wordt de positiebepaling van deze ondersteunende functies onderzocht. Daarin wordt enerzijds gekeken naar de specifieke behoeftes van de doelgroep en het specifieke bedrijfsmatige karakter van Novatec en anderzijds naar de maximale integratie in de gemeentelijke organisatie.

In feite heeft Novatec een werkgeversrol voor medewerkers met een indicatie sw (sociale werkvoorziening) en medewerkers met een indicatie 'nieuw beschut' onder de Participatiewet. Naar de peildatum 30 juni 2020 betreft het 377 sw-medewerkers en 23 medewerkers 'nieuw beschut'. Naast de werkgeversrol heeft Novatec een rol met betrekking tot het in stand houden van een bedrijfsmatige infrastructuur: de productieomgeving van het beschutte bedrijf en de detachingsfaciliteit. Deze rollen zijn als uitgangspunt genomen bij de samenstelling van de begroting van Novatec voor het jaar 2021 en het meerjarig beeld 2022 – 2024. Daarbij is ook rekening gehouden met de eerder genoemde ombuiging in het kader van het maatregelenpakket ombuigingen 2021 – 2024.

In deze paragraaf wordt eerst de begroting in cijfers gepresenteerd, gevolgd door een toelichting daarop. Apart daarvan is een investeringsoverzicht opgenomen. De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de werkzame populatie bij Novatec (in SE's en FTE's).

Financieel: begroting 2021 en meerjarig beeld tot en met 2024.				
	* € 1.000	Begroting 2021: meerjarig		
	Begroting 2021	2022	2023	2024
Opbrengsten:				
Beschut werken: SW bestand	906	897	888	879
Beschut werken: nieuw beschut: productie	73	82	91	100
Nieuw beschut: begeleiding P-Budget	138	149	161	172
Groepsdetachering	969	950	900	852
Individuele detachering	1.083	1.037	968	922
Begeleid Werken	728	740	745	738
Totaal opbrengsten	3.897	3.855	3.753	3.663
Kostprijs opbrengsten:				
Beschut werken: inkopen	196	196	196	196
Loonkosten afspraakbanen/re-integratiebanen e.d.	50	50	50	50
Loonkostensubsidie Begeleid werken	335	340	343	339
Totaal kostprijs opbrengsten	581	586	589	585
Totaal brutomarge	3.316	3.269	3.164	3.078
Overige opbrengsten:				
DVO: tarief Noordenveld	166	166	166	166
Nieuwe doelgroepen, afspraakbanen e.d.	50	100	150	200
Huuropbrengsten	31	28	27	27
Totaal overige opbrengsten	247	294	343	393
Personeelskosten niet SW personeel	1.808	1.756	1.756	1.756
Overige personeelskosten	82	82	82	82
Externe inzet	27	27	27	27
Machinekosten	107	102	107	100
Huisvestingskosten				
- energiekosten	153	153	153	153
- overige huisvestingskosten	153	116	121	119
Vervoermiddelen:	49	49	49	49
Algemene kosten	190	190	190	190
Kantoorkosten	56	56	56	56
Verkoopkosten	12	12	12	12
Ontwikkelingskosten	0	0	0	0
Afschrijvingen	124	123	91	77
Financieringskosten	4	4	4	4
Totaal bedrijfskosten	2.765	2.670	2.648	2.625
Bedrijfsresultaat: exclusief compensatie frictiekosten	798	893	859	846
Bijzondere baten en lasten:				
Compensatie frictiekosten opheffing GR Novatec	400	400	400	
Totaal bijzondere baten en lasten	400	400	400	0
Bedrijfsresultaat: inclusief compensatie frictiekosten	1.198	1.293	1.259	846
Loonkosten SW personeel	8.438	8.224	7.854	7.582
Af: Subsidiebijdrage SW	6.930	6.650	6.329	6.057
Subsidieresultaat SW oud	-1.508	-1.574	-1.525	-1.525
Loonkosten Nieuw Beschut	477	504	531	558
Af: Loonkostensubsidie Nieuw Beschut	273	289	304	320
Subsidieresultaat Nieuw Beschut	-204	-215	-227	-238
Lage inkomensvoordeel (LIV)	110	109	105	104
Impuls beschut werk				
Totaal resultaat	-404	-387	-388	-813

Toelichting begroting 2021 en meerjarig beeld

Opbrengsten

Opbrengsten beschut werken: 2021: € 979.000.

De opbrengsten uit beschut werken bestaan uit de productie door de sw-doelgroep aangevuld met de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. Hierbij is uitgegaan van de tendens dat het natuurlijk verloop als gevolg van pensionering van de sw-doelgroep opgevangen wordt door de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de terugval van sw-medewerkers vanuit de detacheringen en begeleid werken naar de beschutte omgeving. De opbrengsten van het beschut bedrijf blijven hierdoor meerjarig op hetzelfde niveau namelijk € 979.000. De geraamde opbrengsten van het beschutte bedrijf, onderverdeeld naar de afdelingen, zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Totaal	Inpak	Food	Kringloop	Kwekerij	Spuiterij
€ 979.000	€ 350.000	€ 29.000	€ 230.000	€ 140.000	€ 230.000

Opbrengsten: begeleiding P-budget: 2021: € 138.000.

De hier geraamde opbrengst betreft het deel van het rijksbudget begeleidingsmiddelen Beschut Werk wat betrekking heeft op de medewerkers nieuw beschut van Novatec. Het bedrag dat voor de begeleiding van een beschutte werkplek beschikbaar is bedraagt € 7.700 per jaar. De begrote opbrengst is voor 2021 gecalculeerd op € 138.000 en loopt op tot € 172.000 in 2024.

Opbrengsten groepsdetachering: 2021: € 969.000.

De hier geraamde opbrengst groepsdetachering betreft de doorberekening van de sw-medewerkers die werkzaam zijn in de groenvoorziening van de gemeente Westerkwartier. Zo is er een juiste toerekening naar de betreffende taakvelden in de gemeentelijke begroting.

Opbrengsten individuele detacheringen: 2021: € 1.083.000.

De hier geraamde opbrengsten betreffen de opbrengsten van de gedetacheerde sw-medewerkers bij diverse werkgevers. Hierbij is uitgegaan van de gemiddelde opbrengst per Se van het jaar 2019 en de omzet ontwikkeling tot en met juni 2020. Bij het tarief voor het jaar 2021 en verder is rekening gehouden met de tariefsverhoging conform de consumentenprijsindex (CPI).

Opbrengsten Begeleid werken: 2021: € 728.000.

De hier geraamde opbrengsten zijn de rijksbijdragen van de sw-medewerkers die in dienst zijn bij verschillende werkgevers. Na opgave van de gewerkte uren wordt een deel van deze rijksbijdrage doorbetaald aan de werkgever. In het jaar 2021 betreft het gemiddeld 26,28 SE's. De rijksbijdrage per standaard eenheid (Se) is voor 2021 € 27.712.

Kostprijs opbrengsten

Beschut werken: inkopen: 2021 € 196.000.

Het betreft met name inkoop van verpakkingsmaterialen voor de inpakafdeling, inkoopmaterialen voor de spuiterij en inkoop potgrond voor de kwekerij. De inkoopkosten bedragen 20% van de geraamde omzet beschut van € 979.000.

Loonkosten afspraakbanen en re-integratiebanen: 2021: € 50.000.

Het betreft hier de loonkosten via de payrollorganisatie Abiant van een viertal medewerkers die werkzaam zijn in de groenvoorziening van de gemeente. De geraamde kosten zijn de loonkosten verminderd met loonkostensubsidie.

Loonkostensubsidie Begeleid werken: 2021: € 335.000.

De hier opgenomen kosten betreft de verstrekte loonkostensubsidie aan de werkgevers. Gemiddeld wordt er 46% van de rijkssubsidie uitbetaald aan de werkgevers.

Overige opbrengsten

Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) gemeente Noordenveld: 2021: € 166.000.

De hier geraamde opbrengsten zijn het resultaat van de afspraken die naar aanleiding van de opheffing van de GR Novatec zijn gemaakt tussen de gemeente Noordenveld en de gemeente Westerkwartier. De dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten voor inwoners van de gemeente Noordenveld die een beschutte werkplek hebben bij Novatec of via Novatec gedetacheerd zijn bij een private onderneming. Deze DVO's zijn op voorcalculatiebasis geraamd (€ 166.000). De dienstverleningsovereenkomst die in 2019 is afgesloten voor het coachen van inwoners van de gemeente Noordenveld die via individuele detachering en begeleid werken werkzaam zijn bij werkgevers is per 1 juli 2020 beëindigd.

Inzet nieuwe doelgroepen: 2021: €50.000.

In de komende jaren zal het aantal mensen in de sociale werkvoorziening geleidelijk afnemen, met name door pensionering. Vanaf 2021 willen we het totaal aantal bij en via Novatec werkzame mensen minimaal op peil houden door inzet van nieuwe doelgroepen: afspraakbanen in de detacheringsfaciliteit en werkervaringsplaatsen (arbeidsfit) in het beschutte bedrijf. We verwachten hiermee cumulatief jaarlijks een netto opbrengst van € 50.000 te genereren.

Huuropbrengsten: 2021: € 31.000.

Het betreft hier de geraamde huuropbrengsten van de dienstwoning (€ 5.000) en de verhuur van ruimtes aan het Alfa-college (€ 11.000). Daarnaast zijn de opbrengsten van tijdelijke opslag van goederen in het magazijn onder deze noemer opgenomen (€ 15.000).

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten zijn in het meerjarig beeld opgenomen tegen constante prijzen. Daarbij is rekening gehouden met een prijsindex van 2,8% ten opzichte van het jaar 2020 voor de betreffende onderdelen.

Personeelskosten niet-sw personeel: 2021: € 1.808.000.

Het betreft hier de loonkosten van het ambtelijk personeel. Het gaat hier met name om de loonkosten van de teams Beschut en Detacheringen (zie onder Algemeen) en Ondersteuning werk. Daarnaast zijn de loonkosten van de directeur en de teamleiders verhoudingsgewijs opgenomen. Verder zijn de loonsommen van een secretaresse (volledig) en een ICT-medewerker (dagdeel in de week) uit andere ambtelijke teams opgenomen.

Overige personeelskosten: 2021: € 82.000.

De overige personeelskosten zijn op basis van de gerealiseerde cijfers 2019 en de cijfers 2020 tot nu toe geraamd. Het gaat hier met name om reiskosten, cursussen, congressen en vakliteratuur.

Externe inzet: 2021: € 27.000.

De geraamde externe inzet betreft met name de inzet op het gebied van acquisitie en veiligheid.

Machinekosten: 2021 € 107.000.

Bij de raming van de machinekosten is uitgegaan van de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020. Het gaat hierbij met name om onderhoudskosten en kosten hulpstoffen.

Energiekosten: 2021: € 153.000.

De raming van de energiekosten is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020.

Overige huisvestingskosten: 2021: € 153.000.

De overige huisvestingskosten bestaan uit de kosten onderhoud, vaste lasten, verzekeringen, schoonmaakkosten en beveiliging. Bij de kosten onderhoud zijn de kosten volgens het opgestelde MJOP (Meerjarenonderhoudsplan) gemeentelijke gebouwen opgenomen.

Vervoermiddelen: 2021: € 49.000.

De raming van de kosten vervoermiddelen is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers tot en met juni 2020. De kosten vervoermiddelen bestaan uit de kosten onderhoud, brandstof, verzekering en houderschapsbelasting.

Algemene kosten/kantoorkosten/verkoopkosten: 2021: € 258.000.

De raming van deze kosten is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020. De algemene kosten bestaan met name uit afvalkosten, telefoonkosten, ICT-kosten, verkoopkosten, kosten wsw loonadministratie, accountantskosten, kosten dienstverlening. De kantoorkosten bestaan met name uit portokosten, kopieerkosten en contributies.

Afschrijvingen: 2021: € 124.000.

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend op basis van de aanwezige activa ultimo 2019, verhoogd met de afschrijvingen op de verwachte investeringen 2020- 2024 en verminderd met de afschrijvingen op verwachte desinvesteringen 2020-2024.

Financieringskosten: 2021: € 4.000.

Novatec heeft geen langlopende leningen meer. De geraamde kosten betreffen de kosten betalingsverkeer van de BNG.

Bijzondere baten en lasten

Compensatie frictiekosten als gevolg van de opheffing van de GR Novatec: 2021: € 400.000.

Door de opheffing van de GR Novatec per 1 januari 2019 ontstaan er frictiekosten. Dit is het gevolg van de overname van een deel van de inwoners van Noordenveld door de gemeente Noordenveld.

In nauw overleg met de gemeente Noordenveld zijn de frictiekosten Novatec op € 400.000 per jaar gecalculeerd voor een periode van 5 jaar (2019 t/m 2023). Naast de opheffing van de GR Novatec is ook de ISD Noordenkwartier opgeheven.

De totale vereffening van de ISD en Novatec is uiteindelijk met gesloten beurs gerealiseerd.

De gecalculeerde frictiekosten Novatec worden onder het taakveld 04 overhead verantwoord.

Subsidieresultaat SW: 2021: € 1.508.000 (negatief).

Loonkosten sw-medewerkers: 2021: € 8.438.000.

Loonkosten SW lonen via Novatec	€ 10.117.000
Doorberekende loonkosten gemeente Noordenveld	€ 1.679.000
Loonkosten ten laste van Novatec	€ 8.438.000

De loonkosten 2021 van de sw-medewerkers zijn gebaseerd op de realisatie 2019 en de CAO ontwikkeling 2020. De cao heeft een looptijd van 1 jaar, van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Per 1 juli 2020 loonsverhoging 1,6% en per 1 januari 2021 loonsverhoging 1,6%. Voor 2021 en het meerjarenbeeld 2022-2024 is uitgegaan van € 33.158 per medewerker (Se). De totale loonkosten komen hiermee uit op € 10.117.000 (305,13 Se x € 33.158). De loonkosten (€ 1.679.000) die betrekking hebben op de inwoners van de gemeente Noordenveld (totaal 50,65 Se) worden conform de DVO doorberekend aan de gemeente Noordenveld. Per saldo komen de loonkosten hiermee op € 8.438.000.

Subsidie SW: 2021: € 6.930.000.

Wsw-subsidie conform meicirculaire	€ 7.658.000
waarvan: Begeleid werken	-€ 728.000
Subsidie bijdrage	€ 6.930.000

Onder de Participatiewet is binnen het Gemeentefonds een Participatiebudget beschikbaar. Onderdeel van dit Participatiebudget is een bedrag voor de sociale werkvoorziening. Het opgenomen budget is gebaseerd op de Meicirculaire 2020. Voor het jaar 2021 is het budget € 7.658.370. Van dit budget heeft € 728.271 betrekking op het onderdeel Begeleid werken. Per saldo komt het subsidieresultaat SW hiermee op € 1.508.000 negatief over het jaar 2021.

Subsidieresultaat Nieuw Beschut: 2021: € 204.000 (negatief)

Loonkosten nieuw beschut: 2021: € 477.000.

De loonkosten zijn op basis van de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers tot en met juni 2020. Voor het jaar 2021 is uitgegaan van gemiddelde loonsom van € 18.000 per persoon. Meerjarig is uitgegaan van een instroom van 3 plaatsen per jaar (= gemiddeld 1,5 fte).

Loonkostensubsidie nieuw beschut: 2021: € 273.000.

De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage kwam, mede door de payrollconstructie, bij de jaarrekening 2019 uit op 57,28% van de loonkosten. Dit percentage is ook gehanteerd voor 2021 tot en met 2024.

Lage inkomensvoordeel (LIV): 2021: € 110.000.

Met deze maatregel worden werkgevers gecompenseerd bij de inzet van werknemers die inkomens hebben tot 125% van het wettelijk minimumloon (WML).

Bij loon van 100 tot 110% WML is het werkgeversvoordeel € 2.000 per FTE per jaar. Bij loon van 110 tot 125% WML is het werkgeversvoordeel € 1.000 per FTE per jaar. Beide op basis van een 40-urige werkweek.

Totaalresultaat

Het totaalresultaat van het bedrijf Novatec over het jaar 2021 wordt geraamd op een tekort van € 404.000.

Investeringsoverzicht.

Omschrijving	Jaar van aanschaf				Totaal
	2021	2022	2023	2024	
Dakafwerkingen Feithsweg 4	€ 434.393				€ 434.393
Totaal kachels + aanpassen leidingen	€ 70.688				€ 70.688
Nieuw + vernieuwen gebouwen Kwekerij	€ 260.000				€ 260.000
Totaal voorgenomen investeringen	€ 765.081	€ 0	€ 0	€ 0	€ 765.081

Conform regelgeving van de gemeente Westerkwartier worden investeringen tot € 25.000 niet geactiveerd. Deze kosten komen dus niet tot uitdrukking bij de post Afschrijvingen.

De opgenomen investeringsbedragen hebben betrekking op bouwkundige ingrepen en Investeringsoverzicht. Deze zijn in principe opgenomen in het MJOP (=meerjarenonderhoudsplan) gemeentelijke gebouwen. In dit overzicht geldt dat niet voor de derde post inzake de Kwekerij. Dit wordt opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2020 van de gemeente.

Belangrijk aandachtspunt is de daadwerkelijke uitvoering van de opgenomen investeringen. Daarmee wordt een pas op de plaats gemaakt tot in ieder geval het voorjaar van 2021 in afwachting van de besluitvorming over het programmaplan huisvesting van de gemeentelijke werklocaties. Hierin gaat het over de kantoorlocaties, de locaties buitendienst en de locaties Novatec (hoofvestiging, gebouw Spuiterij, gebouw Kringloopcentrum en opstallen Kwekerij).

Vorenstaande geldt niet voor de voorgenomen investeringen op de Kwekerij. Deze bouwkundige ingrepen zijn nodig voor een solide bedrijfsvoering van dit onderdeel van het beschutte bedrijf.

Toelichting begroting 2021 en meerjarig beeld

Opbrengsten

Opbrengsten beschut werken: 2021: € 979.000.

De opbrengsten uit beschut werken bestaan uit de productie door de sw-doelgroep aangevuld met de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. Hierbij is uitgegaan van de tendens dat het natuurlijk verloop als gevolg van pensionering van de sw-doelgroep opgevangen wordt door de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de terugval van sw-medewerkers vanuit de detacheringen en begeleid werken naar de beschutte omgeving. De opbrengsten van het beschut bedrijf blijven hierdoor meerjarig op hetzelfde niveau namelijk € 979.000. De geraamde opbrengsten van het beschutte bedrijf, onderverdeeld naar de afdelingen, zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Opbrengsten: begeleiding P-budget: 2021: € 138.000.

De hier geraamde opbrengst betreft het deel van het rijksbudget begeleidingsmiddelen Beschut Werk wat betrekking heeft op de medewerkers nieuw beschut van Novatec. Het bedrag dat voor de begeleiding van een beschutte werkplek beschikbaar is bedraagt € 7.700 per jaar. De begrote opbrengst is voor 2021 gecalculeerd op € 138.000 en loopt op tot € 172.000 in 2024.

Opbrengsten groepsdetachering: 2021: € 969.000.

De hier geraamde opbrengst groepsdetachering betreft de doorberekening van de sw-medewerkers die werkzaam zijn in de groenvoorziening van de gemeente Westerkwartier. Zo is er een juiste toerekening naar de betreffende taakvelden in de gemeentelijke begroting.

Opbrengsten individuele detacheringen: 2021: € 1.083.000.

De hier geraamde opbrengsten betreffen de opbrengsten van de gedetacheerde sw-medewerkers bij diverse werkgevers. Hierbij is uitgegaan van de gemiddelde opbrengst per Se van het jaar 2019 en de omzet ontwikkeling tot en met juni 2020. Bij het tarief voor het jaar 2021 en verder is rekening gehouden met de tariefsverhoging conform de consumentenprijsindex (CPI).

Opbrengsten Begeleid werken: 2021: € 728.000.

De hier geraamde opbrengsten zijn de rijksbijdragen van de sw-medewerkers die in dienst zijn bij verschillende werkgevers. Na opgave van de gewerkte uren wordt een deel van deze rijksbijdrage doorbetaald aan de werkgever. In het jaar 2021 betreft het gemiddeld 26,28 SE's. De rijksbijdrage per standardeenheid (Se) is voor 2021 € 27.712.

Kostprijs opbrengsten

Beschut werken: inkopen: 2021 € 196.000.

Het betreft met name inkoop van verpakkingsmaterialen voor de inpakafdeling, inkoopmaterialen voor de spuiterij en inkoop potgrond voor de kwekerij. De inkoopkosten bedragen 20% van de geraamde omzet beschut van € 979.000.

Loonkosten afspraakbanen en re-integratiebanen: 2021: € 50.000.

Het betreft hier de loonkosten via de payrollorganisatie Abiant van een viertal medewerkers die werkzaam zijn in de groenvoorziening van de gemeente. De geraamde kosten zijn de loonkosten verminderd met loonkostensubsidie.

Loonkostensubsidie Begeleid werken: 2021: € 335.000.

De hier opgenomen kosten betreft de verstrekte loonkostensubsidie aan de werkgevers. Gemiddeld wordt er 46% van de rijkssubsidie uitbetaald aan de werkgevers.

Overige opbrengsten

Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) gemeente Noordenveld: 2021: € 166.000.

De hier geraamde opbrengsten zijn het resultaat van de afspraken die naar aanleiding van de opheffing van de GR Novatec zijn gemaakt tussen de gemeente Noordenveld en de gemeente Westerkwartier. De dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten voor inwoners van de gemeente Noordenveld die een beschutte werkplek hebben bij Novatec of via Novatec gedetacheerd zijn bij een private onderneming. Deze DVO's zijn op voorcalculatiebasis geraamd (€ 166.000). De dienstverleningsovereenkomst die in 2019 is afgesloten voor het coachen van inwoners van de gemeente Noordenveld die via individuele detachering en begeleid werken werkzaam zijn bij werkgevers is per 1 juli 2020 beëindigd.

Overige opbrengsten: 2021: € 31.000.

Het betreft hier de geraamde huuropbrengsten van de dienstwoning (€ 5.000) en de verhuur van ruimtes aan het Alfa-college (€ 11.000). Daarnaast zijn de opbrengsten van tijdelijke opslag van goederen in het magazijn onder deze noemer opgenomen (€ 15.000).

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten zijn in het meerjarig beeld opgenomen tegen constante prijzen. Daarbij is rekening gehouden met een prijsindex van 2,8% ten opzichte van het jaar 2020 voor de betreffende onderdelen.

Personeelskosten niet-sw personeel: 2021: € 1.808.000.

Het betreft hier de loonkosten van het ambtelijk personeel. Het gaat hier met name om de loonkosten van de teams Beschut en Detacheringen (zie onder Algemeen) en Ondersteuning werk. Daarnaast zijn de loonkosten van de directeur en de teamleiders verhoudingsgewijs opgenomen. Verder zijn de loonsommen van een secretaresse (volledig) en een ICT-medewerker (dagdeel in de week) uit andere ambtelijke teams opgenomen.

Overige personeelskosten: 2021: € 82.000.

De overige personeelskosten zijn op basis van de gerealiseerde cijfers 2019 en de cijfers 2020 tot nu toe geraamd. Het gaat hier met name om reiskosten, cursussen, congressen en vakliteratuur.

Externe inzet: 2021: € 27.000.

De geraamde externe inzet betreft met name de inzet op het gebied van acquisitie en veiligheid.

Machinekosten: 2021 € 107.000.

Bij de raming van de machinekosten is uitgegaan van de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020. Het gaat hierbij met name om onderhoudskosten en kosten hulpstoffen.

Energiekosten: 2021: € 153.000.

De raming van de energiekosten is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020.

Overige huisvestingskosten: 2021: € 153.000.

De overige huisvestingskosten bestaan uit de kosten onderhoud, vaste lasten, verzekeringen, schoonmaakkosten en beveiliging. Bij de kosten onderhoud zijn de kosten volgens het opgestelde MJOP (Meerjarenonderhoudsplan) gemeentelijke gebouwen opgenomen.

Vervoermiddelen: 2021: € 49.000.

De raming van de kosten vervoermiddelen is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers tot en met juni 2020. De kosten vervoermiddelen bestaan uit de kosten onderhoud, brandstof, verzekering en houderschapsbelasting.

Algemene kosten/kantoorkosten/verkoopkosten: 2021: € 258.000.

De raming van deze kosten is gebaseerd op de realisatiecijfers 2019 en realisatiecijfers 1^e halfjaar 2020. De algemene kosten bestaan met name uit afvalkosten, telefoonkosten, ICT-kosten, verkoopkosten, kosten wsw loonadministratie, accountantskosten, kosten dienstverlening.

De kantoorkosten bestaan met name uit portokosten, kopieerkosten en contributies.

Afschrijvingen: 2021: € 124.000.

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend op basis van de aanwezige activa ultimo 2019, verhoogd met de afschrijvingen op de verwachte investeringen 2020- 2024 en verminderd met de afschrijvingen op verwachte desinvesteringen 2020-2024.

Financieringskosten: 2021: € 4.000.

Novatec heeft geen langlopende leningen meer. De geraamde kosten betreffen de kosten betalingsverkeer van de BNG.

Bijzondere baten en lasten

Compensatie frictiekosten als gevolg van de opheffing van de GR Novatec: 2021: € 400.000.

Door de opheffing van de GR Novatec per 1 januari 2019 ontstaan er frictiekosten. Dit is het gevolg van de overname van een deel van de inwoners van Noordenveld door de gemeente Noordenveld.

In nauw overleg met de gemeente Noordenveld zijn de frictiekosten Novatec op € 400.000 per jaar gecalculeerd voor een periode van 5 jaar (2019 t/m 2023). Naast de opheffing van de GR Novatec is ook de ISD Noordenkwartier opgeheven.

De totale vereffening van de ISD en Novatec is uiteindelijk met gesloten beurs gerealiseerd.

De gecalculeerde frictiekosten Novatec worden onder het taakveld 04 overhead verantwoord.

Subsidieresultaat SW: 2021: € 1.508.000 (negatief).

Loonkosten sw-medewerkers: 2021: € 8.438.000.

De loonkosten 2021 van de sw-medewerkers zijn gebaseerd op de realisatie 2019 en de cao-ontwikkeling 2020. De cao heeft een looptijd van 1 jaar, van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Per 1 juli 2020 loonsverhoging 1,6% en per 1 januari 2021 loonsverhoging 1,6%. Voor 2021 en het meerjarenbeeld 2022-2024 is uitgegaan van € 33.158 per medewerker (Se). De totale loonkosten komen hiermee uit op € 10.117.000 (305,13 Se x € 33.158). De loonkosten (€ 1.679.000) die betrekking hebben op de inwoners van de gemeente Noordenveld (totaal 50,65 Se) worden conform de DVO doorberekend aan de gemeente Noordenveld. Per saldo komen de loonkosten hiermee op € 8.438.000.

Subsidie SW: 2021: € 6.930.000.

Onder de Participatiewet is binnen het Gemeentefonds een Participatiebudget beschikbaar. Onderdeel van dit Participatiebudget is een bedrag voor de sociale werkvoorziening. Het opgenomen budget is gebaseerd op de Meicirculaire 2020. Voor het jaar 2021 is het budget € 7.658.370. Van dit budget heeft € 728.271 betrekking op het onderdeel Begeleid werken.

Per saldo komt het subsidieresultaat SW hiermee op € 1.508.000 negatief over het jaar 2021.

Subsidieresultaat Nieuw Beschut: 2021: € 204.000 (negatief)

Loonkosten nieuw beschut: 2021: € 477.000.

De loonkosten zijn op basis van de realisatiecijfers 2019 en de realisatiecijfers tot en met juni 2020. Voor het jaar 2021 is uitgegaan van gemiddelde loonsom van € 18.000 per persoon. Meerjarig is uitgegaan van een instroom van 3 plaatsen per jaar (= gemiddeld 1,5 fte).

Loonkostensubsidie nieuw beschut: 2021: € 273.000.

De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage kwam, mede door de payrollconstructie, bij de jaarrekening 2019 uit op 57,28% van de loonkosten. Dit percentage is ook gehanteerd voor 2021 tot en met 2024.

Lage inkomensvoordeel (LIV): 2021: € 110.000.

Met deze maatregel worden werkgevers gecompenseerd bij de inzet van werknemers die inkomens hebben tot 125% van het wettelijk minimumloon (WML).

Bij loon van 100 tot 110% WML is het werkgeversvoordeel € 2.000 per FTE per jaar. Bij loon van 110 tot 125% WML is het werkgeversvoordeel € 1.000 per FTE per jaar. Beide op basis van een 40-urige werkweek.

Totaalresultaat

Het totaalresultaat van het bedrijf Novatec over het jaar 2021 wordt geraamd op een tekort van € 454.000.

Investeringsoverzicht

Conform regelgeving van de gemeente Westerkwartier worden investeringen tot € 25.000 niet geactiveerd. Deze kosten komen dus niet tot uitdrukking bij de post Afschrijvingen.

De opgenomen investeringsbedragen hebben betrekking op bouwkundige ingrepen en Investeringsoverzicht. Aanpassingen. Deze zijn in principe opgenomen in het MJOP (=meerjarenonderhoudsplan) gemeentelijke gebouwen. In dit overzicht geldt dat niet voor de derde post inzake de Kwekerij. Dit wordt opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2020 van de gemeente.

Belangrijk aandachtspunt is de daadwerkelijke uitvoering van de opgenomen investeringen. Daarmee wordt een pas op de plaats gemaakt tot in ieder geval het voorjaar van 2021 in afwachting van de besluitvorming over het programmaplan huisvesting van de gemeentelijke werklocaties. Hierin gaat het over de kantoorlocaties, de locaties buitendienst en de locaties Novatec (hoofvestiging, gebouw Spuiterij, gebouw Kringloopcentrum en opstallen Kwekerij).

Vorenstaande geldt niet voor de voorgenomen investeringen op de Kwekerij. Deze bouwkundige ingrepen zijn nodig voor een solide bedrijfsvoering van dit onderdeel van het beschutte bedrijf.

Overzicht populatie (in Se's/Fte's) 2020-2024:

		Gemiddeld 2020/gemiddeld 2021				
		gem.2020	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2021
Beschut binnen	WSW	130,84	-6,11	-1,28		123,45
	P-budget	22,10			1,5	23,60
Totaal binnen		152,94	-6,11	-1,28	1,5	147,05
Begeleid werken	WSW	26,50	-0,22			26,28
Groepsdeta	WSW	76,96	-0,79			76,16
Individuele deta	WSW	105,16	-0,92	1,28		105,52
Totaal buiten		208,62	-1,93	1,28	0	207,97
Totaal		361,55	-8,04	0	1,5	355,01
		Gemiddeld 2021/gemiddeld 2022				
		gem.2021	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2022
Beschut binnen	WSW	123,45	-3,97	2,47		121,95
	P-budget	23,60			1,5	25,10
Totaal binnen		147,05	-3,97	2,47	1,5	147,05
Begeleid werken	WSW	26,28				26,28
Groepsdeta	WSW	76,16	-1,54			74,62
Individuele deta	WSW	105,52	-1,91	-2,47		101,14
Totaal buiten		207,96	-3,45	-2,47	0	205,49
Totaal		355,01	-7,42	0	1,5	349,09
		Gemiddeld 2022/gemiddeld 2023				
		gem.2022	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2023
Beschut binnen	WSW	121,95	-4,51	3,01		120,45
	P-budget	25,10			1,5	26,60
Totaal binnen		147,05	-4,51	3,01	1,5	147,05
Begeleid werken	WSW	26,28	-0,25			26,03
Groepsdeta	WSW	74,62	-3,92			70,70
Individuele deta	WSW	101,14	-3,72	-3,01		94,41
Totaal buiten		202,04	-7,89	-3,01	0	191,14
Totaal		349,09	-12,4	0	1,5	338,19
		Gemiddeld 2023/gemiddeld 2024				
		gem.2023	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2024
Beschut binnen	WSW	120,45	-1,48			118,97
	P-budget	26,60			1,5	28,10
Totaal binnen		147,05	-1,48	0	1,5	147,07
Begeleid werken	WSW	26,03	-0,75			25,28
Groepsdeta	WSW	70,70	-3,71			66,99
Individuele deta	WSW	94,41	-4,43			89,98
Totaal buiten		191,14	-8,89	0	0	182,25
Totaal		338,19	-10,37	0	1,5	329,32
v.b.n.b. = van buiten naar binnen.						

Financiële begroting

Programma		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Lasten	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0	Bestuur en organisatie	6.257	5.076	5.081	5.063	5.061	5.061
1	Veiligheid	5.128	5.096	5.234	5.231	5.180	5.180
2	Verkeer en vervoer	8.590	10.088	9.890	9.763	9.700	9.656
3	Economie	476	438	431	419	419	416
4	Onderwijs	6.533	6.790	6.617	7.221	7.812	8.188
5	Sport, cultuur en recreatie	13.354	15.163	14.971	14.631	14.399	14.379
6	Sociaal Domein	79.133	82.386	69.612	69.665	69.241	69.517
7	Volksgezondheid en milieu	17.792	18.913	18.472	18.316	18.459	18.564
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ord.	3.583	6.166	5.249	5.308	5.039	4.932
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen	1.042	3.049	4.309	3.321	2.959	3.073
0.4	Overhead	26.268	24.433	21.852	21.653	21.131	21.206
0.9	VPB		10	50	50	50	50
	Onvoorzien		125	125	125	125	125
	Totaal lasten vóór bestemming	168.157	177.733	161.892	160.765	159.575	160.347
	Resultaatbestemming						
	Toevoegingen aan reserves						
2	Verkeer en vervoer	3.658					
4	Onderwijs	2.268	195	175	160		
5	Sport, cultuur en recreatie	2.305					
6	Sociaal Domein	6.058	1.162	1.162			
7	Volksgezondheid en milieu	327					
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ord.	1.789					
0.4	Overhead			2.028	2.470		
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen	21.462			1.250	1.250	
	Verrekening resultaat met AR	1.250				1.311	453
	Totaal toevoegingen	39.117	1.357	3.365	3.880	2.561	453
	Totaal lasten	207.274	179.090	165.258	164.645	162.136	160.800

Programma	Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten							
0	Bestuur en organisatie	1.097	968	972	972	972	972
1	Veiligheid	29	48	35	35	35	35
2	Verkeer en vervoer	697	80	230	255	255	255
3	Economie	549	38	38	38	38	38
4	Onderwijs	880	732	728	728	812	812
5	Sport, cultuur en recreatie	2.128	1.744	1.787	1.813	1.790	1.766
6	Sociaal Domein	23.540	28.405	16.129	16.279	16.380	16.430
7	Volksgesondheid en milieu	15.093	16.272	16.128	15.946	16.095	16.230
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ord.	2.627	3.029	1.659	1.659	1.509	1.509
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen	117.230	119.344	122.105	125.405	123.257	123.039
0.4	Overhead	589	552	546	546	546	546
0.9	VPB						
	Onvoorzien						
	Totaal baten vóór bestemming	164.459	171.211	160.358	163.677	161.690	161.633
	Resultaatbestemming						
	Onttrekkingen aan reserves						
2	Verkeer en vervoer	2.752	78	78	78	78	78
4	Onderwijs	2.431	32	32	32	69	69
5	Sport, cultuur en recreatie	2.266	112	97	97	97	97
6	Sociaal Domein	5.617	1.692	1.446	11	11	11
7	Volksgesondheid en milieu	236	7	7	7	7	7
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ord.	1.557	300				
0.4	Overhead		1.599	1.534	184	184	184
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen	27.412	1.250	500			
	Totaal onttrekkingen	42.271	5.070	3.694	409	446	446
	Verrekening resultaat met AR	-1.250	2.862	1.205	559	-1.311	-453
	Totaal baten	205.480	179.143	165.258	164.645	160.825	161.626
	Begrotingssaldo	-544	53	0	0	0	1.279

	TOTALEN	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Resultaat vóór bestemming	-3.698	-6.522	-1.534	2.913	2.115	1.286
	Mutaties reserves excl verrekening resultaat	4.404	3.713	329	-3.471	-804	446
	Verrekening resultaat met AR	-1.250	2.862	1.205	559	-1.311	-453
	Totaal mutaties reserves	3.154	6.575	1.534	-2.913	-2.115	-7
	Begrotingssaldo	-544	53	0	0	0	1.279

De specificatie begroting 2021 per taakveld is als volgt.

Taakveld	Omschrijving	2021		
		Lasten	Baten	Sado
0.1	Bestuur	3.098		-3.098
0.2	Burgerzaken	1.983	972	-1.011
	Totaal taakvelden programma 0	5.081	972	-4.109
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.984	17	-3.966
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.250	18	-1.232
	Totaal taakvelden programma 1	5.234	35	-5.199
2.1	Verkeer en vervoer	8.728	202	-8.526
2.2	Parkeren	383	4	-379
2.3	Recreatieve havens	125	12	-113
2.4	Economische havens en waterwegen	613		-613
2.5	Openbaar vervoer	41	11	-30
	Totaal taakvelden programma 2	9.890	230	-9.660
3.1	Economische ontwikkeling	260	18	-242
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13		-13
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	84	20	-64
3.4	Economische promotie	73		-73
	Totaal taakvelden programma 3	431	38	-392
4.1	Openbaar basisonderwijs	283		-283
4.2	Onderwijshuisvesting	3.703	103	-3.600
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.632	625	-2.006
	Totaal taakvelden programma 4	6.617	728	-5.889
5.1	Sportbeleid en activering	785		-785
5.2	Sportaccommodaties	5.113	1.233	-3.880
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	959	187	-772
5.4	Musea	275	57	-218
5.5	Cultureel erfgoed	471	41	-430
5.6	Media	1.324	30	-1.294
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.043	238	-5.805

	Totaal taakvelden programma 5	14.971	1.787	-13.184
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.593	288	-5.305
6.2	Wijkteams	1.748	7	-1.741
6.3	Inkomensregelingen	18.192	15.172	-3.021
6.4	Begeleide participatie	6.502	50	-6.452
6.5	Arbeidsparticipatie	1.232	10	-1.222
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.688	9	-1.679
6.71	Maatwerkvoorzieningen 18+	14.262	593	-13.669
6.72	Maatwerkvoorzieningen 18-	18.309		-18.309
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	313		-313
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.772		-1.772
	Totaal taakvelden programma 6	69.612	16.129	-53.483
7.1	Volksgezondheid	2.587		-2.587
7.2	Riolering	4.640	6.065	1.425
7.3	Afval	8.161	9.510	1.349
7.4	Milieubeheer	2.386	10	-2.376
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	697	543	-154
	Totaal taakvelden programma 7	18.472	16.128	-2.343
8.1	Ruimtelijke ordening	2.300	2	-2.298
8.2	Grondexploitatie	120	156	36
8.3	Wonen en bouwen	2.830	1.502	-1.328
	Totaal taakvelden programma 8	5.249	1.659	-3.590
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	379	168	-211
0.5	Treasury	-858	267	1.125
0.61	OZB woningen	706	9.170	8.464
0.62	OZB niet-woningen	265	5.564	5.299
0.64	Belastingen overig	66	27	-39
0.7	Alg uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds	9	106.409	106.400
0.8	Overige baten en lasten	3.867	500	-3.367
	Totaal taakvelden overzicht algemene dekkingsmiddelen	4.434	122.105	117.671
0.4	Overhead	21.852	546	-21.306
	Totaal overzicht overhead	21.852	546	-21.306
0.9	Vpb	50		-50
	Totaal Vpb	50		-50
0.10	Reserves	3.365	4.899	1.534
	Totaal Reserves	3.365	4.899	1.534
	Totaal	165.258	165.258	0

Incidentele baten en lasten

Progr. Lasten	Omschrijving programma en incidentele lasten	Begroting 2021	Meerjarenraming		
			2022	2023	2024
1	Veiligheid				
	Brandkranen	50.000	50.000		
2	Verkeer en vervoer				
	Verkeersvisie WK	25.000			
	Herinrichting gebied centrum Leek-Nietap	100.000			
	Wegenlegger		20.000	20.000	
3	Economie				
	Westerkwartier paardenkwartier	10.000			
4	Onderwijs				
	Verhuiskosten psz en kdV (IKC Marum)		15.000		
5	Sport, cultuur en recreatie				
	Vervangen dak Barontheter	50.000			
	Herziening archeologische kaarten	35.000			
	Innovatie bibliotheekwerk	50.000			
	Impuls Nienoord	100.000			
	Route Aduard/Park Aduard 825		75.000		
	Ambitieplan Nienoord	20.000			
	Cöördinator Nienoord	25.000			
	Toeristische bebording	30.000			
6	Sociaal Domein				
	MFC7huizen voorber. en overname kantines	100.000			
	Realisatie dorps huis Ezinge - eenmalige bijdrage		125.000		
	Projectplan Ieder kind telt mee in het Westerkwartier	12.000	12.000		
7	Volksgesondheid en milieu				
	Dotatie voorziening egalisatie riolering	44.365	11.857		
	Dotatie voorziening egalisatie afvalstoffen		72.089	102.059	102.773
	Proeftuin aardgasvrije wijk	100.000			
	Regionale voedselketen	50.000			
	Uitbreiding begraafplaatsen (plankosten)		15.000		
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening				
	Stedebouwkundige meerjarenvisie Grijpskerk	15.000	10.000		
	Omgevingswet	246.000	227.000	200.000	100.000
	Omgevingsvisie	79.000	23.000		
	Starters- en blijversleningen		200.000	200.000	
	Herstructurering woonwagenvak Opende	25.000			
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
	WOZ taxaties op basis van oppervlakte	80.000	20.000		
0.4	Overhead				
	Fricatiekosten	812.000	370.000		
0.9	Reserves				
	Algemene reserve (wisselwerking frictie)	2.028.242	2.470.242		
	Algemene reserve (mutatie progr.begr. 2020)		1.250.000	1.250.000	
	Algemene reserve (mutatie progr.begr. 2021)			1.310.953	452.868

	Reserve Integraal Kindcentrum Marum	175.000	160.250		
	Reserve sociaal domein	1.162.000			
		5.423.607	5.126.438	3.083.012	655.641

Programmanr Baten	Omschrijving programma en incidentele baten	Begroting	Meerjarenraming		
		2021	2022	2023	2024
0	Bestuur en organisatie				
1	Veiligheid				
2	Verkeer en vervoer				
3	Economie				
4	Onderwijs				
5	Sport, cultuur en recreatie				
6	Sociaal Domein				
7	Volksgesondheid en milieu				
	Onttrekking voorziening egalisatie riolering			23.930	51.989
	Onttrekking voorziening egalisatie afvalstoffen	284.803			
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening				
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
	Frictiekostenvergoeding	2.790.000	2.790.000		
o.4	Overhead				
o.9	Reserves				
	Algemene reserve (ombuiging frictie)	1.350.000			
	Algemene reserve (mutatie programmabegroting 2020)	500.000			
	Algemene reserve (mutatie programmabegroting 2021)	1.205.058	558.763		
	Reserve Integraal Kindcentrum Marum			36.800	36.800
	Reserve sociaal domein	1.435.129			
		7.564.990	3.348.763	60.730	88.789

Saldo incidentele baten en lasten 2.141.383 -1.777.675 -3.022.282 -566.852

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	-1.533.980	2.912.694	2.115.118	1.286.005
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.533.980	2.912.694	-2.115.118	-7.033
Begrotingssaldo na bestemming	0	0	0	1.278.972
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.141.383	-1.777.675	-3.022.282	-566.852
Structureel begrotingssaldo	-2.141.383	1.777.675	3.022.282	1.845.824

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2021	2022	2023	2024
Toevoegingen reserves				
n.v.t.				
Onttrekkingen reserves				
Reserve MFC De Wierde Grijskerk	11.080	11.080	11.080	11.080
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)	18.000	18.000	18.000	18.000
Reserve afschrijving diverse investeringen	379.955	379.955	379.955	379.955
Totaal onttrekkingen	409.035	409.035	409.035	409.035

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2021	2022	2023	2024
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen	1.124.945	-3.321.729	-2.524.153	-416.068
Structurele toevoegingen en onttrekkingen	409.035	409.035	409.035	409.035
Totaal	1.533.980	-2.912.694	-2.115.118	-7.033

(Geprognostiseerde) balans

Geprognostiseerde balans

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa					
<u>Vaste activa:</u>					
Immateriële vaste activa	8.548.728	8.187.816	7.602.228	7.247.228	6.892.228
Materiële vaste activa	171.304.771	172.349.974	168.822.617	164.732.867	160.421.895
Financiële vaste activa	5.308.339	5.308.339	5.308.339	5.308.339	5.308.339
Totaal vaste activa	185.161.838	185.846.128	181.733.184	177.288.434	172.622.462
<u>Vlottende activa:</u>					
Onderhanden werk	32.441.152	28.437.695	24.432.695	21.432.695	19.432.695
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	20.000.000	20.000.000	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Liquide middelen	1.043.000	1.043.000	1.043.000	1.043.000	1.043.000
Overlopende activa	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000
Totaal vlottende activa	61.484.152	57.480.695	53.475.695	50.475.695	48.475.695
Totaal activa	246.645.990	243.326.823	235.208.879	227.764.129	221.098.157
Passiva					
<u>Vaste passiva:</u>					
Eigen vermogen	46.448.686	53.951.601	55.289.772	56.034.594	61.589.608
Voorzieningen	12.500.000	12.500.000	12.500.000	12.500.000	12.500.000
Langlopende leningen	145.198.838	134.376.757	124.920.641	116.731.070	104.510.084
Totaal vaste passiva	204.147.524	200.828.358	192.710.413	185.265.664	178.599.692
<u>Vlottende passiva:</u>					
netto vlottende schuld < 1 jr	34.498.465	34.498.465	34.498.465	34.498.465	34.498.465
Overlopende passiva	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000
Totaal vlottende passiva	42.498.465	42.498.465	42.498.465	42.498.465	42.498.465
Totaal passiva	246.645.989	243.326.823	235.208.879	227.764.130	221.098.157

Bijlagen

Overzicht Reserves en Voorzieningen

Algemene reserve en bestemmingsreserves

Omschrijving	Stand 31-12-2020	Bij	Af	Stand 31-12-2021	Bij	Af	Stand 31-12-2022	Bij	Af	Stand 31-12-2023	Bij	Af	Stand 31-12-2024
Algemene reserve	9.224	2.028			2.470								
Mutaties begroting 2020			500		1.250			1.250			0		
Mutaties begroting 2021			1.205			559		1.311			453		
Mutaties frictie			1.350										
Totaal algemene reserve	9.224	2.028	3.055	8.197	3.720	559	11.358	2.561	0	13.919	453	0	14.372
Reserve grondexploitatie	986			986			986			986			986
Reserve armoedebeleid kinderen	0			0			0			0			0
Reserve MFC Oostwold De Gaveborg	102			102			102			102			102
Reserve groenfonds	137			137			137			137			137
Reserve Integraal Kindcentrum Marum	893	175		1.068	160		1.228	37		1.191		37	1.154
Reserve afboeking boekwaarde scholen	860			860			860			860			860
MFC De Wierde Grijpskerk	232		11	221		11	210		11	199		11	188
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)	385		18	367		18	349		18	331		18	313
Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	0			0			0			0			0
Reserve verduurzamingsmaatregelen	203			203			203			203			203
Reserve sociaal domein	286	1.162	1.435	13			13			13			13
Reserve groot onderhoud gebouwen	194			194			194			194			194
Reserve afschrijving diverse investeringen	8.099		380	7.719		380	7.339		380	6.959		380	6.579
Reserve Winsum	1.293			1.293			1.293			1.293			1.293
Totaal bestemmingsreserves	13.670	1.337	1.844	13.163	160	409	12.914	0	446	12.468	0	446	12.022
	22.894	3.365	4.899	21.360	3.880	968	24.272	2.561	446	26.387	453	446	26.394

Algemene reserve

Hieronder gaan verder in op de Algemene reserve. Voor een goed inzicht nemen we daarbij ook de mutaties 2020 mee.

Omschrijving	Stand 1-1-2020	Bij	Af	Stand 31-12-2020	Bij	Af	Stand 31-12-2021	Bij	Af	Stand 31-12-2022	Bij	Af	Stand 31-12-2023	Bij	Af	Stand 31-12-2024
Algemene reserve	13.844	1.421	4.041		2.028			2.470								
Mutaties begroting 2020			2.000			500		1.250			1.250				0	
Mutaties begroting 2021						1.205			559		1.311				453	
Mutaties frictie						1.350										
Totaal algemene reserve	13.844	1.421	6.041	9.224	2.028	3.055	8.197	3.720	559	11.358	2.561	0	13.919	453	0	14.372

Toelichting mutaties Algemene reserve

Stand 1 januari 2020		13.844
Rekeningsresultaat 2020	705	
1e bestuursrapportage 2020	<u>716</u>	
Storting 2020		1.421
Inzet saldo begroting 2020	2.000	
Budgetoverhevelingen	1.250	
2e Bestuursrapportage 2020	1.578	
Inzet frictie	<u>1.213</u>	
Onttrekking 2020		6.041
Stand 31 december 2020		9.224
Toevoeging frictie	2.028	
Ombuiging frictie	<u>-1.350</u>	
Storting 2021		678
Inzet saldo begroting 2020	500	
Inzet saldo 2021	<u>1.205</u>	
Onttrekking 2021		1.705
Stand 31 december 2021		8.197
Toevoeging saldo begroting 2020	1.250	
Toevoeging frictie	2.470	
Storting 2022		3.720
Inzet saldo begroting 2021	559	
Onttrekking 2022		559
Stand 31 december 2022		11.358
Toevoeging saldo begroting 2020	1.250	
Toevoeging saldo begroting 2021	1.311	
Storting 2023		2.561
Stand 31 december 2023		13.919
Toevoeging saldo begroting 2021	453	
Storting 2024		453
Stand 31 december 2024		14.372

De verdeling van de mutaties van de reserves over de programma's is als volgt.

RESERVE	PROGRAMMA								OVERZICHT		TOTALEN PER RESEVE	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	AD		head
TOEVOEGINGEN 2021												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve											2.028	2.028
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					175							175
Reserve Sociaal Domein							1.162					1.162
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT					175		1.162				2.028	3.365
ONTTREKKINGEN 2021												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										1.705	1.350	3.055
Reserve MFC De Wierde Grijskerk								11				11
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)						18						18
Reserve Sociaal Domein							1.435					1.435
Reserve afschrijving diverse investeringen			78		32	79			7		184	380
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT			78		32	97	1.446		7	1.705	1.534	4.899
TOEVOEGINGEN 2022												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										1.250	2.470	3.720
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					160							160
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT					160					1.250	2.470	3.880
ONTTREKKINGEN 2022												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										559		559
Reserve Integraal Kindcentrum Marum												
Reserve MFC De Wierde Grijskerk								11				11
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)							18					18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			78		32	79			7		184	380
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT			78		32	97	11	7		559	184	968
TOEVOEGINGEN 2023												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										2.561		2.561
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT										2.561		2.561
ONTTREKKINGEN 2023												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve												
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					37							37
Reserve MFC De Wierde Grijskerk								11				11
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)							18					18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			78		32	79			7		184	380
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT			78		69	97	11	7		184		446
TOEVOEGINGEN 2024												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										453		453
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT										453		453
ONTTREKKINGEN 2024												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve												
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					37							37
Reserve MFC De Wierde Grijskerk								11				11
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)							18					18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			78		32	79			7		184	380
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT			78		69	97	11	7		184		446

Voorzieningen

Omschrijving	Stand 31-12-2020	Bij	Af	Stand 31-12-2021	Bij	Af	Stand 31-12-2022	Bij	Af	Stand 31-12-2023	Bij	Af	Stand 31-12-2024
Voorzieningen algemeen													
Voorziening pensioen wethouders	3.779	200		3.979	200		4.179	200		4.379	200		4.579
Voorziening egalisatie afvalstoffen	-233		285	-518	72		-446	102		-344	103		-241
Voorziening egalisatie riolering	2.239	44		2.283	12		2.295		24	2.271		52	2.219
Voorziening Oostindie Slagen/Buiten	194			194			194			194			194
Voorziening nog te betalen kosten grex	8			8			8			8			8
Infrastructurale voorziening centrum Marum	50			50			50			50			50
Voorziening pensioen wethouders herindeling	84			84			84			84			84
Totaal voorzieningen algemeen	6.121	244	285	6.080	284	0	6.364	302	24	6.642	303	52	6.893
Voorzieningen grondexploitaties													
Oostergast	238			238			238			238			238
Tussen de Gasten	177			177			177			177			177
Leeksterveld	738			738			738			738			738
Oostwold	558			558			558			558			558
Zevenhuizen	777			777			777			777			777
Centrumplan	234			234			234			234			234
Invulplan Nuis	22			22			22			22			22
Oostindie	2.301			2.301			2.301			2.301			2.301
Totaal voorzieningen grondexploitaties	5.045	0	0	5.045	0	0	5.045	0	0	5.045	0	0	5.045
Voorzieningen debiteuren													
Voorziening belastingdebiteuren	115	12		127	12		139	12		151	12		163
Voorziening debiteuren soza	603			603			603			603			603
Voorziening debiteuren algemeen	63	20		83	20		103	20		123	20		143
Totaal voorzieningen debiteuren	781	32	0	813	32	0	845	32	0	877	32	0	909
Voorzieningen leningen deelnemingen													
Voorziening deelname verkoop Vennootschap BV	97			97			97			97			97
Totaal voorzieningen leningen deelnemingen	97	0	0	97	0	0	97	0	0	97	0	0	97
Voorzieningen verstrekte leningen													
Voorziening dubieuze debiteur verstrekte lening	125			125			125			125			125
Voorziening bbz leningen	362			362			362			362			362
Totaal voorzieningen verstrekte leningen	487	0	0	487	0	0	487	0	0	487	0	0	487
Totaal voorzieningen	12.531	276	285	12.522	316	0	12.838	334	24	13.148	335	52	13.431

Beleidsindicatoren

Bij Ministeriële regeling zijn indicatoren vastgesteld. Het merendeel van deze verplichte set indicatoren wordt beschikbaar gesteld via de website waarstaatjegemeente.nl. De eerste vijf indicatoren worden door de gemeenten zelf aangeleverd. Van deze vijf hebben de indicatoren 2019 betrekking op de jaarrekening en de indicatoren 2020 op de begroting. De zogenoemde 'datapartners' (zie Bron) leveren de gegevens voor waarstaatjegemeente.nl aan. De meest actuele gegevens worden opgenomen, maar niet alle informatie komt gelijktijdig en even snel beschikbaar. Ook komt niet alle informatie met dezelfde frequentie beschikbaar (niet alle onderzoeken/monitors worden bijvoorbeeld jaarlijks uitgevoerd). Dit is de reden dat er bij sommige indicatoren nog verouderde informatie staat.

				2017	2018	2019	2020
o. Bestuur en ondersteuning	Formatie (formatieplan 1-1-2020)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens			7,43	7,92
o. Bestuur en ondersteuning	Bezetting (werkelijke bezetting 31-12-2019)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens			7,11	7,30
o. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens			716,00	742,05
o. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens			14,60%	1,75%
o. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens			15,30%	13,41%
1. Veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7	0,5		
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,1		
1. Veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,4	1,0		
1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,6	3,3		
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12-17 jr.	Bureau Halt	97,0	95,0	96,0	
3. Economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	134	140,1	147,0	
3. Economie	Funcziemenging	%	LISA	46,1	46,7	47,0	
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	Ingrado	1,3	1,3		
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	Ingrado	0,8	nb		
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	Ingrado	13,08	12		
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	485,1	499,7	609	
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	67,7	68,5	69,5	
6. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	CBS	273	266	248	
6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-75jr	CBS	22,4	29,3		
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-64 jaar	CBS			100,3	
6. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS	520	650	500	
6. Sociaal domein	% Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS		4		
6. Sociaal domein	% Werkloze jongeren	%	CBS		1		
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,2	11,4	11,4	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS	0,4	nb	0,2	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS	0,8	0,7	0,8	
7. Volksgezondheid	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS				
7. Volksgezondheid	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	111	nb		
8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO	3,4	5,1		
8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO	696	709	731	771
8. Vhrosv	WOZ-waarde woningen	dzd euro	CBS	809	781	811	825
8. Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF	193	200		
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	7,5	nb	9,3	
				59,1	59,6	60,1	79,7

Investeringsoverzicht

Omschrijving	Taak veld	Kostenplaats	E/M nut	Afschrijving			2021 investering	2022 investering	2023 investering	2024 investering
				termijn	wijze	rente%				
Vervanging servers (automatisering)	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2	55.000			
Vervanging ESX hosts	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2	250.000			
Interne firewall	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2	50.000			
Externe firewall	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2		50.000		
Vervangen AS-400 mini computer Burgerzaken	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2		50.000		
HRM salarissysteem	0.4	Automatisering	E	5	Lineair	2	100.000			
Tractiemiddelen 2021	0.4	Traktie	E	8	Lineair	2	37.050			
Tractiemiddelen 2023	0.4	Traktie	E	8	Lineair	2			124.050	
Huisvesting gemeentelijk apparaat Label C	0.4	Gebouwen	E	10	Lineair	2	238.000			
Huisvesting gemeentelijk apparaat Label A	0.4	Gebouwen	E	10	Lineair	2			0	1.543.000
OV 2021	2.1	Openbare verlichting	M	25	Lineair	2	450.000			
OV 2022	2.1	Openbare verlichting	M	25	Lineair	2		450.000		
OV 2023	2.1	Openbare verlichting	M	25	Lineair	2			450.000	
Wegen	2.1	Wegen	M	20	Lineair	2	225.000			
Verkeersvisie uitvoering	2.1	Wegen	M	20	Lineair	2	250.000			
Aanpassing toegangspad (IKC Marum)	2.1	Wegen	M	15	Lineair	2		50.000		
Verkeersmaatregelen voor IKC Marum	2.1	Wegen	M	20	Lineair	2		200.000		
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	2.1	Wegen	M	20	Lineair	2	0	40.000		
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	2.2	Wegen	M	20	Lineair	2		0	600.000	
Huisvesting RSG De Borgen (Oldeborg)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	Lineair	2	0	5.000.000		
Huisvesting RSG De Borgen (Oldeborg)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	Lineair	2		0	10.000.000	
Uitbreiding Noordster Zuidhorn	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	Lineair	2	600.000			
Realisatie IKC Marum (scholen)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	Lineair	2	6.208.260			
Realisatie IKC Marum (kinderopvang)	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzake	E	40	Lineair	2	1.454.620			
Uitbreiding voor samenwerkingsschool De Wilp	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzake	E	40	Lineair	2	0			
Marum, trainingsvelden	5.2	Sport	E	15	Lineair	2	40.000			
Renovatie hoofdveld Boerakker	5.2	Sport	E	15	Lineair	2	44.000			
Verplaatsen sportvelden en volkstuinen (IKC Marum)	5.2	Sport	E	25	Lineair	2		200.000		
Club- kleedaccommodatie VV Grijskerk	5.2	Sport	E	40	Lineair	2	1.573.000			
T.C. Oldehove Wengeweer toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2	0		53.845	
VV Peilkaan S Oostwold toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2		290.400		
VV Westerkwartier De Olde ee toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2		0	42.350	
VV Westerkwartier De Olde Ee toplaag renovatie tr veld	5.2	Sport	E	15	Lineair	2		0	0	
SV Marum De Holten verplaatsing	5.2	Sport	E	15	Lineair	2		242.000		
VV Grijskerk De Enk toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2			0	
VV Zevenhuizen Veld 1 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2			40.535	
SVA Zevenhuizen Veld 1 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2			0	
SV Marum De Holten Veld 4 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2			0	
VV Ezinge Feerwerd Veld 1 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2			39.930	
Sportpark Starckenborghkanaal Zunobri veld 1 topl ren	5.2	Sport	E	15	Lineair	2				77.440
VV Zevenhuizen tr veld klein toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2				0
OWK Oostwold toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	Lineair	2				62.920
Zwemkasteel gebouwen 2021	5.2	Sport	E	25	Lineair	2	110.000			
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	5.3	Cultuurpresentaties	E	40	Lineair	2	0	1.000.000		
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	5.3	Cultuurpresentaties	E	40	Lineair	2		0	1.500.000	
Deelname Kunstbedrijven in IKC Marum	5.3	Cultuurpresentaties	E	40	Lineair	2	60.000			
Speeltoestellen	5.7	Speelweide	E	10	Lineair	2	45.000			
Vervanging materieel / tractie	5.7	Traktie	E	8	Lineair	2	250.000			
Realisatie IKC Marum (consultatiebureau)	7.1	Volksgezondheid	E	40	Lineair	2	354.660			
Watertakenplan 2021	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50	Lineair	2	3.451.000			
Watertakenplan 2022	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50	Lineair	2		3.595.000		
Watertakenplan 2023	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50	Lineair	2			3.492.000	
Watertakenplan 2024	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50	Lineair	2				3.655.000
Ondergrondse afvalcontainers	7.3	Afval	E	20	Lineair	2	138.000			
Totaal Westerkwartier							15.983.590	11.167.400	16.342.710	5.338.360
Investerings met een economisch nut			E				15.058.590	10.427.400	15.292.710	5.338.360
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut			M				925.000	740.000	1.050.000	0
Totaal investeringen							15.983.590	11.167.400	16.342.710	5.338.360

Algemene uitkering meerjarig

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-1.398.628	-1.420.259	-1.442.231	-1.464.548
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De	-1.127.147	-1.144.579	-1.162.286	-1.180.271
1a Waarde woningen eigenaren	-4.194.773	-4.248.836	-4.303.611	-4.359.107
Subtotaal	-6.720.547	-6.813.674	-6.908.128	-7.003.925

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
1e OZB waarde niet-woningen	334.391	339.563	344.816	350.152
8a Bijstandsonvangers (vanaf UJR 2016)	2.081.931	2.120.579	2.169.117	2.199.863
3a Eén-ouder-huishoudens	1.386.401	1.306.815	1.314.737	1.321.097
2 Inwoners	10.191.453	10.280.172	10.351.152	10.416.562
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	1.318.848	1.349.437	1.380.113	1.411.168
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	108.246	116.409	123.633	129.193
7 Lage inkomens	240.849	242.411	243.966	245.488
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc.	3.517.953	3.535.594	3.551.082	3.564.646
12 Minderheden	291.344	295.620	299.755	304.134
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	345.997	344.951	345.343	347.072
3b Huishoudens	2.481.537	2.498.299	2.514.681	2.530.490
3c Eenpersoonshuishoudens	399.520	404.032	408.206	412.129
8b Loonkostensubsidie	121.161	121.161	121.161	121.161
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	9.709.237	9.166.727	9.160.042	9.174.609
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	274.531	250.056	249.934	250.331
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	-2.007.031	-1.846.197	-1.859.039	-1.870.634
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	-2.065.455	-1.889.726	-1.892.877	-1.895.190
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	2.018.548	1.838.555	1.837.640	1.840.562
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	781.607	717.407	719.801	722.120
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	175.751	162.847	166.303	168.720
8d Bijstandsonvangers eenouderhuishoudens	387.868	361.105	369.564	374.803
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	3.234.717	2.977.554	2.959.691	2.963.820
11c-2 Wajong	922.879	922.653	923.351	924.403
3i-2 Medicijngebruik met drempel	4.024.623	4.052.937	4.073.089	4.090.114
8e Re-integratie klassiek	741.124	740.797	740.488	740.169
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	212.402	213.210	213.823	214.281
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1.449	1.441	1.440	1.450
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	258	265	272	281
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	24.764	24.616	24.587	24.757
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	84.142	90.488	96.045	100.363
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	73.708	75.664	77.555	80.240
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	111.249	110.586	110.443	111.205
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	267.528	287.709	305.355	319.086
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	149.564	153.534	157.361	162.808
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	275.855	274.211	273.862	275.752
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	663.954	714.043	757.821	791.898
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	371.695	381.562	391.064	404.600
3j Bedden	119.715	119.715	119.715	119.715
13 Klantenpotentieel lokaal	2.592.437	2.611.832	2.629.459	2.645.255
14 Klantenpotentieel regionaal	476.459	480.127	483.473	486.588
15e Leerlingen VO	767.925	758.548	750.359	741.726
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-197.369	-179.792	-179.703	-179.988
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-244.795	-222.985	-222.875	-223.229
38 Bedrijfsvestigingen	536.592	562.294	589.390	617.760
31a ISV (a) stadsvernieuwing	12.586	12.586	12.586	12.586
31b ISV (b) herstructurering	2.127	2.127	2.127	2.127
36 Kernen	335.655	335.655	335.655	335.655
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	594.537	594.537	594.537	594.537
36a Kernen met 500 of meer adressen	663.254	663.202	663.065	662.889
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	96.110	96.110	96.110	96.110
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	83.086	83.086	83.086	83.086
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc.	767.570	770.316	772.608	774.051
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	451.632	453.523	455.425	457.224
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	1.232.090	1.240.422	1.248.831	1.256.938
21 Oppervlakte bebouwing	387.071	389.445	391.836	394.132
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	526.995	529.202	531.420	533.520
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	876.195	882.121	888.101	893.866
19 Oppervlakte binnenwater	23.902	23.902	23.902	23.902
16 Oppervlakte land	1.489.116	1.489.116	1.489.116	1.489.116
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.043.226	1.043.226	1.043.226	1.043.226
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.584.203	1.597.815	1.611.547	1.625.401
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) *	1.460.807	1.473.359	1.486.022	1.498.797
39 Vast bedrag	250.082	250.082	250.073	250.073
Subtotaal	59.185.804	58.796.656	59.174.468	59.558.764

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2021	2022	2023	2024
Uitkeringsfactor	1,656	1,674	1,675	1,677
Subtotaal (B x C (=uf))	98.011.691	98.425.603	99.117.234	99.880.047

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
45 Herindeling	2.790.228	2.790.228	0	0
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-43.083	-43.083	-43.083	-43.083
Subtotaal	2.747.145	2.747.145	-43.083	-43.083

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	275.459	275.459	275.459	275.459
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en	289.577	289.577	289.577	289.577
103 Gezond in de stad (DU)	91.378	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	128.655	128.655	128.655	128.655
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	199.669	199.669	199.669	199.669
383 Inburgering (IU)	80.637	179.217	197.160	197.160
Subtotaal	1.065.375	1.072.577	1.090.520	1.090.520

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
260 Participatie (IU)	8.149.601	7.923.867	7.650.673	7.411.025
261 Voogdij/18+ (IU)	2.606.042	2.606.042	2.606.042	2.606.042
Subtotaal	10.755.643	10.529.909	10.256.715	10.017.067

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2021	2022	2023	2024
Gemeenteposten:				
Middelen Jeugd doortrekken	0	1.162.000	1.162.000	1.162.000
Correctie opschalingskorting	550.000	0	0	0
Subtotaal	550.000	1.162.000	1.162.000	1.162.000

Totaal	106.409.307	107.123.559	104.675.258	105.102.626
---------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Kerngegevens

Kerngegevens	2020
Inwoners	63.329
Inwoners < 18 jaar	13.395
Inwoners > 65 jaar	13.061
Oppervlakte	36.258
Aantal woningen	27.309

Totaaloverzicht ombuigingen

Onderstaande tabel toont het totaaloverzicht van de verwerkte ombuigingen. Daarbij is het goed om op te merken dat al het aanvullend beleid uit de perspectiefnota dat niet genoemd is in deze tabel in de volle financiële omvang is opgenomen in deze begroting.

Totaaloverzicht maatregelen ombuigingspakket begroting 2021	2021 nw	2022 nw	2023 nw	2024 nw
Ambities	525	833	1.025	770
0. Bestuur en ondersteuning	175	175	75	260
10. Label A huisvesting later doorvoeren	-	-	-	185
6. Derde trainee dekken uit bestaande middelen	50	50	50	50
9. Stoppen met Let's Gro	25	25	25	25
2. Themafondsen korten	100	100	-	-
1. Veiligheid	-	50	50	50
4. Budget uitbreiding BOA's op niveau 2021 houden	-	50	50	50
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	35	15	-5	15
1. Nieuwe wegenlegger 1 jaar later	20	-	-20	-
3. Dorpenschouw uit budget openbare werken	15	15	15	15
3. Economie	55	55	75	75
10. Budgetten stimulering recreatieve initiatieven en regiomarketing combineren en korten	30	30	50	50
1. Minder extra middelen voor actieprogramma aantrekkelijke centra	25	25	25	25
4. Onderwijs	15	240	465	15
1. RSG De Borgen jaar verschuiven	-	225	450	-
8. Budgetkorting innovatie in het basisonderwijs	15	15	15	15
5. Sport, cultuur en recreatie	110	163	130	20
6. Biblionet campus jaar verschuiven	-	45	68	-
5. Infrastructuur campus 1 jaar later ivm De Borgen	-	3	43	-
2. Timing en bedragen groene dorpsrand	100	100	-	-
5. Onderzoeken temporisering sportaccommodaties	-	5	9	10
9. Budgetkorting sportakkoord	10	10	10	10
6. Sociaal domein	10	10	60	60
3. Effecten inzet armoedebeleid	-	-	50	50
2. Cofinanciering provincie	10	10	10	10
7. Volksgezondheid en milieu	125	125	125	125
2. Duurzaamheid focus op kern	125	125	125	125
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-	-	50	150
7. Implementatie omgevingswet	-	-	50	150
Best. beleid	2.125	1.075	1.025	1.075
0. Bestuur en ondersteuning	1.415	65	65	65
1. Budget rechtskundig adviezen naar niveau 2019	15	15	15	15
2. Budget communicatie naar structureel niveau	5	5	5	5
3. Restant frictiebudget inzetten	1.350	-	-	-
6. Verkoop gebouw Agora afwickelen	45	45	45	45
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	200	300	300	300
1. Temporiseren wegenprojecten	-	25	25	25
2. Taakstelling openbare ruimte	200	275	275	275
4. Onderwijs	30	30	30	30
3. Onderwijsbeleid budget korten	30	30	30	30
5. Sport, cultuur en recreatie	50	100	100	100
4. Rek uit sportbeleid budget halen	50	100	100	100
2. Onderzoek bibliotheken Aduard en Oldehove anders organiseren of sluiten	-	-	-	-
6. Sociaal domein	192	342	442	492
3. Clientondersteuning dubbel begroot	42	42	42	42
3. Scherpere indicatiestelling Wmo HH/BG	100	200	250	250
2. Extra inkomsten Novatec genereren	50	100	150	200
7. Volksgezondheid en milieu	88	88	88	88
1. PG&Z 5% per jaar bezuinigen	88	88	88	88
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	150	150	-	-
1. Winstneming grexten	150	150	-	-
Inkomsten	-	350	350	350
0. Bestuur en ondersteuning	-	350	350	350
2. Tarieven dienstverlening volledig kostendekkend maken	-	350	350	350
Eindtotaal	2.650	2.258	2.400	2.195

Categorie 3 lijst potentiële aanvullingen op het beleid

In aanvulling op de twee tabellen uit de perspectiefnota met daarin onontkoombare ontwikkelingen en aanvullende beleidsontwikkelingen, tonen we hieronder het overzicht met gewenste beleidsontwikkelingen die we niet bij de perspectiefnota hebben betrokken omdat ze niet direct aansluiten op ons collegeuitvoeringsprogramma.

	2021	2022	2023	2024
A. Gewenste beleidsontwikkelingen	135	35	35	35
B. Kapitaallasten volgend uit gewenste investeringen		76	146	144
Totaal potentieel effect op financieel meerjarenbeeld	135	111	181	179

Gewenste beleidsontwikkelingen	Portefeuille	2021	2022	2023	2024
Dierenwelzijn	Nederveen	pm			
Waterkunstwerken	Dijkstra	10	10	10	10
Parkeervoorziening Vredewold Leek	Dijkstra	100			
Inclusieve samenleving	Nederveen	25	25	25	25
Dorpsommetjes	Pastoor	pm			
Totaal		135	35	35	35

Ad B. Gewenste investeringen en hun kapitaallasten	Portefeuille	2021		2022		2023		2024	
		inv	kap	inv	kap	inv	kap	inv	kap
Elektrokar Nienoord	Westra	30			4		4		4
Upgraden 125 werkplekken	Van der Tuuk	325			72		70		70
Upgraden 125 werkplekken	Van der Tuuk			325			72		70
Totaal		355		325	76		146		144